

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Магістерська робота

**ВИВЧЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ СТИЛІВ НАВЧАННЯ ТА НАПРЯМКІВ
ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ СЕРЕД УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ
ОСВІТИ**

Костью Діанна Атгіївна

Студентка II-го курсу

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Ступінь вищої освіти: магістр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

Силадій Іван Михайлович
кандидат педагогічних наук, доцент

Консультант:

Гуттерер Єва Войтехівна
старший викладач

Завідувач кафедру:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 2021

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Магістерська робота

**ВИВЧЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ СТИЛІВ НАВЧАННЯ ТА НАПРЯМКІВ
ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ СЕРЕД УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ
ОСВІТИ**

Ступінь вищої освіти: магістр

Виконала: студентка II-го курсу

Костю Діанна Аттілівна

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Науковий керівник: **Силадій Іван Михайлович**

кандидат педагогічних наук, доцент

Консультант: **Гуттерер Єва Войтехівна**

старший викладач

Рецензент: **Орос Ільдико Імрїївна**
PhD, кандидат педагогічних наук, доцент

Берегове
2021

**II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Pedagógia és Pszichológia Tanszék**

**A TANULÁSI STÍLUS ÉS PÁLYAORIENTÁCIÓ VIZSGÁLATA
KISISKOLÁSOK KÖRÉBEN**

Magiszteri munka

Képzési szint: mesterképzés

Készítette: Kosztyó Dianna

II. évfolyamos hallgató

Képzési program: 013 Tanító

Témavezető: **Szilágyi Iván**

a pedagógia tudományok kandidátusa, docens

Konzulens tanár: **Hutterer Éva**

adjunktus

Recenzens: **Orosz Ildikó**

PhD, a pedagógiai tudományok kandidátusa, docens

Beregszász – 2021

Зміст

ВСТУП	8
I. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАННЯ	10
I.1. Визначення навчання	10
I.2. Мотивація	11
I.3. Стили навчання	15
I.4. Вимірювання стилів навчання	18
I.4.1. Залежність поля - Незалежність поля	18
I.4.2. Модель Рідінга	18
I.4.3. Модель практичного навчання Колба	19
I.4.4. Данн і Данн модель	20
I.4.5. Вимірювальний прилад Фельдера	21
I.5. Взаємозв'язок між вибором професії та орієнтацією на кар'єру та ефективністю навчання	21
I.6 Презентація результатів попередніх досліджень.	23
I.6.1. Тести на кар'єрні інтереси	23
I.6.2. Тести стилю навчання	24
II. ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПИТУВАННЯ, ПРОВЕДЕНОГО В ДИЙДЯНСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ	26
II.1. Презентація міста дослідження	26
II.2. Презентація вимірювальних приладів	26
II.2.1. Анкета стилю навчання	26
II.2.2. Анкета тенденцій та покликання	27
II.2.3. Огляд міжособистісних цінностей Гордона	30

П.2.4. Тест на мотивацію школи	32
П.3. Презентація результатів досліджень	34
П.3.1. Оцінювання анкет 4 класу	34
П.3.2. Оцінювання анкет 6 класу	48
П.3.3. Оцінювання анкет 7 класу	63
П.3.4. Результат психологічного обстеження	73
П.3.4. Формулювання висновків	79
ВИСНОВКИ	83
РЕЗЮМЕ	85
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	87
ДОДАТОК	89

Tartalom

BEVEZETÉS.....	8
I. A TANULÁS EREDMÉNYESSÉGÉT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK.....	10
I.1. A tanulás meghatározása	10
I.2. Motiváció.....	11
I.3. Tanulási stílusok	15
I.4. Tanulási stílusok mérése.....	18
I.4.1. Mezőfüggés – mezőfüggetlenség.....	18
I.4.2. Riding modellje.....	18
I.4.3. Kolb gyakorlati tanulási modellje.....	19
I.4.4. Dunn és Dunn modellje	20
I.4.5. Felder–féle mérőeszköz	21
I.5. A pályaválasztás és pályorientáció összefüggése a tanulási eredményességgel.....	21
I.6. A már végzett kutatások eredményeinek bemutatása.....	23
I.6.1. Pályaérdeklődési vizsgálatok	23
I.6.2. Tanulási stílus vizsgálatok	24
II. A DÉDAI GIMNÁZIUMBAN VÉGZETT FELMÉRÉS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA.....	26
II.1. A kutatás helyszínének bemutatása.....	26
II.2. A mérőeszközök bemutatása.....	26
II.2.1. Tanulási stílus kérdőív.....	26
II.2.2. Hajlam és hivatás kérdőív.....	27
II.2.3. A Gordon-féle interperszonális értékek felmérése	30
II.2.4. Iskolai motivációs vizsgálat.....	32
II.3. A vizsgálatok eredményeinek bemutatása	34
II.3.1. A 4. osztályos kérdőívek értékelése	34
II.3.2. A 6. osztályos kérdőívek értékelése	48
II.3.3. A 7. osztályos kérdőívek értékelése	63

II.3.4. A pszichológiai vizsgálat eredménye	73
II.3.4. Következtetések megfogalmazása	79
ÖSSZEFOGLALÁS	83
REZÜMÉ.....	85
FELHASZNÁLT IRODALOM	87
MELLÉKLET.....	89

BEVEZETÉS

A 21. század tudásalapú társadalmában alapvető feladata az iskolának, hogy az élethosszig tartó tanulásra a tanulókat felkészítse. Ehhez a pedagógusok részéről megváltozott szemléletmódra, a tanulási és tanítási folyamat újraértelmezésére, a pedagógusi eszköztár megújítására és nem utolsósorban a tanulási folyamatot támogató attitűd kialakítására van szükség. Témaválasztásomat ez indokolta.

Gyakorló pedagógusként nagyon fontosnak tartom azt, hogy tisztában legyek az eredményes tanuláshoz szükséges feltételekkel, a tanulást befolyásoló környezeti hatásokkal, a tanulók egyéni sajátosságaival, tanulási stílusukkal, hogy megfelelő fejlődésükhöz és sikeres pályaválasztásukhoz megfelelő támogatást tudjak biztosítani. Ennek fontos összetevője, hogy megismerjem a tanulók tanulási stílusát, ezáltal is tudatosítva magamban, hogy a különféle tanulási stílust preferáló diákok számára olyan órákat kell szerveznem és olyan módszertani eljárásokat alkalmaznom, melyek során minden tanuló megtalálja azt a tanulási formát, amely az ő számára a legkedvezőbb tanulási feltételeket biztosítja. Fontos továbbá az is, hogy a tanuló is tisztában legyen a saját tanulási stílusával, mert az önálló tanulási szokások alakításában és az eredményességben ennek nagy szerepe van.

A tanulási folyamatot befolyásolja a motiváció, a tanuló értékrendszere is. Mindezek összefüggenek és hatnak egymásra. Meghatározzák a tanulási folyamat eredményességét és a későbbi pályaválasztásra is hatással lehetnek. A tanulók tanulási stílusának feltérképezésével, a motivációjuk és értékrendszerük feltárásával, valamint a hajlam és hivatás közötti összefüggések vizsgálatával feltárható a személyiség irányultsága, az erősségek, gyengeségek, melyek ismeretében támogathatjuk az eredményes pályaválasztásban. Dolgozatomban a tanulás eredményességére és a pályaválasztásra ható tényezők vizsgálatát tűztem ki célomul.

Munkám kezdetekor a következő hipotéziseket fogalmaztam meg:

1. a szakirodalmi adatok alapján feltételezem, hogy a tanulási stílusok állandóak, a korról nem változnak,
2. feltételezem, hogy a tanulók tanulási stílusa és a hajlam és hivatás között kimutathatók összefüggések,
3. feltételezem, hogy a tanulók tanulási motivációja és a tanulási stílus között kimutatható összefüggés

4. a tanulóknak van elképzelésük jövőbeli pályájukról, és azokról az értékekről is, amelyek szerint végezni szeretnék munkájukat.

Ahhoz, hogy a feltevéseimet bebizonyítsam, vagy elvessem kutatásokat végeztem. Mindenekelőtt a téma szakirodalmával ismerkedtem meg. A téma feldolgozását Réthy Endréné, Balogh László, Lukács István, Mező Ferenc, Csirszka János, Nahalka István munkáira alapoztam.

Következő lépésként a rendelkezésre álló kérdőíveket tanulmányoztam és kiválasztottam a téma feldolgozása szempontjából általam megfelelőnek tartott kérdőíveket: Szitó Imre tanulási stílus kérdőívét, Bánki M. Csaba és Flamm Zsuzsa hajlam és hivatás kérdőívét, Buti Lajos és Simon Péter által szerkesztette Gordon-féle interperszonális értékeket mérő kérdőívét. Alkalmaztam továbbá a Kozéki és Entwistle által kidolgozott iskolai motivációt mérő módszert. Elvégeztem a felméréseket a Dédai Gimnáziumban.

Végül összesítettem az eredményeket és összevetettem azokat a 2019-ben hasonló témakörben végzett kutatásom adataival.

I. A TANULÁS EREDMÉNYESSÉGÉT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

I.1. A tanulás meghatározása

A mindennapos gondolkodásban a tanulás nagyrészt az iskolai tanulással, a tananyag elsajátításával azonosul. A tanulási folyamat annál hatékonyabb, minél többször gyakoroljuk, ismételjük az elsajátításra váró gyakorlatot, vagy információt. De ide tartozik még bizonyos készségek, képességek kialakítása, fejlesztése és formálása is (Nahalka, 2003).

Tudományos megfogalmazás szerint a tanulás nem más, mint: „egy rendszerben vagy irányító részrendszerben a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként előálló, tartós és adaptív változás”(Nahalka, 2003). Pszichológiai szempontból nézve a rendszer maga a személy, az irányító rendszer az idegrendszer, a környezeti kölcsönhatás az ember valóságos társadalmi, tárgyi és természeti környezete, a kölcsönhatás pedig nem más, mint a személy tárgyi és szociális cselekvése. A megfogalmazásban a tartósság alatt azt értjük, hogy a megszerzett tudás később is felidézhető és előhívható. Az adaptivitáson pedig azt, hogy a tanulási folyamat alatt olyan változás megy végbe a személyben, amely által jobban alkalmazkodóvá válik (Nahalka, 2003).

A tanulás meghatározását sokban befolyásolták a filozófiai elképzelések. Nézzük meg, mely korszakok befolyásolták és alakították. Az empirizmus, a racionalizmus s a 20. század közepétől a konstruktivizmus korszakai jelentős hatást gyakoroltak a pszichológiára s ezáltal a pedagógiára is, így a tanulásfogalom alakulására is. Ezeket követte az asszociációs pszichológia, majd a behaviorista és a neobehaviorista, elméletek, melyek az empirizmus világnézetét követik. Az új ismeretek megismerése a tapasztalatokon alapul, melyet logikai következtetések kapcsolatának tekintenek ezek az elméletek. A kognitív tudományok, a konstruktivizmus filozófiája tagadják ezt.

Az ismeretátadás pedagógiai elve az új ismeretek elsajátítására helyezi a hangsúlyt. A szemléltetés pedagógiája a kognitívval szemben az empirizmus elveit követi. A cselekvés pedagógiája szintén fontosnak találja az empirizmus elveit, de csak az empirista kiindulópontokat használja. Az új ismeretek elsajátítása során a cselekvést, az önálló tevékenységet, a tanulót körülvevő világ megismerését, felfedezését jelöli meg célként. A konstruktivista elmélet szerint az egyén tanulását egy belső világkép létrehozásának gondolja, melyben fontos szerepet kap az előzetes tudás. A tanulás nem induktív, hanem a már meglévő tudásra, ismeretrendszerre épülő deduktív folyamat. Feltételezi, hogy

mindenkinek vannak veleszületett adottságai, de abban nem hisz, hogy mindenből egyforma képességeink lennének. A 21. század elején a pedagógiai gyakorlatban a cselekvés pedagógiája és a konstruktivista megfogalmazások megoldásainak alkalmazása az indokolt. Viszont ezek mellett szerepet kell, hogy kapjanak a szemléltetés és a másoktól való tanulás módszerei is (Nahalka, 2003).

I.2. Motiváció

Réthy Endréné szerint: ”a tanulás folyamata nem csak intellektuális teljesítmény, hanem egyidejűleg motivációs és emocionális megküzdési helyzet is” (Réthy, 2003, 44.o.). A tanulási teljesítmény szempontjából kiemelten fontos a motivációs tényezők megismerése és annak hatása a tanulás eredményességére. A tanulási teljesítmények növelése érdekében elengedhetetlen a motivációs változók megértése, mint az érdeklődés, kíváncsiság, az erőfeszítés, a siker, a kudarc, a dicséret, az értékek, az elvárások, a szándékok. A motivációt két részre osztható: extrinzik és intrinzik motiváció. Akkor extrinzik egy motiváció, ha az egy bizonyos cél elérésére motiválja a személyt (például: hogy dicséretet kapjon, vagy megkapja a rég áhított játékot vagy telefont stb.) Intrinzik motivációról akkor beszélünk, ha a személy számára már a tevékenység végzése is jutalom (az érdeklődés a kíváncsiság vezérli, saját szükségleteit elégíti ki) (Réthy, 2001, 2003).

A motiváció, a tanulás és az iskolai teljesítmény közötti kapcsolatokat vizsgáló kutatások eredményei alapján a kutatók arra a következtetésre jutottak, hogy a környezeti tényezők, a külső megerősítések mellett a belső folyamatoknak is fontos szerepük van. Bandura (1997) szerint négy tényező határozza meg az éhhatékonyság önpercepcióját:

- előzetes teljesítmény (például: a siker erősebb éhhatékonyság érzéséhez vezet),
- vikariáló tanulás (példaképek kudarcának vagy sikerének megfigyelése a feladatok során),
- mások verbális bátorítása,
- pszichológiai reakciók (például: szorongás, az aggodás, a túlzott izgalom alacsonyabb éh hatékonyság érzéséhez vezet) (Taskó, 2015).

White feltételezése szerint a kompetenciának motivációs faktora is van. Alapértelmezése, hogy az embernek nélkülözhetetlen, veleszületett szükséglete van a kompetenciáinak a gyarapítására. Ez a „kompetencianövelési hajlam”, amely fontos

szerepet játszik a személy adaptivitásában és fejlődésében. A motiváció szociokognitív szemlélete megfelelő értelmezési segítséget nyújt az iskolai környezet és az azon belüli is a tanár-diák motivációs kapcsolatok tanulmányozásához (például: a tanulással kapcsolatos vélekedések, stb.).

A tanulást nagymértékben meghatározza a tanulási motiváció ezen belül is a teljesítménymotiváció. A teljesítménymotiváció nem más, mint, egy adott cél eléréseért folytatott versengés. McClelland és Atkinson kutatásaikban a teljesítménymotiváció legfontosabb mutatójának a sikerorientáltságot (a siker elérésére való törekvést) és kudarckerülést (a kudarcok elkerülésére való törekvést) tekintették (Józsa, 2003). Akkor beszélünk fejlett tanulási motívumrendszerrel, ha az lehetővé teszi a környezeti feltételek és a tanulási környezet rugalmas kapcsolatát. Ha csak egy-egy motívum uralkodó értékű, akkor már nem motívumrendszerrel beszélünk (Józsa, 2003).

A tanulási motívumok közül néhány már a születés után rögtön működik (például az elsajátítási motívumok). A gyerekek fejlődése során ezek a motívumrendszerek folyamatosan bővülnek, többdimenzióssá és rangsorolttá válnak. A gyermek élete első éveiben jelentős szerepet tulajdonítanak a gondozó (szülő) –gyermek kapcsolatnak. Nem kellően bizonyított, hogy a környezeti hatások befolyásolják a motívumok fejlődését nagyobb mértékben, mint az értelmi fejlődést. A gyermek az iskolai évei elején megtapasztalja a tanulással kapcsolatos első sikereket és kudarccokat egyaránt. Ezek az évek nagy jelentőséggel bírnak a gyermek tanulási motivációjának a kialakulásában. Ha a szándékos tanulás során a tanulók nem élik át az új ismeretek elsajátításának élményét, akkor a már említett tanulási motívumok nem kapnak megerősítést. Ezáltal háttérbe szorúlnak és helyüket iskolán kívüli motívumok veszik át. Ebből kifolyólag sok tanulónál az önjuttalmazó motívumok, a meglévő tudásuk gyarapítására irányuló késztetések nem az iskolában, a tanulás során jelentkeznek, hanem szabadidős tevékenység során törnek a felszínre. A gyermek tanulási motívumrendszerében történő változásokat döntően meghatározza, az hogy milyen az eredményessége a társaiéval összevetve. A kisiskolások körében fontos a pedagógushoz fűződő viszonya, a kötődés, amely fontos szerepet játszik a tanulási motivációban. Ez a viszony az iskola első éveiben szétválaszthatatlan attól, hogy mennyire szeret tanulni. Ha ez a kötődés nem kap szerepet valamely gyermeknél, akkor nem is fog tanulási motívumként működni. Az életkor előrehaladtával, az iskolai tapasztalatok bővülésével sok tanulónál csökken a saját öröme és a megszerzhető tudás motiváltsága. Ezeknek a belső késztetéseknek a helyét sokaknál felváltja külső jutalmak motiváltsága (Józsa, 2002).

Mit is értünk iskolai motiváción? Kozéki (1990) megfogalmazása szerint az iskolai motiváció, az iskola által támasztott követelmények és az azoknak való megfelelése. Ilyen értelemben ide tartozik a diákoknak a tananyag elsajátítására való törekvése. Továbbá azt is, hogy igyekeznek megfelelni, mindannak amit az iskola elvár tőlük. Beleértve az elsajátítandó viselkedési normákat és értékeket egyaránt. Kozéki (1986, 1990) hárommotivációs területet jelöl ki az iskolai motivációról szóló elméletében. Ezek a következők:

1. *A követő - affektív/szociális dimenzió*

A tanulási motiváció érzelmi vonatkozásait, kapcsolati viszonyait foglalja magába. Megragadja az elfogadás élményét és a kapcsolat minőségét. Képet nyújt arról, hogy:

- a tanuló érzi-e a közösségben való működés lehetőségeit,
- létrejön-e a felnőtt és gyermek között egyfajta érzelmi összhang, megvalósul-e a közös munkában az önállóságra nevelés,
- társas kapcsolataiban elfogadásra és megerősítésre talál-e a saját személyisége? (Kozéki,1980).

2. *Az érdeklődő - kognitív/aktivitási dimenzió*

Az érdeklődő/aktivitási dimenzió facilitálása érdekében a nevelő feladata:

- az önállóságra és együttműködésre nevelés;
- a gyermek saját aktivitására való szenzitív attitűd;
- a megfigyelt és értékelt aktivitás vezetése, fejlesztése.

A motiváció - érdeklődő dimenziójának kibontakoztatását a tanár azzal segítheti, hogy felhívja a tanulók figyelmét arra, hogyan gyarapíthatják tudásukat az iskola keretein kívül, egyénileg (Kozéki,1980).

3. *A teljesítő- effektív/morális- dimenzió*

Az iskolai motiváció ezen része, a normaalakítás jellegzetességeit és a tényleges viselkedés leírását ragadja meg. Ebbe a dimenzióba tartozik például az, hogy a szülő mennyire tudja a gyermekkel az iskola, a pedagógus által közvetített normákat megértetni, képviselni és betartatni (Kozéki,1980).

Az affektív/szociális dimenzió. A gyermek már a kezdetektől fogva elsődlegesen a szüleinek igyekszik megfelelni, az ő elismerésüket szeretnék kivívni. A későbbiekben, ahogy az intézményes szocializáció során más személyekkel is alakít ki kapcsolatot. E során lépnek be a gyermek érzelmi életébe a pedagógusok. Ezáltal a melegség motívum csoport mellett fontossá válnak az identifikációs mechanizmusok is. Mindezzel

párhuzamosan a társak elfogadó magatartásának fontossága is egyre nagyobb teret nyer, hangsúlyossá válik az odatarozás érzése. A követő dimenzióba tartozik, hogy a diák mennyire igyekszik iskolai magatartásával, tanulásával környezetének megfelelni. Mennyire követi szülei elvárásait (melegség szükséglete), mennyire próbál tanárai elvárásainak megfelelni (identifikáció szükséglete), illetve mennyire veszi figyelembe társai, barátai elvárásait (affiliáció szükséglete).

A kognitív/aktivitási motivációs dimenzióban a tudásszerzés és a saját út követésének vágya jelenik meg. A gyermek számára örömet jelent, ha önállóan bontogathatja szárnyait. Jutalmazó értékű, ha a megszerzett tudás által megélheti az én hatékonyságát. Különösen fontos, hogy személyes érdeklődését kielégítendően haladjon a tudásszerzés ösvényén. Az érdeklődő faktorba tartozó independencia szükséglete arra vonatkozik, mennyire fontos a diáknak a tanulásban a saját út követése, hogy az önállóságigényének mértéke mennyire magas. A kompetenciaszükséglet alatt a tudásszerzés vágyát értjük; az érdeklődés szükséglete pedig arra vonatkozik, mennyire fogékony a diák újdonságokra, mennyire igyekszik bevonódni az új ismeretek elsajátításának folyamatába (Kozéki, 1986,1990).

A morális - ön integratív motivációs dimenzió a belsővé tett elvárásokat foglalja magába. Ebben a dimenzióban késztetésként jelenik meg az értékeknek, normáknak, mások igényeinek való megfelelés vágya. Ezek kielégülése biztosítja az egyén számára a pozitív önértékelést, mely során teljesíti, a kiszabott követelményeket és ez idő alatt felelősséget vállal a tetteiért is. A teljesítő faktor az úgynevezett belsővé tett elvárásokat foglalja magába. A lelkiismeret szükséglete arra vonatkozik, hogy a tanulónak milyen mértékben van igénye az értékelésre, önértékelésre. A rendszükséglet az iskolai szabályok betartásának igényére vonatkozik. A felelősség szükséglete pedig azt takarja, hogy a tanuló mennyire igyekszik felelősséget vállalni saját tanulói teljesítményéért (Kozéki, 1986,1990)

Kozéki az előzőekben jellemzett három iskolai motivációs területet kiegészítette egy negyedik, „nem motivációs” dimenzióval: a presszióérzéssel. „Nem motivációs”, hiszen negatív tartalommal rendelkezik, miszerint a pedagógusok nem tanúsítanak megértést. Teljesíthetetlen követelményeket állítanak amely, legkevésbé sem motivál a tanulásra, és az iskolába járásra. Arra vonatkozik, mennyire érzi az adott diák irreálisnak, teljesíthetetlennek a vele szemben támasztott követelményeket (Kozéki, 1986,1990).

Több kutatás is bebizonyította, hogy szoros kapcsolat van az egyéni tanulási stílusok/stratégiák és a tanulók tanulási motivációja között. Balogh László szintén bebizonyította, hogy a tanulók egyéni tanulási stílusára nagymértékben hatást gyakorolnak

a motivációs tényezők. Meghatározta, hogy minél motiváltabb a tanuló a tanulásra annál megfelelőbb tanulási módszereket alkalmaz. Ez fordított esetben is elmondható, minél kevésbé motivált a diák, annál inkább alkalmazza a mechanikus és impulzív stílusokat. A tanár elvárásai az úgynevezett presszióérzés is a mechanikus a szóról szóra való tanulás felé irányítja a tanulókat. Ebből kifolyólag a tanulási motiváció nemcsak az iskolai eredményekre hat ki, hanem az diák tanulási stílusának a színvonalára is (Balogh, 2011).

I.3. Tanulási stílusok

A fentiekben többféle nézőpontból próbáltam megfogalmazni, mit is értünk tanulás alatt, illetve milyen tényezők befolyásolják a tanulás eredményességét. A továbbiakban a tanulási stílusokat próbálom meghatározni, a szakirodalom felhasználásával. Ahogy a tanulás fogalmának értelmezésénél, a tanulási stílusokról is többféle definíció létezik mind külföldi, mind magyarországi szerzőktől. Az 1979-ből származó meghatározás így hangzik: „jellegzetes kognitív, érzelmi és pszichológiai viselkedések, amelyek relatíve stabil indikátorai annak, ahogyan a tanuló észleli, interakcióba lép és válaszol a tanulási környezetre” (Keefe, 1979, 4.). Egy huszonöt évvel későbbi meghatározás szerint: „az egyén tanulási stílusa az információ felvételének és feldolgozásának rá jellemző módja” (Ford és Chen, 2001). A magyarországi szerzők meghatározásai szerint a tanulási stílus az új ismeretek feldolgozása (Szitó, 1987, 2005). Balogh szerint a diák önálló tanulásában megmutatkozó stílusjegye (1993). Mező megközelítése szerint a tanulási stílus nem más, mint a személy számára legelőnyösebb külső és belső feltételek összessége melyek során a tanulás végbemegy (2002).

Mindezek tudatában elmondható, hogy a tanulási stílust több tényező is befolyásolja. Ide sorolhatjuk a tanulási környezetet, az oktatás szervezésének a módját valamint a pedagógus elvárásait. Ezért fontos, hogy a tanár ismerje a diákjai képességeit valamint egyéni különbségeit. A diákok szemszögéből nézve azért fontos, hogy ismerjék az egyéni tanulási stílusokat, hogy kialakítsák a hatékony tanulásukat, melyet életük végéig használni is fognak (Pritchard, 2009). A tanulás körülményeit a külső feltételek együttese alkotja. Tudjuk, hogy minden gyerek más és más személyiség, ebből kiindulva elmondható, hogy a tanulási stílusok is különbözők. Vannak, akik az élénk világitást kedvelik, de vannak olyanok is, akik inkább az irányított fényt. Van, akinek akkor eredményesebb a tanulás, ha melegebb a környezete és van olyan, aki inkább a hűvösebb légkört szereti. Abból a legkönnyebb megállapítani, hogy melyik külső környezet a

legmegfelelőbb a diákok számára, ahogyan tanulni szokott. Tanulni lehet ülve, fekve, állva, sétálva, vagy másokkal együtt vagy éppen egyedül is (Lukács, 2006).

Az iskolában a legfontosabb a tudatos, szándékos tanulás. A diákok tanulásra való indítékai lehetnek ismertek, vagy ismeretlenek. Kevésbé tehetséges diák eredményei is lehetnek jók, míg egy tehetséges diáké pedig lehet rossz is. Itt nem a képesség hiányáról beszélünk, hanem a belső indítékról, hogy mi ösztönzi a diákot a tanulásra. A tanulás szempontjából az embereket három csoportra oszthatjuk.

Az első csoportba tartoznak az úgynevezett vizuális (látási vagy optikai) személyek. Számukra akkor a legjobb vagy a legkönnyebb a tanulás, ha látják a tanulnivalót. Az ebbe a csoportba tartozó diákok úgy segíthetnek maguknak a legjobban, ha a tankönyvben, vagy a jegyzetükben aláhúzogatják a szavakat. Erre a célra jobb, ha többféle színű (4-5 féle) tollat használnak. Amikor a tanultakat elkezdik felidézni akkor elsőként az oldal, a bekezdés, majd pedig a szín jut eszükbe, és csak ezek után merül fel a megtanult szöveg tartalma is (Oroszlány, 1998).

A második csoportba tartoznak azok a tanulók, akiknek nem a látás az elsődleges információforrás, hanem a hallott dolgok iránt a legfogékonyabbak. Ebben az esetben a legcélszerűbb a fennhangon való tanulás. Ezek a tanulók, az úgynevezett auditív típusba tartoznak. Az ebbe a csoportba tartozó diákok számára nagyon fontos a tanár magyarázata, amely által nagyon könnyen értik meg a tananyagot. Viszont ha az órán nem figyelnek, nehéz számukra a felzárkózás (Oroszlány, 1998).

A harmadik csoportba sorolhatjuk az úgynevezett mozgási vagy kritikai típusú tanulókat. Akikre jellemző, hogy tanulás közben jönnek-mennek, mozognak, hangosan beszélnek, gesztikulálnak, majdhogynem kézzel-láball tanulnak. Ezek a diákok képtelenek ülve maradni, sétálva jobban megy a tanulás (Oroszlány, 1998).

A gyakorlatban tiszta típusok, mint például 100%-ig vizuális, auditív, vagy éppen mozgásosak igazán ritkák. Általában ezek a típusok kombinálva vannak jelen, az viszont változó, hogy melyik felé billen a mérleg nyelve. A tudatos, praktikus tanulás egyik legfontosabb feltétele, hogy személyiségünknek megfelelően tanuljunk. Ezért is fontos, hogy a diákok ismerjék a személyiségüknek megfelelő stílust és annak megfelelően tanuljanak. Akinek akkor hatékony a tanulása, ha hallja, annak célszerű a tanár magyarázata mellett hangosan tanulnia. Aki viszont a vizuális csoportba tartozik azoknak célszerű a szemléltetőket figyelni, otthon pedig a megtanulandó feladatokat leírni. Azok, akik a mozgásos csoportba tartoznak, rendszerint egyedül megtalálják a számukra hatékony tanulási módot.

Összegezve: a tanulási stílus nem más, mint az egyén által leginkább előnyben részesített (preferált) külső és belső tanulási feltételek, módok. A tanulási stílusban az érzéketi modalitások, a társas, ill. fizikai környezet, az érzelmi feltételek, valamint az egyén reakciómódja fejeződnek ki. Ezek alapján többféle tanulási stílust is meghatározunk.

Érzéketi modalitások szempontjából három stílust különböztetünk meg:

- auditív stílus: a verbális ingerekre figyel elsősorban, önálló tanuláskor gyakran a hangos feldolgozásra épít.

- vizuális stílusú tanuló a látottakra támaszkodik elsősorban, s nemcsak a memorizálás, hanem gyakran a rögzített anyag felidézése is először képileg történik.

- mozgásos stílusnál, a cselekvés, a motoritás játszik vezető szerepet, a memorizálást gyakran mozdulatokkal, leírással segíti a gyerek.

Társas környezet szempontjából két stílust különböztetünk meg:

- társas stílus: igényli a barátok, szülők, tanárok segítő jelenlétét, kedveli a tanulót, ha az anyagot megbeszélheti másokkal.

- egyéni stílus: a nyugalmat, csendet kedveli, zavarják a környezet ingerei, a körülötte lévő emberek.

Reakciómód szempontjából három stílust különböztetünk meg:

- mechanikus stílus: a reprodukálásra, a részletek minél pontosabb megjegyzésére törekszik, nem törődik a megértéssel, a logikai összefüggések átlátásával.

- impulzív stílusra jellemző, hogy az ilyen tanulók válaszaikat inkább intuitív módon közlik, gyakran előbb beszélnek, minthogy mérlegeltek volna.

- reflektív stílussal rendelkezők a válaszadás, problémamegoldás előtt szisztematikusan elemzik, logikai egységbe foglalják az információkat.

Érzelmi feltételek szempontjából

Motiváció: mindenki más okból tanul, van, aki kedveli a tantárgyat, van, aki csak jó jegyet szeretne kapni stb.

Kitartás: eltérő ideig vagyunk képesek figyelni (figyelem tartósságával összefügg) (Balogh, 1995).

I.4. Tanulási stílusok mérése

Az idők során több kutató is foglalkozott már a tanulási stílusok mérésének gyakorlati és elméleti kérdéseivel. A következőkben ismertetni szeretném, hogy milyen elméletek és megfigyeléseket fogalmaztak meg.

I.4.1. Mezőfüggés – mezőfüggetlenség

Az első ilyen elmélet az 1940-es években Witkin és Asch kutatók tollából származik, a téri orientációt egy ötletes elrendezéssel vizsgálták meg. Két különböző tesztet is végeztek több személlyel is, melynek során figyelembe vették az eltelt időt. A személyek között nagy eltérések mutatkoztak meg abban, kinek mennyi idő alatt sikerült elvégeznie a tesztet. A tesztek eredményei szerint a személyeket két csoportba osztották: a mezőfüggőkre és mezőfüggetlenekre. Azok a személyek, akik az egésztől nehezen tudnak egy részletet elkülöníteni, azokat a mezőfüggő csoportba sorolták. Azokat viszont, akiknek nem jelentett problémát egy részletet elkülöníteni az egésztől, a mezőfüggetlenek csoportjába helyezték el. A mezőfüggés – mezőfüggetlenség terjedelmét tekintve lehet, Peck és Whiltow szerint személyiségvonás (1983), Strenberg szerint téri képesség (1997). Zhang megfogalmazásában perceptuális képesség (2004), Witkin leírása szerint lehet kognitív stílusnak tekinteni.

A diákok tanulására vonatkoztatva. A mezőfüggetlen tanuló belülről motivált, jól tud egyedül tanulni, képes strukturálni saját tanulását, megfogalmazni saját tanulási stratégiáit. Képes önállóan feldolgozni az új információt. Ezzel ellentétben a mezőfüggő tanulónak szüksége van a tanár magyarázatára, útbaigazítására, fontos számára a külső motiváltság, valamint a társak jelenléte tanulás során (Bernáth László – N. Kollár Katalin – Németh Lilla, 2015).

I.4.2. Riding modellje

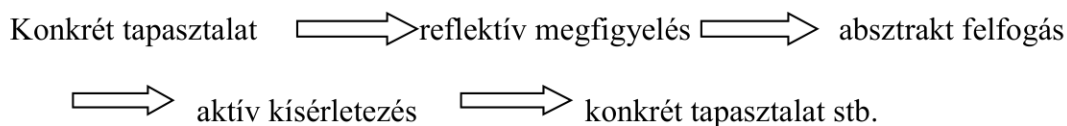
Riding a kognitív stílust egy kétdimenziós síkon mutatja be, szemben az előző egydimenziós modellel. Ebben a modellben a két végpont a holisztikus és analitikus. Az egyik dimenzió Witkin munkájából származik, a másik pedig Paivio kettős kódolás

elméletén alapul. A két dimenzióban négy stílust különít el: holisztikus – verbális, holisztikus – képi, analitikus – verbális, analitikus – képi.

A tanulók tanulására vonatkoztatva. Az analitikus típusba tartozó tanulók számára a részletes bemutatás kedvez, az általános kapcsolatok bemutatása a holisztikusak számára kedvezőbb. Ezek tartoztak az első dimenzióba. A másik dimenzióhoz tartoznak a képi stílushoz tartozók, akik számára az ábrák a szemléltetők jelentenek nagy segítséget. Valamint a verbális diákok, akik számára a tanár magyarázata a legfontosabb (Bernáth László – N. Kollár Katalin – Németh Lilla, 2015).

I.4.3. Kolb gyakorlati tanulási modellje

Kolb úgy gondolta, hogy a tanulás egy interaktív folyamat, amelynek négy szakasza van. Ezek a következők:

Ez a négy tanulási ciklus mindenkire jellemző, viszont egyéni különbségek felfedezhetőek a négy szakasz között aszerint, hogy mennyire jellemző a személyre. A négy szakasz lényegében az új információ felvételének, feldolgozásának valamint intern analizálásának módszerét mutatja meg. A négy stílus főbb jellegzetességei a következők:

Divergens stílus – meghatározóan konkrét és reflektív. Szeret csoportban dolgozni, ötletelni, szereti a személyre szóló visszajelzéseket. Legjobban akkor teljesít, ha egy konkrét szituációban van jelen.

Asszimiláló stílus – meghatározóan elvont (absztrakt) és reflektív. Az előzővel ellentétben nem szereti a gyakorlati feladatokat, inkább az elméleti dolgokat szereti, az elméleti megalapozottságot.

Konvergens stílus – dominánsan absztrakt és aktív. Az ide tartozó személy kedveli a kísérleteket, a laboratóriumi gyakorlatokat. Az ilyen diákokat az elméletek gyakorlati használata érdekli. A problémák megoldása során tanul a legjobban.

Akkomodáló stílus – domináns konkrét és aktív. Az ide tartozó diák a megfogható tapasztalatokból tanul mintsem az elméletekből. Kedveli a serénykedést és a kihívásokat, valamint a társaival való együttes tanulást (Bernáth László – N. Kollár Katalin – Németh Lilla, 2015).

A tanulásra vonatkoztatva. Az a diák, aki a divergens típusba tartozik, jobban teljesít a csoportmunkák során, mint egyénileg a tanár magyarázatát követve. Vele ellentétben az asszimiláló stílust előnyben részesítő tanuló a tanár magyarázatát az előadását tartja fontosnak. A konvergens stílushoz tartozó tanulók, a kísérleteket és a gyakorlati munkákat részesíti előnyben. Az akkomodáló stílushoz tartozó diákok számára szintén fontos a csoportmunka, de a divergens stílussal szemben megvalósítani szereti az ötleteket (Bernáth László – N. Kollár Katalin – Németh Lilla, 2015).

I.4.4. Dunn és Dunn modellje

Dunn és Dunn az 1960-as években arra a következtetésre jutottak, hogy az intellektuális képességeken túl számos más körülmény is befolyásolja a tanulási eredményeket. Ebből kifolyólag a tanulási stílust több részből állónak gondolták és ennek alapján több dimenziót választottak el: környezeti, érzelmi, szociológiai és fiziológiai. Később ezeket a dimenziókat egyes helyeken módosították vagy kiegészítették.

A környezeti dimenzióhoz sorolták a fényt, a hangot és hőmérsékletet. Az érzelmi dimenziónál a kitartást, felelősséget és motivációt tartják fontosnak. A szociológiai dimenzióhoz sorolják az egyéni vagy csoportos tanulást, a tanári tekintélyt stb. A fiziológiai dimenzióhoz azok az igények tartoznak, amelyek fontosak lehetnek a diákok számára a tanulás alatt. A perceptuális dimenzió komponensei:

auditív – hallgatás útján való tanulás,

vizuális - képi – képek, vizuális illusztrációk használatával,

vizuális - szöveg – olvasás útján való tanulás,

taktilis – tanulás gyakorlati megközelítéssel,

kinesztetikus – tanulás aktív részvétellel, cselekvéssel (Bernáth László – N. Kollár Katalin – Németh Lilla, 2015).

A tanulásra vonatkozóan, a tanuló a tanulása során saját igényeihez igazítja a környezeti feltételeket. A pedagógus pedig ennek megfelelően használja a frontális és csoportmunkát, a szemléltetést és magyarázatot.

I.4.5. Felder–féle mérőeszköz

Felder és Silverman öt dimenziót állított fel a tanulási stílus méréséhez. Munkájuk során felhasználták David Kolb kétdimenziós modelljét. Elméletük szerint a tanulási stílust a következő vonatkozásokban vizsgálják meg:

- információ felvétel – konkrét és absztrakt
- információ feldolgozás – aktív és reflektív
- információ érzékelésére – vizuális és verbális
- megértés – analitikus és globális
- megismerési folyamat – induktív és deduktív (Lukács, 2006).

A tanulásra vonatkoztatva. A tanulónak a tanulása során fontos az elméleti tudást összekapcsolni a mindennapi tapasztalatokkal, valamint az, hogy az új ismeretelméleti része egyensúlyban legyen a bemutatott példákkal. A példákat pedig képekkel, ábrákkal szemléltetjük (Lukács, 2006).

I.5. A pályaválasztás és pályaaorientáció összefüggése a tanulási eredményességgel

A pályaválasztással és a pályaaorientációval kapcsolatban az első kutatási eredmények az 1960-as évek végén jelentek meg. Szilágyi Klára a következőképpen értelmezi a pályaválasztást „... a fennálló lehetőségek alapján önállóan, céljának megfelelően kiválaszt egy olyan foglalkozást, tevékenységet, amely lehetővé teszi, hogy a társadalom és/vagy a maga számára értéket tartalmazó munkát végezhesen.” (Tóth, 2015, 289. o.). Csirszka János megfogalmazása szerint akkor beszélünk helyes pályaválasztásról, amikor az egyéni képességek és az érdeklődési körök, valamint a szakmai elvárások közel állnak egymáshoz. A szakmai elvárásokat az adott munkakör adja meg. A szakmai elvárások tartalmazzák az adott szakma leírását, elvárásait és lehetőségeit, továbbá a felhasználás feltételeit (Csirszka, 1966).

A pályaaorientáció célja, hogy segítséget nyújtson a személynek a számára legmegfelelőbb szakma megtalálásában, illetve, hogy megállapítsa, mennyire alkalmas az adott munkakör elvégzésére, figyelembe véve a személy készségeit, képességeit valamint az érdeklődési körét. A sikeres pályaválasztás előfeltétele az önismeret, valamint a szakma megfelelő szintű ismerete (Tóth, 2015). Akkor alkalmas egy személy egy mesterség elvégzésére, ha a szakmai feltételek egy bizonyos valószínűségi szinten egyeznek az egyén

képességeivel, készségeivel és érdeklődésével. Abban az esetben, ha az egyén nincs tisztában önmagával, akkor különböző alkalmassági vizsgálatok állnak a rendelkezésére, hogy megbizonyosodjon arról, valóban alkalmas-e az adott munkakör betöltésére (Tóth, 2015).

A pályaismeret a következő jellemvonásokat tartalmazza: „... a munkát végző embernek a pályán a foglalkozástevékenységgel kapcsolatban, mint követelmény, feladatot figyelembe kell venni” (Tóth, 2015, 290. o.). Csirszka a következő három fő pályaismereti elvárást különítette el, mely módon ne legyen egyoldalú, valóságos és látszólagos (Csirszka, 1996). A tanulóknál a helyes pályaismeret kialakításában fontos szerepet játszik az iskola, a tömegtájékoztatási csatornák és a család. A helyes pályaismeret kialakításának technikája közé sorolható a munkakörök bemutatása videó, pályaleírás, életszerű beszámoló, riport, előadás által, valamint a munkahely látogatása során. A személyt befolyásolhatja pályaválasztás során a múltbéli tájékozottság, vélemények a munkakörrel, ezáltal kialakul egy bizonyos kép az elvégzendő feladatról. Ezek vagy negatívan, vagy pozitívan hatnak a döntés meghozásában. Ebben a megfogalmazásban beszélhetünk pályaaattitűdről, amely a személyiség érdeklődését is kifejezheti bizonyos szakmák, munkafolyamatok iránt. A pályaaattitűd azért is fontos, mert következtetni tudunk belőle a fiatal jövőbeli pályaválasztására, valamint befolyásolni tudjuk a pályaválasztás irányát is. Az optimista kapcsolatot pedig a pályaeérdeklődést fejezik ki (Tóth, 2015). A szakma ismerete mellett a pályaeérdeklődés iránya módosulhat, megváltozhat, főként a tizenévesek körében. Ennek oka lehet a feltételek változása, a hozzáértés az egyén élete során.

A pályaválasztást és pályaaorientációt a nemzetközi kutatások alapján öt csoportra osztották fel, melyek a következők:

1. Tartalom elméletek – amiben az egyén személyiségjegyeire és a közvetlen környezetének kapcsolatrendszerére fekteti a hangsúlyt

- pszichológiai tesztekkel mérhető egyéni sajátosságokon alapuló elmélet (Holland, 1973-1997)

- pszichodinamikai elmélet (Bordin, 1990)

- értékalapú elmélet (Brown, 1996-2002)

- Big Five-modellen (extroverzió – introverzió, együttműködés, lelkiismeretesség, stabilitás – neurocitás, élményekre való nyitottság) alapuló személyiségvizsgáló elmélet (McCrae – John, 1992)

2. Folyamatelméletek - a pályaeérdeklődés az egyén személyiségének a változásával együtt formálódik és alakul

- a szakaszos fejlődés elmélete (Ginzberg, 1951-1984)
- a pályaválasztási folyamat, mint életszakaszok sorozata (Super, 1953-1994)
- korlátok és kompromisszumok elmélete (Gottfredson, 1981-2005)

3. A kombinált tartalom és folyamatelméletek - figyelembe veszik az egyén sajátosságait és a környezethez fűződő viszonyait, valamint ezek fejlődésbeli sajátosságait egyaránt.

- a pályafutás alakulása, mint szociális tanulás (Mitchell–Krumboltz, 1990-1996)
- a pályafutás alakulása, mint szociokognitív tanulás (Lent Brown, 1996-2005)
- a pályafutás alakulása, fejlődése környezeti kontextusban (Young et al., 1996-2002).

- a pályaorientáció, mint a szükségletek fejlődése (Roe, 1956-1990)

4. A pályaorientáció alakulásának értelmezése bizonyos csoportok körében

- nők pályafutásának fejlődéselmélete (Betz, 2005; Cook et al., 2002)
- faji és etnikai csoportok pályafutásának alakulása (Arbona, 1996, Brown, 2002)
- szociológiai vagy szituációs elméletek (Hotchkiss – Borow, 1996; Roberts, 2005)

5. A pályaválasztás konstruktivista megközelítése

- a pályafutás rendszerszintű elméletei, amelyek figyelembe veszik az egyéni, közösségi és környezeti kapcsolatok (Patton – McMahon, 1997 – 2006)
- pályaépítés – elmélet (Savickas, 2005)
- ökológia elmélet (Conyne – Cook, 2004)

I.6. A már végzett kutatások eredményeinek bemutatása

I.6.1. Pályaérdeklődési vizsgálatok

Csirszka kilenc érdeklődési irányt alakított ki vizsgálatában, melyek a következők: technika, kereskedői, elméleti, gazdasági, közlekedési, vezetői, humán, adminisztratív, minimalista (Csirszka, 1966). Az irányokból, jól látható, hogy a pályaválasztás előtt álló egyének érdeklődési iránya meghatározható. Az első vizsgálatnál a szakma csoport megválasztására kérdeztek rá. A vizsgálat célcsoportja a fiatalok korosztálya volt, ahol a pályaérdeklődés iránya még nem rögzült, mint a középkorúak esetében. A kiválasztott szakma előrevetít valamilyen elképzelést a jövőbeli munkahelyéről. Leginkább az a szakma, munkakör került előtérbe, amit szeretne, vagy nem szeretne betölteni. A

nemzetközi kutatási elméletekből kettőt emeltek ki, amelyek a kutatás szempontjából érdekesek. A vizsgálatban részt vevő tanulók jelentős része az érettségi után tovább szeretne tanulni és gyarapítani a tudását a szakképzésben, majd a főiskolán szeretnék folytatni a tanulmányaikat. A megkérdezettek kisebb arányban szeretnék a főiskolai tanulmányaikat folytatni egyetemi szinten. A megkérdezettek kisebb aránya, pedig az érettségi után rögtön munkába is állnának, nem szeretnék tovább tanulni (Tóth, 2015).

Csirszán kívül még Váriné Szilágyi Ibolya is végzett kutatásokat pályaaorientációs területeken. Kutatásában megállapította: "a pályaaattitúd tartalmilag megegyezik a választott pálya vagy szakma iránti értékorientációval, viszont különbözik az egyszerű vélemény- és ítéletalkotástól" (Tóth, 2015, 291.o.). A kutatást orvosok és építészek körében végezte el, két típust különített el, szakmai munka – centrikus és munkahely – centrikus. A szakmai munka – centrikus csoportba azok tartoznak, akik számára inkább a szakmai fejlődés és a feladatkör, míg a munkahely – centrikusoknak inkább a munkahely presztízse, a fizetés és munkahelyi körülmények a mérvadóak.

I.6.2. Tanulási stílus vizsgálatok

A vizsgálat során Kolb – McCarthy – féle tesztet dolgozták a magyar középiskolások számára, a vizsgálatban a budapesti 9. évfolyamos diákok vettek részt. A kérdőív kitöltése során a tanulóknak rangsorolni kellett harminchat állítást. A diákoknak a rájuk legjobban jellemző állításra négy pontot írhattak, a legkevésbé jellemzőre pedig egy pontot. A részfolyamatok-eredményeit összegezték, az eredmények 6-24 pont közötti értékeket vehettek fel. Ennek értelmében a részfolyamatokat szintekre osztották, alacsony (6-hoz közeli értékek), közepes és magas (24-hez közeli értékek). Az eredményeket személyre, nemre és szakcsoportra bontva értelmezték. megállapították, hogy a lányok és a fiúk eredményei között nincsen nagy eltérés. Az új szituációban való alkalmazás, a kísérletezés szakaszában kapták a legjelentősebb különbségeket. A kapott eredményeket megvizsgálták szakmacsoportok szerint is, ahol domináns eredményeket ért el a tapasztalatok szerzése, mint a fogalomalkotás. Kivéve két szaknál az elektrotechnika – elektronika és mezőgazdaság szakoknál, ahol az előző eredmények ellentétét kapták meg. A tapasztalatszerzés részfolyamata az oktatás és az élelmiszeripari szakokon tanuló diákoknál volt a legfejlettebb, míg az elektrotechnikai – elektronika szaknál a legfejletlenebb. Legszélesebb skálán a minősítési érték mozog. A fogalomalkotás területén a legmagasabb

értéket a mezőgazdaság, a legalacsonyabb értéket pedig a vegyipar szakoknál érték el. Végezetül megállapították, hogy a tanulási stílus osztályonként igen eltérő (Tóth, 2009).

Tóth Péter 2009-es és 2010-es vizsgálati eredményeinek a bemutatása. A vizsgálatot budapesti szakközépiskolai 9. osztályos, 10. osztályos, 11. osztályos és 12. osztályos diákok vettek részt. A mérést online iskolai időben tanár jelenlétével töltötték ki a tanulók. Az értékelést rögtön meg is kapták szöveges formában. A következő eredményeket érték el. A tanulók tapasztalataik és adottságaik által kialakulnak olyan tulajdonságok, amelyek befolyásolják egyrészt a tanulást. Másrészt a problémamegoldást, harmadrészt pedig befolyásolhatja a pályaválasztást a szakmai fejlődést (Tóth, 2012).

II. A DÉDAI GIMNÁZIUMBAN VÉGZETT FELMÉRÉS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

II.1. A kutatás helyszínének bemutatása

A községben 1945-től magyar tannyelvű elemi, 1948-tól általános iskola működik. Az ezt megelőző időkben egyházi (református, görög katolikus) iskolákban tanultak a gyerekek. A jelenlegi iskola 1983-ban épült, mely kétszintes, 280 férőhellyel rendelkezik. A 2020-2021-es tanévben 144 diák tanul az intézményben ebből egy individuális és egy sajátos nevelést igénylő tanuló. Az iskolában kilenc osztály működik. Az intézményben 17 tanár tanít, az igazgatója Szabó György, az igazgatóhelyettes, Baraté Marianna, valamint az intézményben dolgozik egy iskolapszichológus is. Az iskola 2021 februárjában gimnáziumi minősítést kapott. A méréseket és a vizsgálatot a Dédai Gimnázium három osztályában végeztem el.

A 4. osztály osztályfőnöke Kucsera Szabina, az osztály létszáma 21 fő, ebből 9 roma származású. A 21 tanulóból 8 tanuló volt jelen és 13 tanuló hiányzott. A jelenlévő tanulók közül 5 lány és 3 fiú.

A 6. osztály osztályfőnöke Szolnoki Erzsébet, az osztály létszáma 17 fő, ebből 8 roma származású. A 17 tanulóból 9 tanuló volt jelen, 8 tanuló hiányzott. A jelenlévő tanulók közül 7 fiú és 2 lány, 1 lány roma származású.

A 7. osztály osztályfőnöke Butella Erika, a tanulók létszáma 12 fő, ebből 4 roma gyerek, valamint van egy inkluzív tanuló is. A 12 tanulóból 5 tanuló volt jelen, 7 tanuló hiányzott. A jelen lévő tanulókból 1 fiú és 4 lány.

Fontos kiemelni, hogy a megfogalmazott eredmények azokra a diákokra igazak, akik részt vettek a vizsgálatban, az egész osztályra és nagyobb általánosságban a résztvevők alacsony száma miatt nem vonhatók le a következtetések.

II.2. A mérőeszközök bemutatása

II.2.1. Tanulási stílus kérdőív

Az első kérdőív, amit felhasználtam a munkám során, az Sztó Imre tanulási stílus kérdőíve volt. Ezt a kérdőívet mind a három osztályban a jelenlévő tanulók kitöltötték.

Szitó Imre Magyarországon úttörő munkát végzett a tanulási stílus bemutatása, a tanulási stílus kérdőív kidolgozása és alkalmazása területén (Szitó, 1987, 2005). A tanulási stílus több dimenziós megközelítését alkalmazza, szemben az egy- vagy kétdimenziós (lásd a korábban ismertetett Witkin, Riding, Kolb) megközelítésekkel. Az általa bemutatott tanulási stílusok: az információ felvételének módja, a társas környezet, a környezeti ingerek, a motiváció és a gondolkodási stílus (Szitó, 1987, 2005). A kérdőív (Szitó,1987,2005) ennek megfelelően az auditív, vizuális, mozgásos, társas, csend, impulzív és mechanikus skálákat tartalmazza összesen 34 állítással, amelyeket 5 fokozatú skálán kell értékelni (Bernáth László – N. Kollár Katalin – Németh Lilla, 2015).

Ez a módszer annak megismerésében nyújt segítséget, hogy a diákok melyik tanulási stílust részesítik előnyben, milyen módon tudnak a legeredményesebben tanulni. A stílus ismeretében hatékonyabban tudunk segítséget nyújtani a tanulóhoz.

A kérdőívben feltett kérdések a következő stílusokhoz tartoznak:

Auditív: 2, 6n, 8, 14, 23, 32n.

Vizuális: 4, 5, 19, 22, 29

Mozgásos: 7n, 9, 12, 16, 33, 34

Társas: 3, 18, 20, 24n

Csend: 11n, 21, 25, 26n

Impulzív: 1n, 13, 17, 28, 31n

Mechanikus: 10, 15, 27, 30

Az „n” betűvel jelzett item (pont) értékét úgy kapjuk meg, hogy 6-ból kivonjuk az item (pont) jelölt skálaértékét. A 11. sorszámú kérdésnél tehát, ha például az 5-öst karikázta be valaki, akkor $6-5=1$ értéket kell nekünk a skálaérték számításánál figyelembe venni (Szitó, 1987).

II.2.2. Hajlam és hivatás kérdőív

Ezt a kérdőívet a hatodik és hetedik osztályos tanulók töltötték ki. Elsősorban önismereti célból készült, de eredményei jellegüknél fogva az osztályfőnöki munkában is hasznosíthatók. Számtalan foglalkozási ág különféle szempontok szerint nagyobb csoportokba sorolható annak alapján, milyen beállítódást, hajlamokat, alkatot, érzésvilágot igényelnek. Sok ember alapvető komfortérzése, biztonsága, kiegyensúlyozottsága abban gyökerezik, hogy személyiségének, temperamentumának megfelelő hivatást választott,

magyarán: azt teszi, amit szeret és tud csinálni, amiben örömet leli. Mások számára a munka kínos, fárasztó robot: ők rendszerint azok, akik rosszul választottak, lélekben nincs köztük a munkához, amelyet végeznek. A feszült, szorongó, aprólékos és lassú élettempójú emberek még alapos és odaadó igyekezet mellett is könnyen „kikészülnek” a vállalkozói, menedzseri funkcióban; a lendületes, ambiciózus, energikus, nagyra törő ember pedig kínálódik a könyvtárban vagy az íróasztal mellett.

Ez az eljárás nem sorol fel konkrét munkaköröket. Ehelyett a fő irányokat, a fő területeket célozza meg, melyek segítenek elhelyezni a diákok készségeit, hajlamait, érdeklődését a hivatások nagy csoportjai között. Segítségével képet kaphatunk arról, hogy a diákok által maguknak elképzelt hivatás és a belső, személyes hajlamok mennyire esnek egybe, illetve mennyire különböznek egymástól. Így választásukat megerősíthetjük, vagy a helyes irányba terelhetjük.

A diákok feladata, hogy válasszanak az IGAZ vagy NEM IGAZ alternatívák közül valamennyi állításnál aszerint, hogy mennyire illik vagy nem illik rájuk általában, és a megfelelő betűjelet karikázzák be. Nem kell törődniük azzal, hogy ez a betűjel váltakozva (a), (b) vagy (c) betű, hol az IGAZ, hol a NEM IGAZ oszlopban található, csupán arra kell figyelniük, hogy a megfelelő oszlopban jelöljék meg a válaszukat. A kiértékelés során a (c) válaszokat figyelmen kívül hagyjuk, azok nem jelentenek semmit. Adjuk össze külön-külön az (a) és (b) válaszokat, majd a kettő összegét az első 16, a második 16, a harmadik, majd a negyedik 16 állításra az alábbi táblázat szerint (Bánki M. Csaba és Flamm Zsuzsa, 1992).

Állítások száma	I.oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma				
(b) válaszok száma				
(a)+(b) válaszok száma				

Értékelés

1. oszlop: Emberek

Először az (a)+(b) összpontszámot értékeljük. Ha ebben az oszlopban 0-4 pontja van a diáknak, az azt mutatja, hogy kevésbé érdeklődik az emberek iránt, ezért az emberekhez kötődő foglalkozások nem neki valók. Az átlagérték 5-12 pont, ekkor ezekben a tevékenységekben jól boldogul, de szenvedélyévé ritkán válik. Ha a pontszám 13-16, akkor ez a terület kifejezetten neki való, ebben érzi magát igazán otthonosan.

Ha a diáknak több (a) válasza van, mint (b) válasza, akkor az emberekkel való törődés vonzza: ezt az egészségügy különböző területein, a társadalmi segítő hivatásokban, vagy a tanári pályán juttathatja érvényre legjobban. Ha viszont a (b) válaszai vannak többségben, akkor inkább hatni igyekszik az emberekre, inkább befolyásolni igyekszik őket, mintsem segíteni, oktatni vagy gyógyítani: ez a kereskedő, üzletemberek, menedzserek, bankárok, reklámszakemberek világa, de a katonák, rendőrök is ide tartoznak.

2. oszlop: Rendszerek és folyamatok

Ismét először az (a) + (b) összpontszám mutatja meg, hogy ebben a főcsoportban a diák érdeklődése, vonzódása átlag alatti-e (0-4 pont), esetleg átlagos (5-12 pont) vagy átlag feletti (13-16 pont). Az értelmezés hasonló, mint az első oszlopban.

Ha az (a) válaszok száma több a (b) válaszokénál, akkor a diák a szavak embere: igazán neki való pályák pl. az ügyvédé, a könyvtárosé, a különböző szintű adminisztrátoré, és titkár (nő) é, szervezőé, hivatalnoké. Ha azonban a (b) válaszok vannak többségben, akkor a diákot inkább a tények, még inkább a (számszerű) adatok vonzzák: ez a bankárok, pénzemberek és a közgazdászok, a könyvelők, valamint a számítógépekkel dolgozók (rendszereservezők, programozók stb.) világa.

3. oszlop: Kommunikáció és művészet

Először ismét az (a) + (b) összpontszámot értékeljük: itt is átlag alatti (0-4 pont), átlagos (5-12 pont), vagy átlag feletti (13-16 pont) eredményről beszélünk. A következők - mint mindenhol - csak akkor vonatkoznak a diákra, ha legalább átlagos pontszámot ért el.

Több (a) mint (b) válasz a kifejezés, közlés készségét jelzi a diákban: ez a sajtó, az irodalom és a nyelvek világa. Újságíró, rádiós-tévés szakember, tolmács, sajtófőnök, szóvivő stb. csak néhány példa az ide tartozó hivatások közül. A (b) válaszok túlsúlya inkább a tervezés és a látvány készségére mutat: az ilyen ember beállítódásának felel meg pl. az építész, a divat-, a jelmez-, a kirakat- stb. tervező, a fotóművész, a grafikus hivatása, vagy az ehhez hasonlóak.

4. oszlop: Tudomány, technika

Az értékelés most is az (a) + (b) összpontszámmal kezdődik: ha ez átlag alatti (0-4) pont, a diáknak nincs sok köze ehhez a „tengelyhez”. Ha legalább átlagos (5-12 pont), még inkább, ha átlag feletti (13-16 pont) értéket ért el, akkor vonatkoznak rá a következők.

Több (a) mint (b) válasz inkább elméleti (tudományos, kutatói) beállítódást jelez. A specifikus területet a diák választja pl. fizika, biológia, orvostudomány, várostervezés, matematika stb. ez már nem függ a beállítódástól. Ha a (b) válaszok vannak többségben, akkor viszont (a) gyakorlat (az alkalmazás) áll a diákhoz közelebb: az alkalmazott

kutatások, a mérnök hivatása, a megvalósítások bármely tudományos-technikai területen (a mezőgazdaságtól az űrhajózásig).

Jó választás az a pálya, amely éppen a diák maximális ponteredményének megfelelő oszlopban, sőt, annak a megfelelő oldalán található.

Rossz választásról csak akkor beszélhetünk, ha a diák által elképzelt foglalkozásnak megfelelő oszlopban átlag alatti (4 pontnál kevesebb) eredménye van. Valószínűleg a diák ezt maga is érzi.

Ha a diák a választott hivatásnak megfelelő főcsoportban, és különösen, ha annak megfelelő (a) vagy (b) oldalán legalább átlagos pontszámot ért el, akkor nem választott rosszul; habár ha a maximális pontszáma a második oszlopban van, akkor nem igazán és teljesen azonosul a választott pályájával (Bánki M. Csaba és Flamm Zsuzsa, 1992).

II.2.3. A Gordon-féle interperszonális értékek felmérése

Ebben a felmérésben az emberek egymás közötti kapcsolataira vonatkozó, a munkahelyi magatartás szempontjából kritikus értékekről van szó. Ezen értékrendszer megismerése mellett támpontokat kaphatunk arra nézve is, hogy adott diák értékrendszere és a magának elképzelt munkakör, szakma, illetve hivatás mennyire felel meg egymásnak. Az eljárás kidolgozója, Gordon abból indult ki, hogy az ember viselkedését jelentős mértékben az értékrendszere határozza meg. Ahogyan dönt, milyen életcélokat választ, azt a tudatos vagy tudattalan értékrendszere befolyásolja. Önmegvalósítása jórészt attól függ, hogy értékrendszerét milyen mértékben realizálhatja a mindennapi életben. A személyközi értékek felmérését a szerző faktoranalízis segítségével fejlesztette ki. Hat faktort kapott, így az eljárással hatféle, az emberek egymás közötti kapcsolataira vonatkozó értéket, az adott jellemző iránti igényt mérhetünk:

- támogatás (T)
- alkalmazkodás (A)
- elismertség (E)
- függetlenség (F)
- jóindulat (J)
- vezetés (V)

Az egyes értékeken a szerző a következőket érti;

(T) *támogatás* — más személyektől megértést, bátorítást vár, azt, hogy szívélyesek, belátók legyenek irányában. Hiányzik nála az erélyesség, önálávető.

(A) *alkalmazkodás* — követi a társadalmi normákat, szabályokat. Azt teszi amit környezete elvár es elfogad, megfelelőnek tart. Gondos, felelősségteljes.

(E) *elismertség* — fontosnak tartja, hogy a figyelmet önmagára vonja, környezete felnézzen rá, fontos embernek minősítsék, kedvező benyomásokat keltsen másokban. Gondos, barátságos.

(F) *függetlenség* - törekszik arra, hogy a dolgokat a saját módján intézze. Jogosultnak érzi magát arra, hogy szabadon döntsön. Nehezen barátkozó.

(O) *jóindulat* — a bajban lévőket segíti, különböző ügyeket intéz mások számára. Elnéző és megértő.

(V) *vezetés* — vezetői szerepre törekszik, igyekszik tekintéllyel és hatáskörrel rendelkezni. A hatalmi helyzetet előnyben részesíti. Eredeti módon gondolkodik, energikus, bízik önmagában, önző.

A módszer a kényszerválasztásos technikán alapszik. Harminc sorozatból áll. Egy-egy sorozat három megállapítást, úgynevezett triászt tartalmaz. A diáknak ki kell választania egy-egy triáson belül, hogy melyik megállapítást tartja a legfontosabbnak, a másik két megállapítás közül pedig azt, amely számára a legkevésbé fontos. Mindegyik triáson belül három különböző értékdimenzióval találkozunk. A diák ez által triáson belül rangsorol. A triáson belüli megállapítások - a lehetőség határain belül - az interperszonális értékek szempontjából egyenlő „súlyúak”. Pejoratív tartalma egyik megállapításnak sincs, ily módon a diák választása nagy valószínűséggel a tényleges értékítéleteit tükrözi.

A vizsgálat egyénileg és csoportosan is lebonyolítható. Utóbbi esetben a tesztlapot az osztály létszámának megfelelően sokszoroztjuk. A lebonyolítás kezdetén meg kell győződni arról, hogy mindenki megértette-e a feladatot. Időbeli határ nincs.

Az állítás, illetve érték, amit a diák „legfontosabb” (LF) jelöléssel lát el, 2 pontsúlyozást kap, amit jelölés nélkül hagy (KF), arra 1 pontot adunk. A „legkevésbé fontos” megjelölés nem kap pontot.

A válaszok súlyozását az Értékelés összesítő táblázatban vezetjük. Ellenőrzésképpen adjuk össze a hat faktor eredményét! Ha a diák a tesztlapot pontosan töltötte ki - és mi pontosan súlyoztunk —, a végösszeg 90 lesz. Azért 90, mert 30 triász van, és mindegyik triászra $2 + 1 = 3$ pontot adunk. Mivel a forrás által közölt standardok USA-beli reprezentatív mintán alapulnak, magyar standardok pedig nem állnak

rendelkezésre, javasoljuk úgy eljárni, hogy az egyes faktorokban maximálisan elérhető pontszámot 100%-nak vesszük, és ennek alapján számoljuk ki faktoronként a százalékos értékeket (Büti Lajos és Simon Péter, 1987).

II.2.4. Iskolai motivációs vizsgálat

Az iskolai motivációs vizsgálat három dimenzióban követő, érdeklődő és teljesítő ezeken belül, pedig 3-3 motívumcsoportban vizsgálja a tanulók iskolai motivációját. Továbbá ezeket a dimenziókat egy presszióérzést megragadni kívánó kategória egészíti ki. Feltárható vele a tanulásban részt vevő motívumok természete és erőssége. A kérdőív kitölthető csoportosan és egyénileg is. Csoportos kitöltés esetén a válaszmódokat célszerű a táblára felírni, és otthagyni a kitöltés befejezéséig. A tanulóknak a tételek sorszáma elé az a, b, c, d, e betűk egyiket kell odaírni. A válaszmódok a következők:

- a) Teljesen egyetértek
- b) Részben egyetértek
- c) Félig – meddig értek vele egyet
- d) Többnyire nem értek vele egyet
- e) Egyáltalán nem értek vele egyet

Általában az „a” választás 5 pontot jelent, a „b” 4-et és így tovább. Egyes tételeket azonban fordítva kell értékelni, ott az „e” választása ér 5 pontot, a „d” 4-et, és így tovább. Itt a tétel után zárójelbe tett (-) jelzi, hogy fordított irányban kell pontozni a kérdést. A pontozás után motívumonként, illetve dimenzióként összesítjük az eredményeket (Kozéki és Entwistle, 1986).

A kérdőív felépítése:

Minden azonos számjegyre végződő tétel (pl. 1, 11, 21, 31, 41, 51) egy adott skálába tartozik.

a) Követő (affektív/szociális) dimenzió

- melegség (M1): a gondoskodás, az érzelmi melegség szükséglete
- identifikáció (M2): elfogadottság szükséglete, főleg a nevelők részéről
- affiliáció (M3): az odatartozás szükséglete, főleg egykorúakhoz

b) Érdeklődő (kognitív/aktivitási) dimenzió

- independencia (M4): a saját út követésének a szükséglete
- kompetencia (M5): a tudásszerzés szükséglete

- érdeklődés (M6): a kellemes közös aktivitás szükséglete

c) Teljesítő (morális/önintegratív) dimenzió

- lelkiismeret (M7): bizalom, értékelés szükséglete, önérték

- rendszükséglet (M8): az értékek követésének a szükséglete

- felelősség (M9): önintegráció, morális személyiség és magatartás szükséglete.

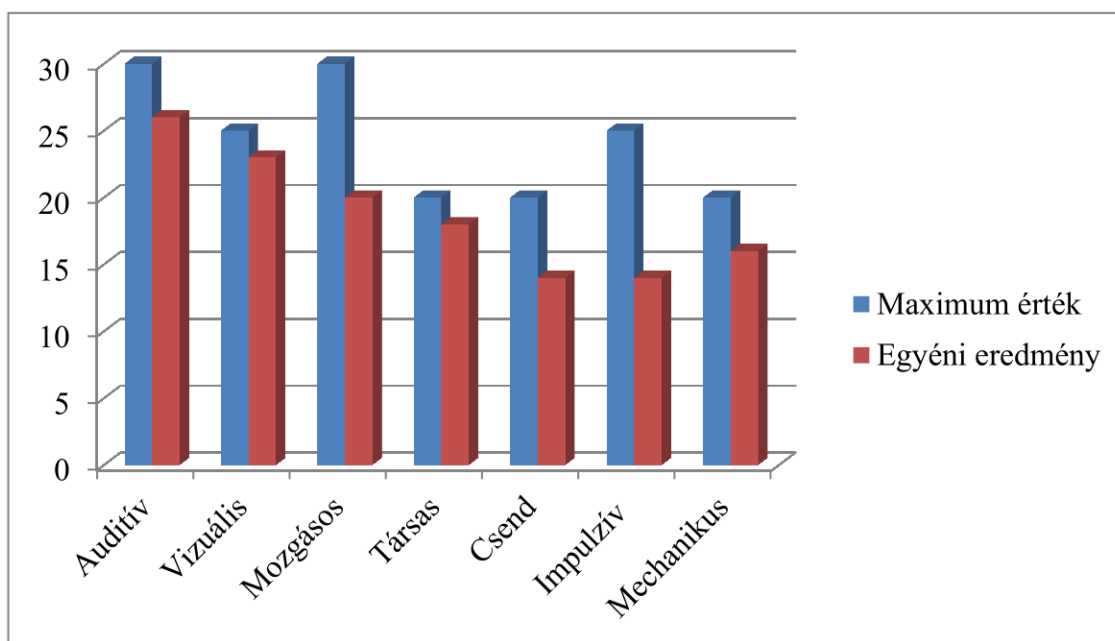
A kiegészítő presszióérzés (M10) annak az érzése, hogy a nevelők megértés nélkül és teljesíthetetlenül sokat követelnek. Ez az érzés nem motiváló jellegű.

Összehasonlító adatok az iskolai motivációt vizsgáló kérdőív eredményeinek értelmezéséhez (Kozéki és Entwistle, 1986).

II.3. A vizsgálatok eredményeinek bemutatása

II.3.1. A 4. osztályos kérdőívek értékelése

0401 – számára legalkalmasabb tanulási stílus az eredmények szerint, a vizuális stílus, melynél 92%-os eredményt ért el. Akkor eredményes a tanulása, ha vannak előtte képek, ábrák, amelyekhez kötni tudja, az elsajátítandó ismerteket. Hasznos még számára, ha különböző színű tollakkal kijelöli a megtanulandó szöveget. Ezt követi kis különbséggel a társas stílus (90%) és az auditív stílus (87%). Ez a három vezető tanulási stílus jól kiegészíti egymást. Hiszen ahogy a társával vagy társaival közösen tanul/tanulnak, megbeszélik és felmondják egymásnak a házi feladatot hallja is az új ismeretet. Amellett, hogy megbeszélik, meghallgatják egymást, képeket vagy ábrákat is tud használni. Ezeket követi a mechanikus (80%) stílus, ami szerint nem áll tőle távol a házi feladatok szóról szóra való megtanulása, azok megértése nélkül. Majd a csendes (70%), a mozgásos (67%) és végül az impulzív stílus következik (1. ábra).

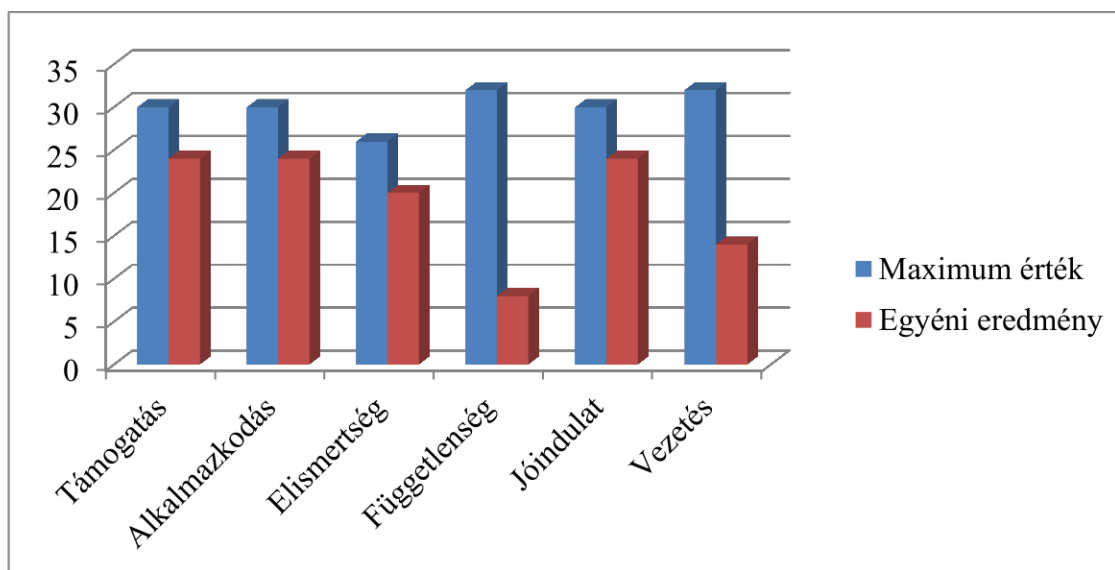
1. ábra, 0401 tanulási stílus, 2020

0401- átlagos eredmény (10 pont) ért el a IV. főcsoportban ezen belül is a *b* (6 pont) válaszok nagyobb arányban voltak, mint az *a* (4 pont) válaszok. A tudományok gyakorlati alkalmazásával foglalkozó szakmák állnak közel az érdeklődéséhez, ide sorolható a mérnöki hivatástól az űrhajózásig sok minden, és az alkalmazott kutatások bármely tudományos-technikai területen is (1. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	3	3	4
(b) válaszok száma	4	4	5	6
(a)+(b) válaszok száma	3+4=7	3+4=7	3+5=8	4+6=10

1. számú táblázat, 0401 Hajlam és hivatás, 2020

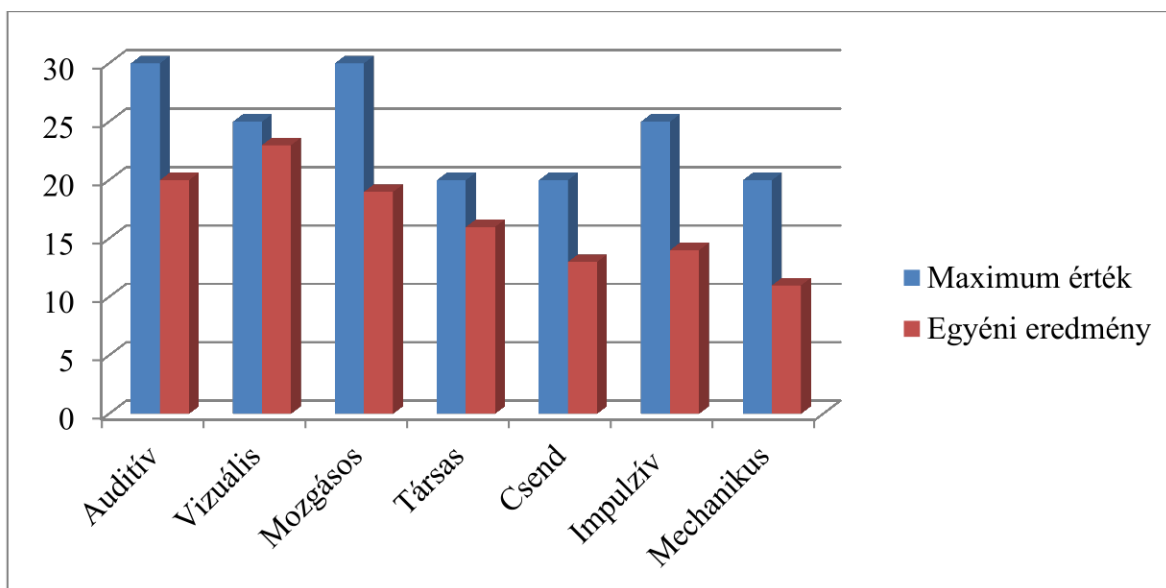
0401 – az értékek csoportjából háromnál is egyforma eredményt ért el, melyek a következők a támogatás, az alkalmazkodás és a jóindulat (80%). Ez alapján egyformán fontos számára, hogy jövőbeli munkája során, a munkatársai támogassák, megértsék, valamint bátorítsák őt, miközben ő betartja és követi a társadalmi normákat, úgy cselekszik, ahogy azt elvárják tőle. Fontos továbbá számára, hogy a munkája során tudjon segíteni másokon. Ezt követi kis különbséggel az elismertség (77%), számítja, hogy a környezete fontos embernek tartsa, kedvező benyomásokat keltsen másokban. A vezetés (44%) és a függetlenség (25%) kevésbé fontos értékek a tanuló számára (2. ábra).

2. ábra, 0401 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0402 – legmagasabb eredményt a vizuális (92%) tanulási stílusnál érte el, nagyon fontos számára, hogy tanulás során képek, ábrák, rajzok stb. legyenek a segítségére. Számára is, mint ahogy 0401-es tanulónál már említettem, hasznos, ha különböző színekkel emeli ki a megtanulandó feladatok fontosabb részeit. Ezt követi a társas (80%) tanulási stílus. Amellett, hogy képek, rajzok segítségével a legkönnyebb számára a tanulás, fontos még, hogy hallja az elsajátítandó tananyagot és legyen kivel meg is beszélnie azt.

Ezt a két vezető tanulási stílust nagy különbséggel követik az auditív (67%), a csendes (65%), a mozgásos (63%), az impulzív (56%) és végül a mechanikus (55%) stílusok (3. ábra).

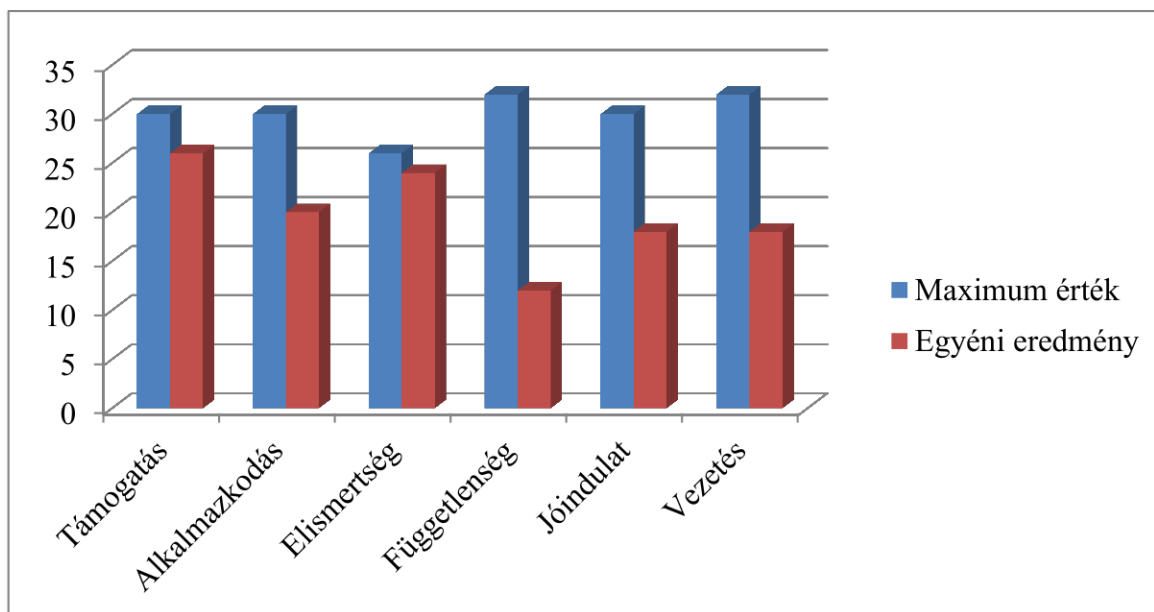
3. ábra, 0402 tanulási stílusa, 2020

0402 – három főcsoportban (II., III., IV.) is átlagos (9 pont) eredményt ért el. A II. és a III. főcsoportban is a *b* (5 pont) válaszok voltak többségben az *a* (4 pont) válaszokkal szemben. A IV. főcsoportban, pedig az *a* (5 pont) válaszok voltak többségben a *b*-vel (4 pont) szemben. Ha a II. főcsoport nézzük, akkor 0402-es tanuló számára alkalmas szakma lehet, ahol az adatokon, tényeken van a hangsúly, például: bankár, programozó, rendszerszervező, stb. Ha a III. főcsoport eredményét vesszük figyelembe, az olyan szakmák is érdeklők, ahol a tervezésen és a látványon van a hangsúly. Az adottságainak és beállítódásának megfelelően választhat a következő munkakörökből: építész, fotóművész, tervező stb. Végül a IV. főcsoport eredményeit figyelembe véve a tudomány és technikák gyakorlati alkalmazása sem idegen a tanulótól. Ilyen pálya a mérnöki hivatás, a mezőgazdaság stb. (2. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(b) válaszok száma	5	4	4	5
(b) válaszok száma	2	5	5	4
(a)+(b) válaszok száma	5+2=7	4+5=9	4+5=9	5+4=9

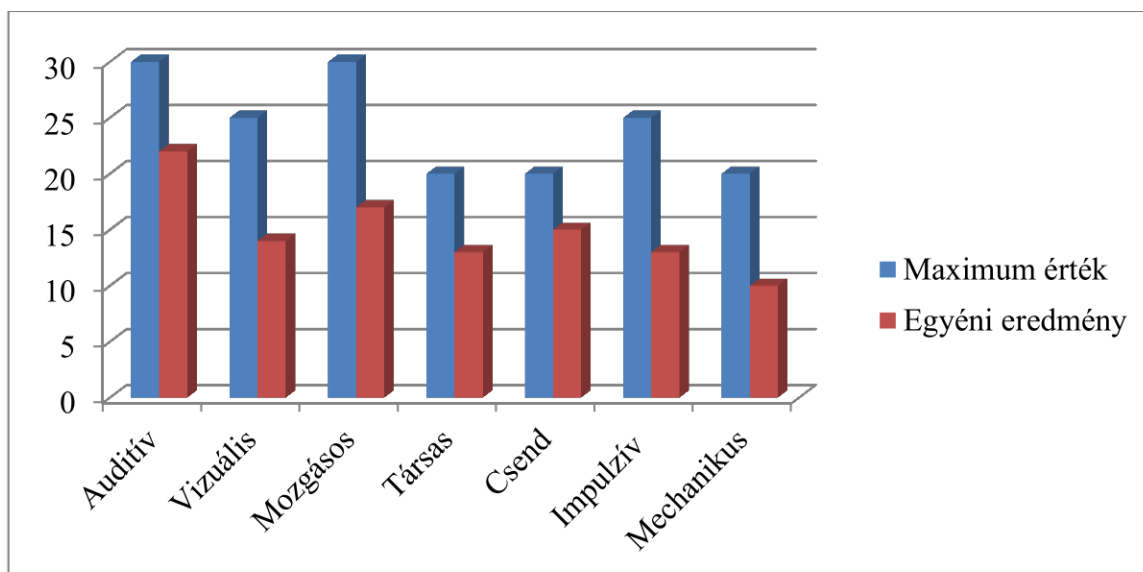
1. számú táblázat, 0402 Hajlam és hivatás, 2020

0402 – legmagasabb eredményt az elismertség (92%) értékköre érte el, a legfontosabb számára, hogy a figyelem központjában álljon, felnézzenek rá és fontos embernek tartsák. Ezt követi a támogatás (87%) értéke, fontos számára, hogy a jövődöbeli munkatársai megértsék, bátorítsák, valamint toleránsak legyenek vele. Elmondható, hogy ez a két értékcsopót a legfontosabb számára, mivel a többi nagy különbséggel követi ezeket. A harmadik helyen az alkalmazkodás (67%) áll, ezt követi a jóindulat (60%), a vezetés (56%) és végül a függetlenség (37%) (4. ábra).

4.ábra, 0402 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0403 – legmagasabb eredményt a csendes (75%) tanulási stílusnál érte el, ennek értelmében akkor a leghatékonyabb a tanulása, ha csend veszi körül és nem zavarja senki sem. Ezt követi az auditív (73%) stílus, fontos számára, hogy hallja az új ismereteket, ezért fontos számára a tanár magyarázata. Valószínű, hogy azért is fontos még számára a csend, mert amikor egyedül van, akkor is szeret hangosan tanulni. A harmadik helyet a társas (65%) tanulási stílus foglalja el. A társas és auditív stílusok kiegészítik egymást. A csendes és társas stílusokat ellentétekként is értelmezhetjük. Elképzelhető, hogy azért áll a társas stílus a harmadik helyen, mert a napköziben inkább csoportosan tanulnak, így ehhez alkalmazkodott. A társas tanulási stílust a mozgásos (57%), a vizuális (56%), az impulzív (52%) és végül a mechanikus (50%) stílusok követik (5. ábra).

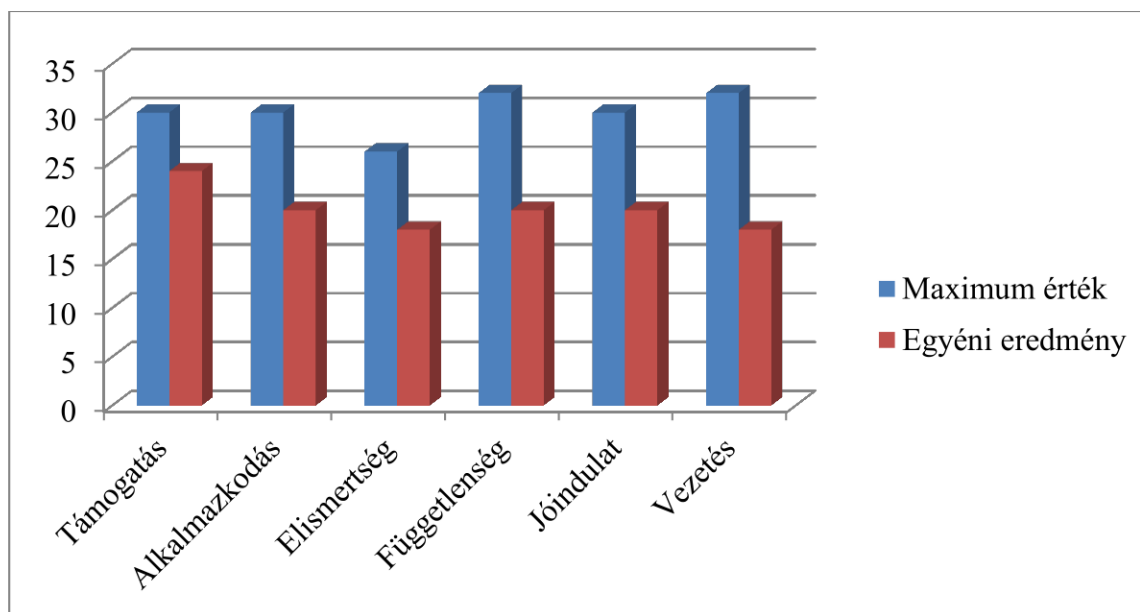
5. ábra, 0403 tanulási stílusa, 2020

0403 – átlagos eredményt (12 pont) ért el a II. főcsoportnál a rendszerek és folyamatoknál, mind az *a* mind a *b* válaszok eredményeinek a száma egyforma (3. sz. táblázat). E szerint alkalmas azokra a munkakörökre, ahol a szavaknak, a beszédnek van nagyobb jelentősége, mint például: ügyvéd, különböző hivatalnoki tisztségek, könyvtáros, stb. Valamint azoknál a pályáknál is megállná a helyét, ahol inkább az adatok, a tények használatán van a hangsúly, ilyen szakma például: a bankároké, könyvelőké, programozóké stb. (3. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	6	4	3
(b) válaszok száma	4	6	4	5
(a)+(b) válaszok száma	3+4=7	6+6=12	4+4=8	3+5=8

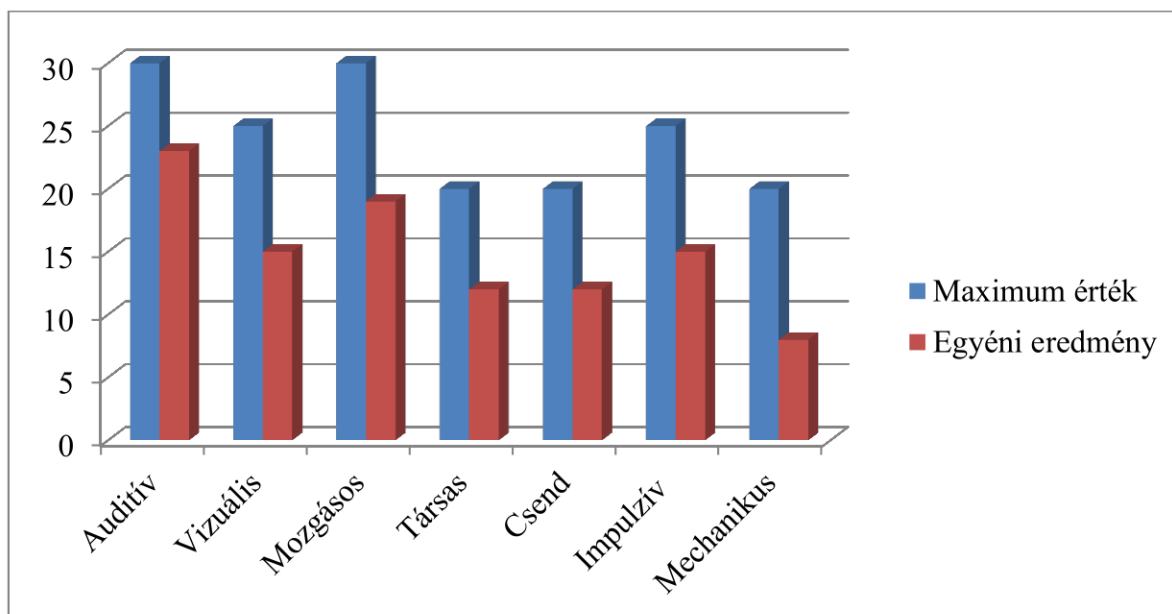
3. számú táblázat, 0403 Hajlam és hivatás, 2020

0403 – a legfontosabb erény számára a támogatás (80%), bátorítást, megértést vár el másoktól valamint fontos számára, hogy a jövőbeli kollégái jóindulatúak és elnézőek legyenek vele szemben. Fontos számára az elismertség (69%), hogy a középpontban legyen, felnézzenek rá. Ezt követi a jóindulat (67%), hogy segíteni tudjon mások problémáinak a megoldásában. A következő érték az alkalmazkodás (66%), majd a függetlenség (62%) és végül az utolsó helyen áll a vezetés (56%) (6. ábra).

6. ábra, 0403 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0404 – a tanulási stílusok közül a legmagasabb eredményt az auditív (77%) stílus érte el. Ennek értelmében 0404-es tanuló számára akkor a leghatékonyabb a tanulása, ha hallja a megtanulandó feladatokat, fontos a tanári magyarázat, vagy az, ha más formában hallás útján rögzülnek az ismeretek. Ezt követi a mozgásos (63%) stílus, azaz a tanuló mozgás, cselekvő tevékenység révén tud könnyen tanulni. A harmadik helyet egyszerre négy stílus is elfoglalja, a vizuális, a társas, a csendes és az impulzív (60%) stílusok. Végül az utolsó helyre a mechanikus (40%) tanulási stílus került (7. ábra).

7. ábra, 0404 tanulási stílusa,2020

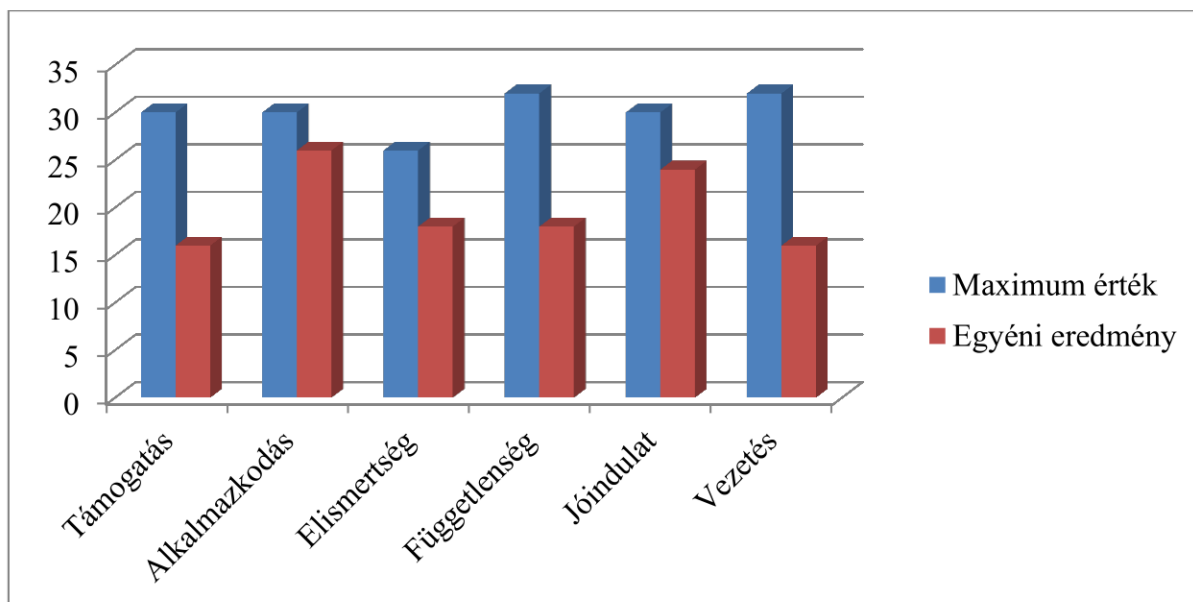
0404 – átlagos eredményt (12 pont) ért el a IV. főcsoport, tudomány, technika körökben, ahol az *a* és a *b* válaszok is egyformák (6-6 pont). Az eredményeket figyelembe

véve képes akár olyan szakmák elsajátítására, ahol a tudomány elméleti részére fektetik a hangsúlyt, ahol az irányultságot ő választhatja ki, ilyen pálya lehet, fizika, matematika, városstervezés stb. Vagy olyan szakmákban is eredményes lehet, ahol az előzővel ellentétesen a tudomány gyakorlati, alkalmazott része van kihangsúlyozva, ilyen pl. a mérnöki hivatás, az alkalmazott kutatások, stb. (4. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	5	4	2	6
(b) válaszok száma	6	5	6	6
(a)+(b) válaszok száma	5+6=11	4+5=9	2+6=8	6+6=12

4. számú táblázat, 0404 Hajlam és hivatás, 2020

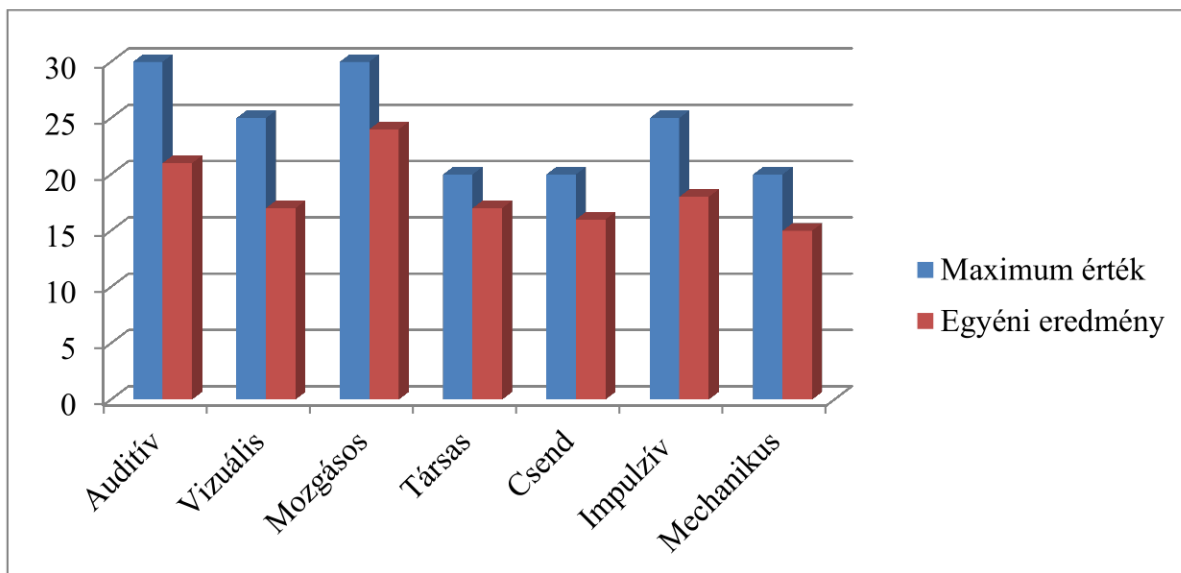
0404 – az értékek közül az alkalmazkodás (87%) értéke érte el a legmagasabb eredményt, e szerint a legfontosabb számára a társadalom szabta elvárásoknak, szabályoknak a betartása. Ezt követi a jóindulat (80%) erénye, fontos számára a problémákkal küszködők segítése, különböző ügyek elintézése. Nagy különbséggel követi mindezeket az elismertség (69%), a függetlenség (56%), a támogatás (53%) és végül a vezetés (50%) igénye (8. ábra).

8. ábra, 0404 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0405 – a legmagasabb eredményt a stílusok közül a társas (85%) tanulási stílus érte el. Ennek értelmében akkor a leghatékonyabb a tanulása, ha valakivel együtt tanul, lehet ez az iskolai csoport, vagy az egyik társa, vagy valaki a családjából, fontos számára a

visszacsatolás. Ezt követi a mozgásos (80%) tanulási stílus, a tanulási tevékenységet cselekvéssel köti össze a tanuló. A két tanulási forma jól kiegészíti egymást, hisz cselekvő, társas környezetben nagyon eredményes lehet a tanulás. A mechanikus stílus (75%) erőssége arra utal, hogy fontos a tanuló számára a mechanikus ismétlés általi megerősítése a tanultaknak. Majd az impulzív (72%), az auditív (70%), a vizuális (68%) és a csendes (65%) tanulási stílusok (9. ábra).

9. ábra, 0405 tanulási stílusa, 2020

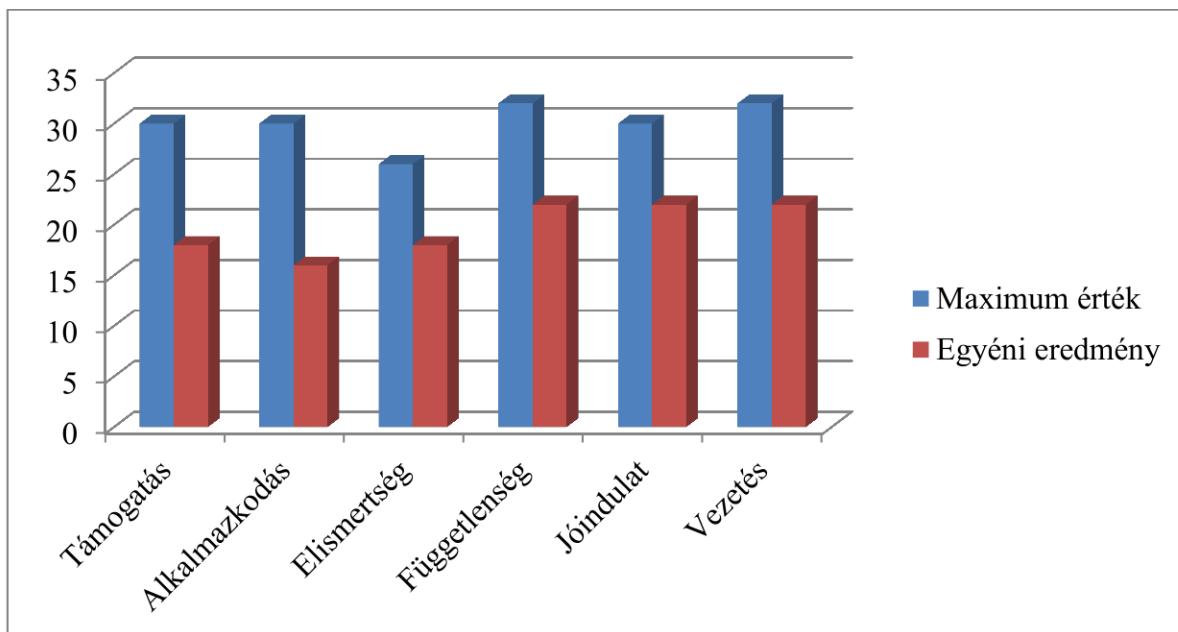
0405 – átlagos eredményt (9 pont) ért el a II. főcsoport, rendszerek és folyamatoknál, ahol a *b* (6 pont) válaszok voltak többségben. E szerint számára alkalmas szakmák lehetnek, ahol a tényekkel és az adatokkal kell foglalkozni, ilyen munkakörök a bankár, a könyvelő, a programozó stb. (5. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	2	3	2	2
(b) válaszok száma	4	6	6	5
(a)+(b) válaszok száma	2+4=6	3+6=9	2+6=8	2+5=7

5. számú táblázat, 0405 Hajlam és hivatás, 2020

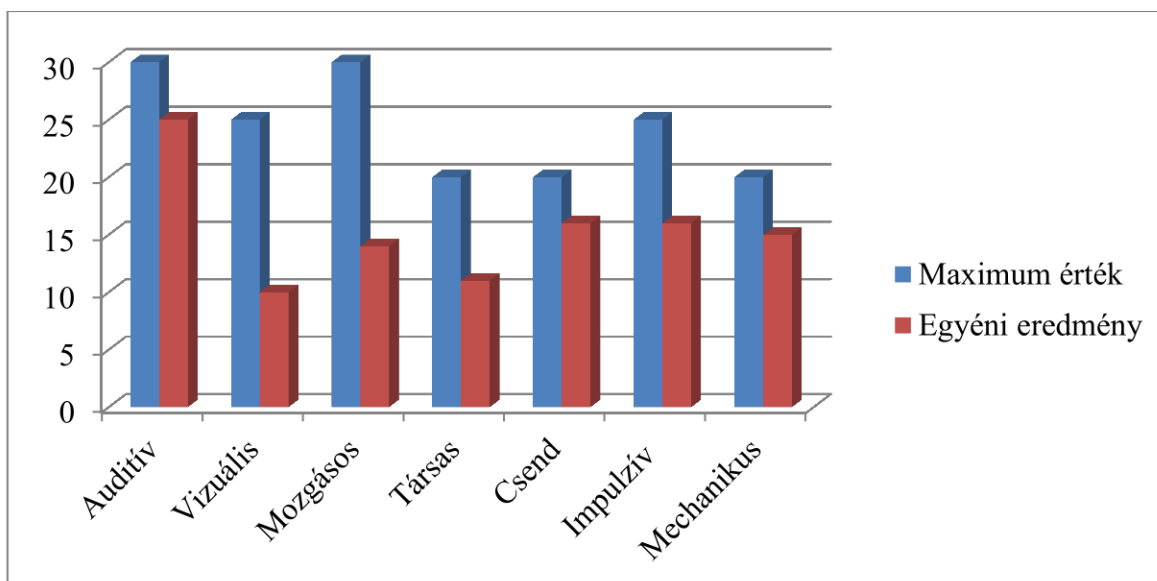
0405 – a legfontosabb érték számára a jóindulat (73%), hogy segíteni tudjon másoknak a problémáik megoldásában, különböző ügyek elintézésével. A második helyen egyszerre az elismertség, a függetlenség és a vezetés (69%) áll, ezek szerint egyformán fontos számára, hogy a jövőbeli munkahelyén fontosnak tartsák, figyeljenek rá, hogy

kedvező benyomást keltsen kollégáiban. Ezzel együtt szereti saját maga módján megoldani a problémákat, független, szeretne vezetői szerepet betölteni, fontos számára a hatalom. A támogatás (60%) és az alkalmazkodás (53%) értékei az előzőekhez képest kis pontszámokat kaptak (10. ábra).

10. ábra, 0405 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0406 – a legmagasabba eredményt az auditív (83%) tanulási stílusnál érte el. Akkor a leghatékonyabb a tanulása, ha hallja is a megtanulandó feladatot, ezért nagyon fontos számára a tanár magyarázata. A második helyen pedig a csendes (80%) stílus áll, ami arra utal, hogy a tanuló szeret egyedül tanulni és jelentősége van a csendnek. A harmadik legmagasabb eredményt a mechanikus (75%) stílus érte el, e szerint fontos lehet számára, hogy sokszor ismétlje hangosan a leckét, memorizálás céljából. Ezt követi az impulzív (64%) stílus, előfordul, hogy a megérzéseire hallgatva beszél, és csak utána gondolkodik. A következő a társas (55%), majd a mozgásos (47%) és végül pedig a vizuális (40%) stílusok (11. ábra).

11. ábra, 0406 tanulási stílusa, 2020

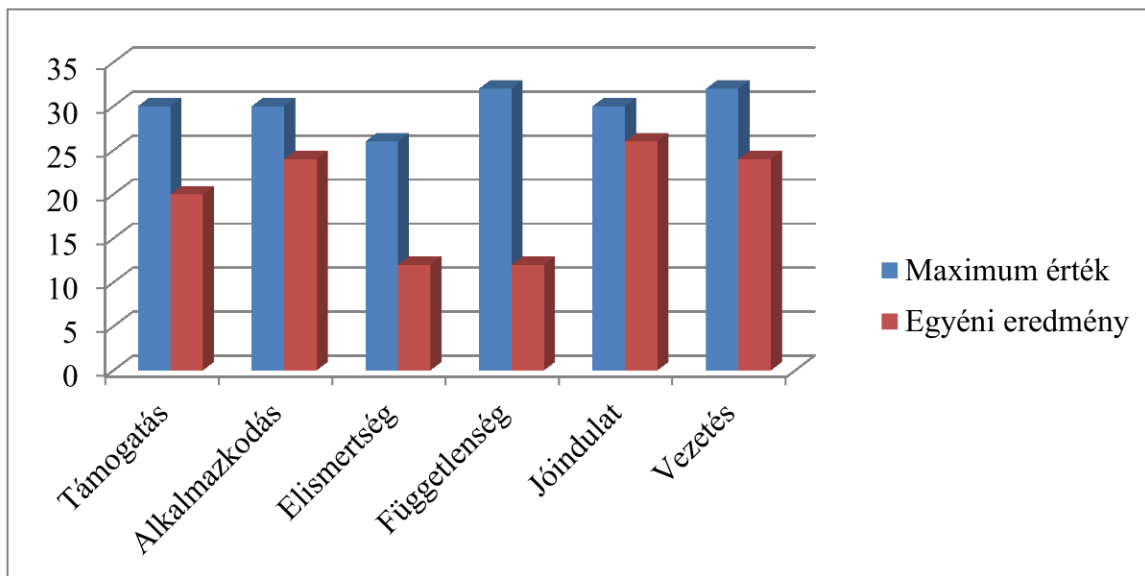
0406 – a pályorientációja még nem konkrét, mivel két főcsoportban is ugyanolyan (9-9 pont), átlagos eredményt ért el. A II. főcsoportnál a *b* válaszok voltak többségben, míg a III. főcsoportnál az *a* válaszok értek el nagyobb eredményt. Az eredmények szerint egyforma esélye van mindkét főcsoporthoz tartozó szakma elsajátításához. Ha a II. főcsoport közelebb áll hozzá, akkor a számára alkalmas szakmában az adatokon, a tényyszerűségeen van a hangsúly, a bankárok, könyvelők, rendszergazdák világában érzi jól magát. Ha viszont a másik főcsoporthoz áll közelebb, inkább olyan szakmákat kell választania, ahol a kifejezés, a közlés van előtérben, az újságírói, a rádiós-tévés szakemberek, szövívők munkája ilyen (6. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	4	6	3
(b) válaszok száma	4	5	3	4
(a)+(b) válaszok száma	3+4=7	4+5=9	6+3=9	3+4=7

6. számú táblázat, 0406 Hajlam és hivatás, 2020

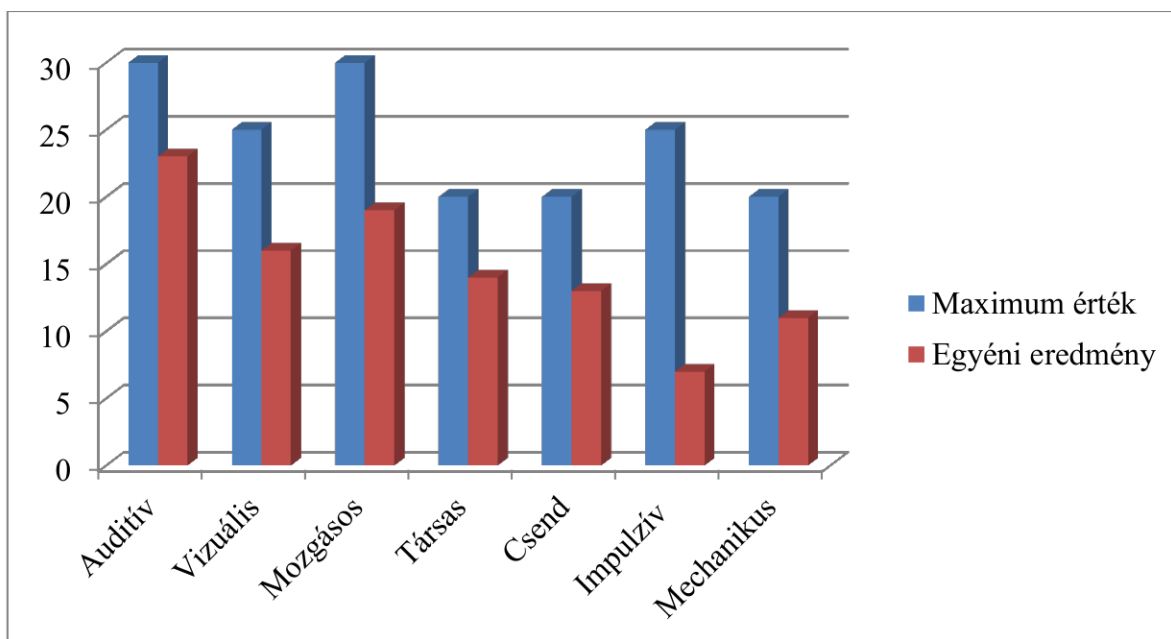
0406 – a legmagasabb elért érték a jóság (87%), legfontosabb számára, hogy segíteni tudjon azokon, akiknek problémáik vannak különböző ügyek elintézésével. A jóságot az alkalmazkodás (80%) értéke követi, vagyis amellet, hogy segítsen a bajban lévőknek, fontos számára, hogy megfeleljen a társadalmi normáknak betartva a szabályokat. Ezt a vezetés (75%) értéke követi, törekszik arra, hogy magas beosztásba

kerülve, a hatalmi helyzetét előnyösen használja. Nagyobb különbséggel követik ezeket a támogatás (67%), az elismertség (46%) és végül a függetlenség (37%) értékei (12. ábra).

12. ábra, 0406 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0407 – tanulás szempontjából számára a legalkalmasabb tanulási stílus az eredmények szerint az auditív (77%) stílus, nagyon fontos számára, hogy hallja az új ismereteket. A második legmagasabb eredményt a társas (70%) stílus érte el, minek értelmében társakkal is könnyen megy neki a tanulás, hiszen akkor is hallja a megtanulandó feladatot, ebből a szempontból a két stílus kiegészíti egymást. Majd ezeket követi a csendes (65%) stílus, ami szintén kiegészítője lehet az auditív stílusnak, mivel amikor egyedül van, valószínűleg fennhangon szokott tanulni. Ezt követik kicsi különbséggel a vizuális (64%) és a mozgásos (63%) stílusok. Azzal is segítheti a tanulását, ha aláhúzza különböző színű tollakkal a fontosabb részeket a leckében. Valamint valószínű, hogy a tanulása során különböző mozgásokat is szokott csinálni. Majd nagyobb különbséggel a mechanikus (55%) és végül az impulzív (28%) stílusok következnek (13. ábra).

13. ábra, 0407 tanulási stílusa, 2020

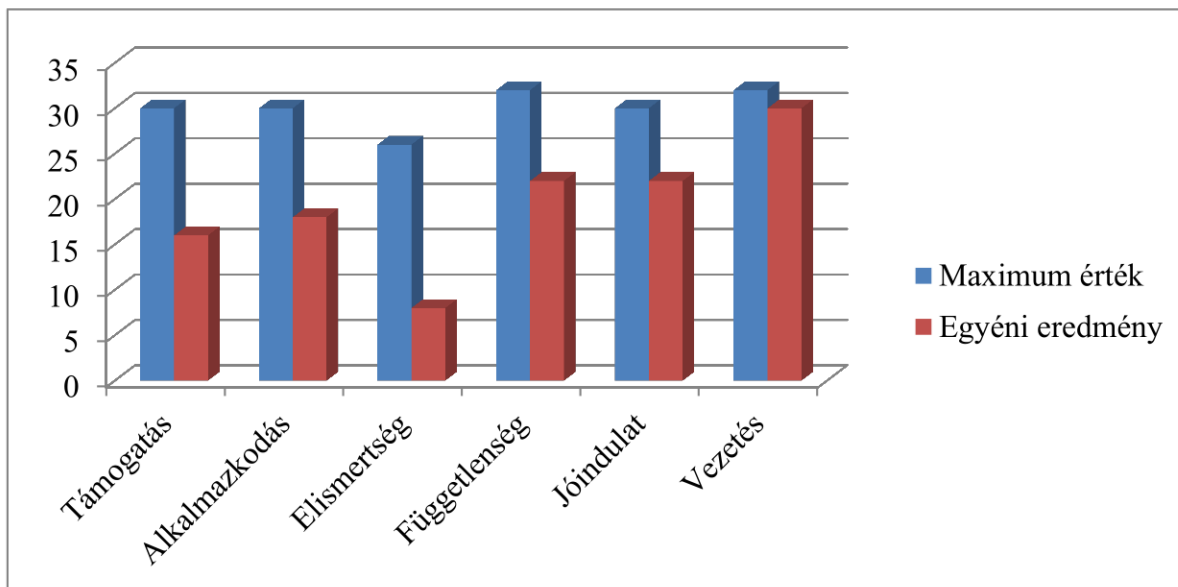
0407 – a csoportjából, ő az egyetlen, aki átlag feletti eredményt (14 pont) ért el a főcsoportok közül. A III. főcsoport *a* válaszai voltak többségben, aminek értelmében számára a legalkalmasabb szakma. Az a szakma, ami kifejezetten neki való, nem más, mint ahol a kifejezés és a közlés készségére van a legnagyobb szüksége. Ilyen pályák lehetnek a tolmács, szóvivő, újságíró stb. (7. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	4	6	8	6
(b) válaszok száma	5	4	6	3
(a)+(b) válaszok száma	4+5=9	6+4=10	6+8=14	6+3=9

7. számú táblázat, 0407 Hajlam és hivatás, 2020

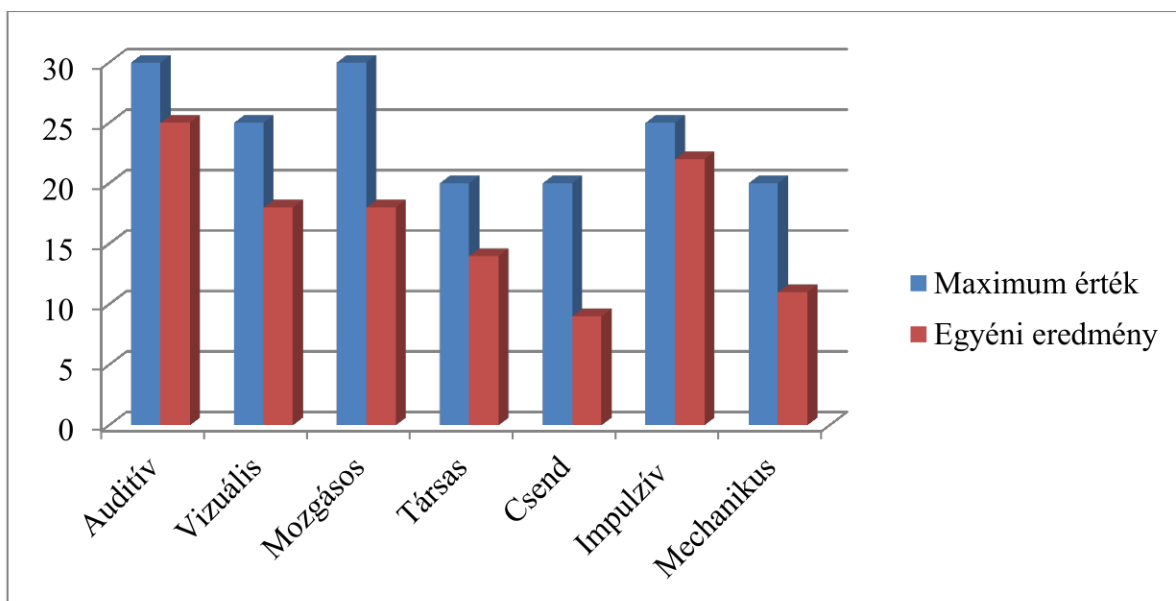
0407 – az értékkörök közül kimagasló eredményt a vezetés értéke érte el (94%), miszerint a legfontosabb számára, hogy vezetői szerepet töltsön be a jövőbeli munkahelyén. A magas beosztásnak köszönhetően tekintéllyel, hatalommal, foggal rendelkezni. Ezt követi kicsivel, kisebb eredménnyel a jóindulat (73%) értéke, minek értelmében a hatalom mellett fontos számára a bajban lévő személyek megsegítése, különböző ügyek elintézésével. Majd a függetlenség (69%), melynek értelmében igyekszik saját elképzelései szerint megoldani a problémás helyzeteket, saját belátása szerint

döntsön. Az alkalmazkodás (60%), a támogatás (53%) és az elismertség (31) értékei követik (14. ábra).

14. ábra, 0407 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0408 – a csoportjában ő az egyetlen, aki a legmagasabb eredményt az impulzív (88%) tanulási stílusnál érte el. Jellemző rá, hogy előbb beszél (a megérzéseire hallgat) és csak utána gondolkodik. A második legmagasabb eredményt az auditív (83%) stílusnál érte el, 0408-as tanuló számára fontos, hogy hallja azt, amit meg kell tanulnia, ezért nagyon fontos a tanármagyarázata. Az auditív stílust a vizuális (72%) tanulási stílus követi, azzal segítheti a tanulását, ha képeket, rajzokat köt a leckéhez. Segítheti az is a munkáját, ha színes ceruzákat használva kijelöli a fontosabb részeket és azt hangosan felolvassa. A társas stílus (70%) jól kiegészíti az előzőeket. Ezeket követi a mozgásos (60%), a mechanikus (55%) és az utolsó helyen lévő csendes (45%) tanulási stílusok (15. ábra).

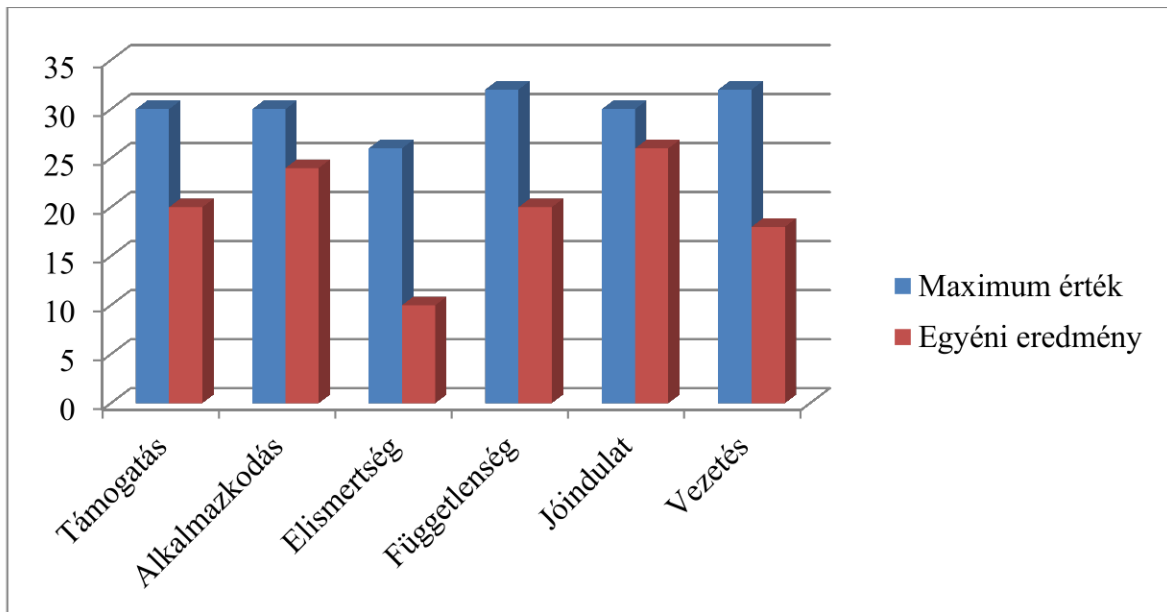
15. ábra, 0408 tanulási stílusa, 2020

0408 – átlagos eredményt ért el a IV. főcsoportnál, a főcsoporton belül a *b* válaszok voltak többségben. Számára alkalmas szakma lehet az, ahol a tudományok és technikák gyakorlati részével foglalkoznak. Ilyen szakmák a mérnöki, az alkalmazott kutatások, űrhajózás stb. (8. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	3	3	3
(b) válaszok száma	2	3	4	5
(a)+(b) válaszok száma	3+2=5	3+3=6	3+4=7	3+5=8

8. számú táblázat, 0408 Hajlam és hivatás, 2020

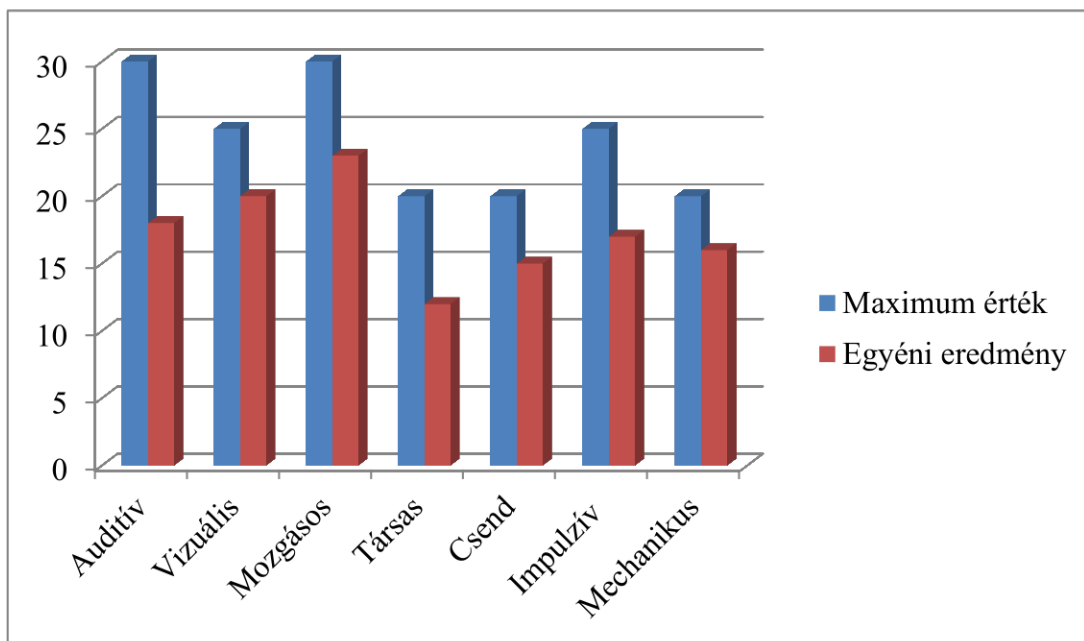
0408 – az értékek közül a jóindulat (87%) érte el a legmagasabb eredményt, az a legfontosabb a számára, hogy jövődöbeli szakmájával segítse a bajban lévőket. Ezt követi az alkalmazkodás (80%), a pályája során a társadalmi szabályok és normák betartása, a munkatársak elvárásainak megfelelő viselkedés. Nagy különbséggel követi ezt a támogatás (67%), fontos számár, hogy a jövődöbeli kollégái bátorítsák, elfogadják őt. A függetlenség (62%), a vezetés (56%) és az elismertség (38%) értékei következnek végül (16. ábra).

16. ábra, 0408Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

II.3.2. A 6. osztályos kérdőívek értékelése

0601- most először töltötte ki a kérdőívet, ezért korábbi adatokkal nem rendelkezünk a tanulóról. A legmagasabb eredményt a vizuális és a mechanikus stílusokban ért el - 80%-80%-ot (17. ábra). A mechanikus stílusra jellemző, hogy a tanuló szóról szóra megtanulja a leckét anélkül, hogy értelmezné azt. A vizuális stílusnál pedig fontos, hogy lássa a megtanulandó feladatot, leírva vagy akár aláhúzva. A következő stílus a mozgásos 77%-kal és a csendes tanulási stílus 75%-kal. Ez a két stílus jól kiegészíti a már fent említett stílusokat. Azért passzolnak össze jó, mert egy nyugodt helyen ahol csend van könnyebb számára a mechanikus tanulás. A tanulási idő alatt viszont nyugodtan lehetnek előtte képek, vagy akár a saját jegyzetei is, valamint tud különböző mozgásokat is végezni.

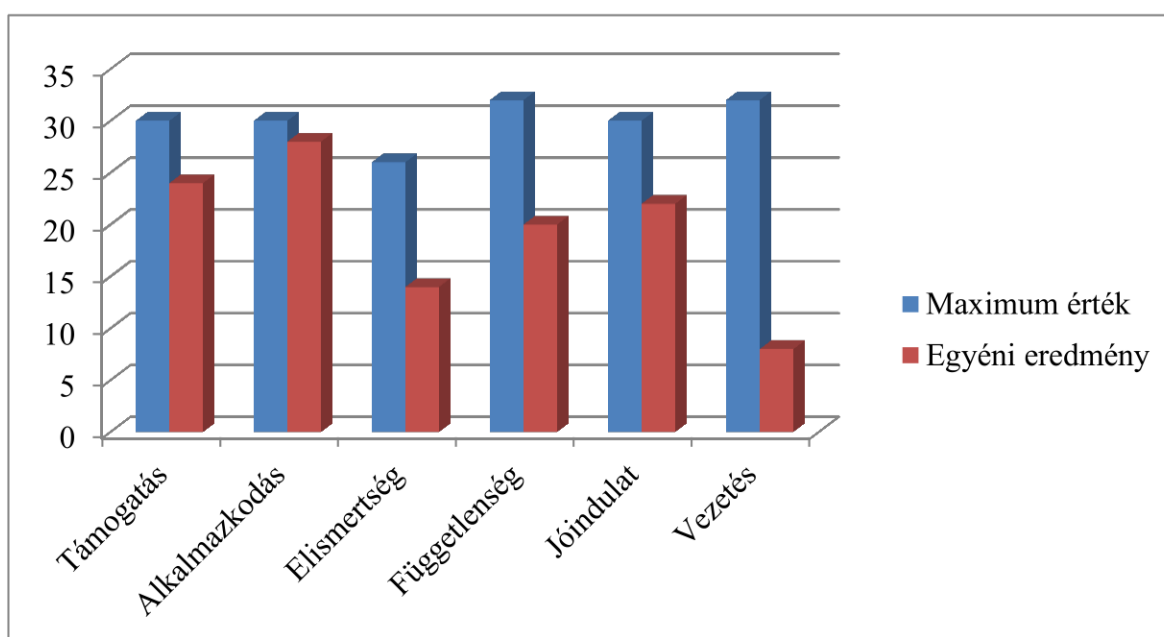
17. ábra, 0601 tanulási stílusa, 2020

0601- jövendőbeli szakmáját tekintve a mostani felmérés adatai szerint két különböző főcsoportban is egyforma eredményt ért el. Mindkét csoportnál átlagos eredményt ért el (10 pont), ami azt jelenti, hogy ezekben a szakmákban jól boldogulna, megvan hozzá a rátermettsége, viszont sosem válna álmai munkájává. Az egyik főcsoport (II. oszlop) a rendszerek és folyamatok, ahol mind az *a* mind a *b* válaszok eredménye megegyezik 5-5 pont (9. sz. táblázat). Az eredmények szerint jól érvényesülne, olyan szakmákban ahol a szavaknak nagy befolyása van, például ügyvédként. Vagy akár egy olyan munkakörben ahol inkább a tényeken és a számszerű adatokon van a nagyobb hangsúly, mint például a programozói munkakörben. A másik főcsoport a tudomány és technika (IV. oszlop), ahol szintén 10 pontot ért el az összesítésben, itt viszont már a *b* (6 pont) válaszok voltak nagyobb arányban, mint az *a* (4 pont) válaszok (9. sz. táblázat). Az *a* válaszok szerint az elméleti, absztrakt tudás, a kutatói munka válhat fontossá a számára, a *b* válaszok eredményei viszont arra utalnak, inkább az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazását lehetővé tevő munkakörök lennének megfelelőbbek számára (9. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	2	5	5	4
(b) válaszok száma	3	5	4	6
(a)+(b) válaszok száma	2+3=5	5+5=10	5+4=9	4+6=10

9. számú táblázat, 0601 Hajlam és hivatás, 2020

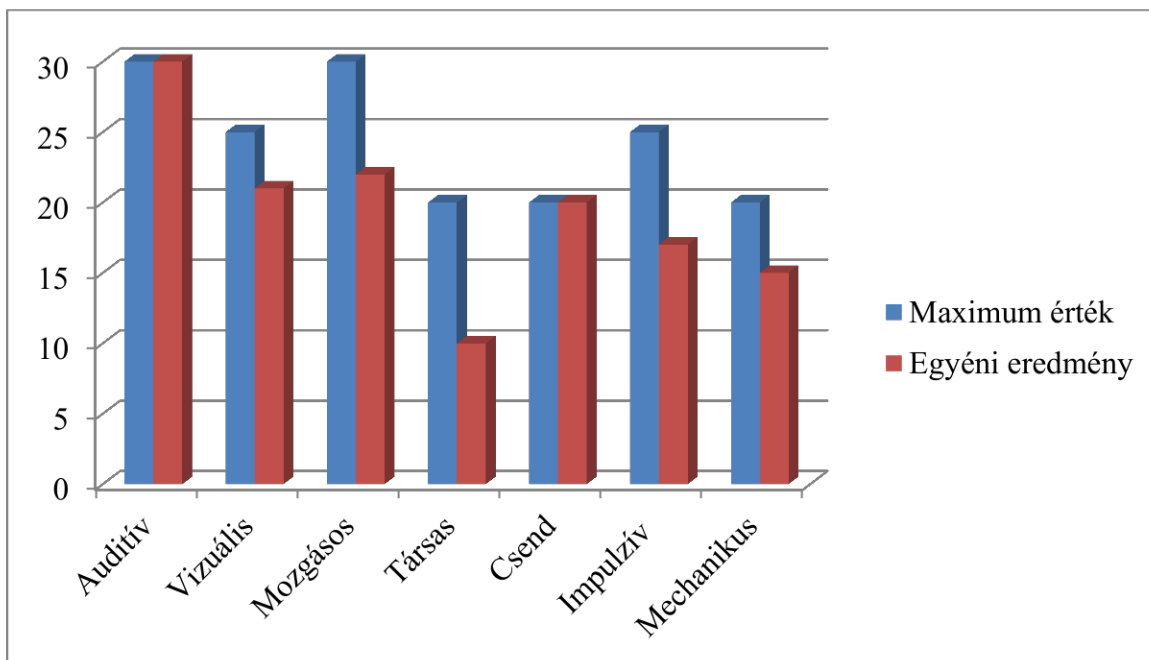
0601- a következő értékek fontosak a jövőbeli munkájában. Legfontosabb a számára az alkalmazkodás (93%-ban) (18. ábra), hogy kövesse a megszokott normákat, szabályokat. Úgy cselekszik, ahogyan a környezete elvárja tőle. A munkájában gondos és felelősségteljes. Ezt követi a támogatás (80%) (18. ábra), más személyektől bátorítást, elfogadást vár, hogy elfogadóak és belátóak legyenek az irányában. A személyiségéből hiányzik az erélyesség. Majd a jóindulat következik (73%) (18. ábra), fontos számára, hogy majd segítse a bajban lévőket, segítsen másokon, elnéző és megértő. Összegezve lemondható, hogy a 0601-es tanuló számára a jövőben az a legfontosabb, hogy elfogadják, elnézőek legyenek az irányában, valamint az, hogy segítsen a bajban lévőeknek.

18. ábra, 0601 Gordon – féle interperszonális értékek,2020

0602- a 6. osztályban Ő az egyetlen, aki két 100%-os (19. ábra) eredményt is elért, auditív és csendes tanulási stílusokban. Az eredmények szerint mind a kétféle stílus használatával ugyanazt az eredményt éri el. Akkor is hatékony a tanulása, ha hangosan tanul vagy éppen csendben. Viszont a két stílus együttes használata sem zárja ki egymást, mivel a két stílus akár ki is egészítheti egymást ebben az esetben. Akkor leghatékonyabb a tanulás, ha csend veszi körül és hangosan mondja fel magának a leckét. Ezt követi a vizuális stílus 84%-kal, ez a stílus is kapcsolódhat az előző kettőhöz. Hiszen amellett, hogy szereti, ha csend veszi körül és ekkor hangosan tanul, közben akár képeket, diagramokat, is nézhet, vagy akár alá is húzhatja a fontosabb fogalmakat. Összevetve az idej eredményeket a 2018-as kérdőív eredményeivel elmondható, hogy 0602 tanulási stílusa sokat változott az elmúlt időben. 2018-ban a legmagasabb eredményt a mozgásos stílus érte el (96%), ezt

követte a vizuális és a csend tanulási stílusok (80%). Az auditív stílus akkor a legkevesebb pontszámot érte el, mindössze 14 pontot (46%), ezért az utolsó helyen állt (Kosztyó, 2019). A jelenlegi adatok alapján a csend tanulási stílusa még erősödött és előtérbe került az auditív tanulási forma. Bár a szakirodalom szerint a tanulási stílus nem változik a korrallal, itt mégis ez figyelhető meg. Az okokat meglátásom szerint a megváltozott körülményekben, a több tanár jelenléte, a többféle tanítási módszerek, az elvárások között kereshetjük.

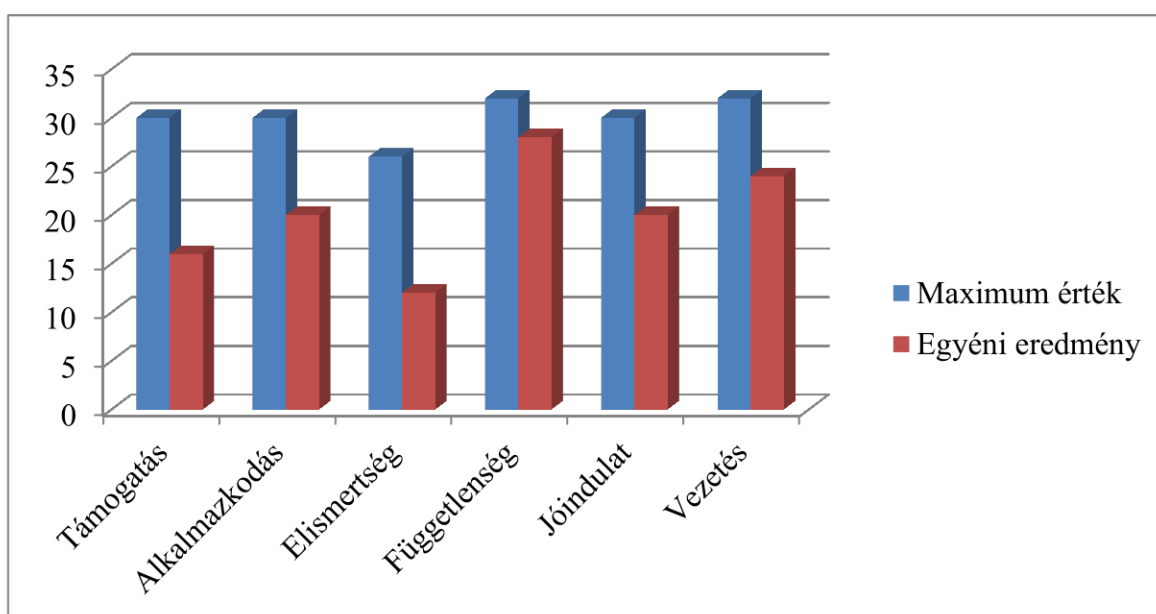
19. ábra, 0602 tanulási stílusa, 2020

0602- a jövőbeli szakmájával kapcsolatban a következő eredményeket érte el. A legnagyobb értéket az ember főcsoportban érte el (13 pont) (ábra). Az eredménye átlag feletti, ebben a szakában tudna, legjobban érvényesülni és otthonosan érezné magát a jelenlegi adatok alapján. A főcsoportban az *a* válaszok értek el nagyobb pontszámot (10. sz. táblázat). Ezek szerint a számára a legjobb hivatások a segítő szakmák, ide tartoznak a közegészségügyben dolgozók és a pedagógusok is.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	7	7	3	4
(b) válaszok száma	6	5	4	4
(a)+(b) válaszok száma	7+6=13	7+5=12	3+4=7	4+4=8

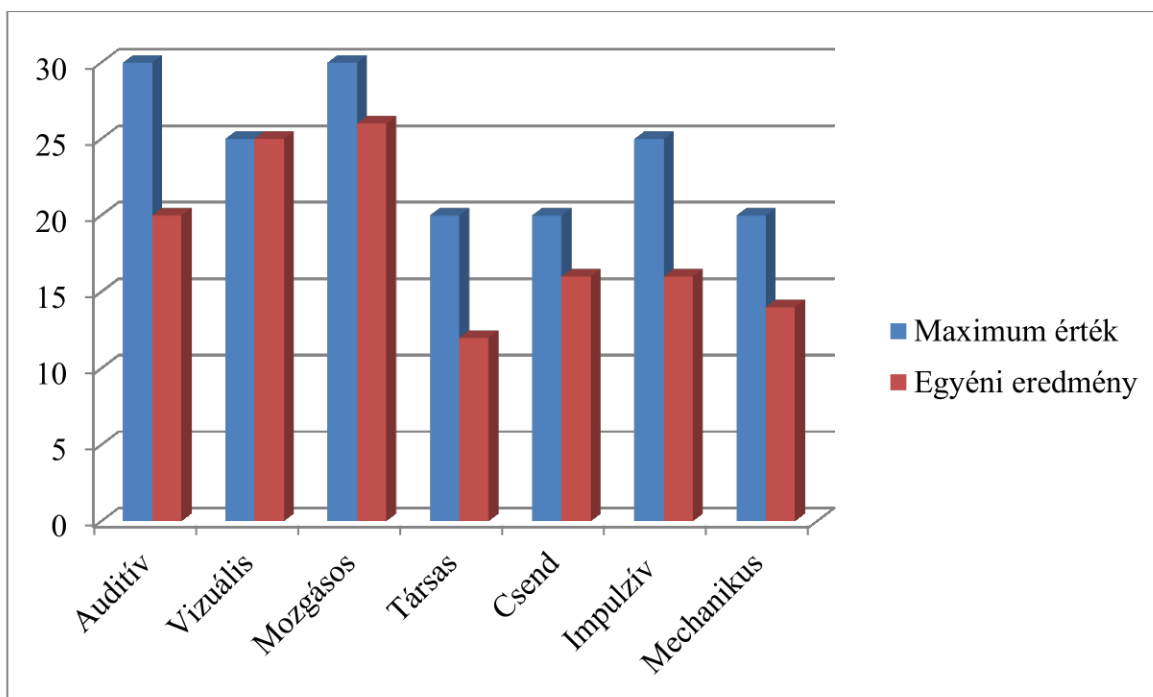
10. számú táblázat, 0602 Hajlam és hivatás, 2020

0602- számára az a legfontosabb, hogy a jövőbeli szakmájában független legyen (87%) (20. ábra). Fontos továbbá, hogy a dolgokat a saját elképzelése szerint végezze el. Jogosultnak érzi magát arra, hogy szabadon döntsön, ezekből adódik, hogy nehezen barátkozik. Ezt követi a vezetés (75%) miszerint a jövőbeli szakmájában vezetői szerepre fog törekedni, amiben tekintéllyel és hatáskörrel szeretne rendelkezni. A hatalmi helyzetet előnyben részesíti, kreatív a gondolkodása, energetikus, bízik önmagában. Ezek után következik az alkalmazkodás és a jóindulat (67%) azonos eredményekkel. Az utóbbi két értékkör teljes ellentétes a már fent említett értékekkel. Valószínű, hogy ezek az értékek az idő múlásával változni fognak.

20. ábra, 0602 Gordon – féle interperszonális értékek,2020

0603- maximum eredményt ért el a vizuális tanulási stílusnál (21. ábra), ami azt jelenti, hogy akkor a legeredményesebb a tanulása, ha látja, amit el kell sajátítania. Fontos számára a szemléletesség, a képek, diagramok, önálló tanuláskor a kulcsszavak kijelölése, kiemelése különböző színekkel. A vizuális tanulást 87%-kal a mozgásos stílus követi, de a csendes tanulási stílus is magas értéket mutat ennél a tanulónál is (80%). A mostani eredményeket összehasonlítva a 2018-as eredményekkel, elmondható, hogy 0603 tanulási stílusa is sokat változott. Akkor a legmagasabb eredményt a mechanikus stílus érte el, ezt követte az auditív és a csend stílusok. Ezek most háttérbe szorultak és az akkor legkevesebb (32%) eredményt elért vizuális stílus került előtérbe (Kosztó, 2019).

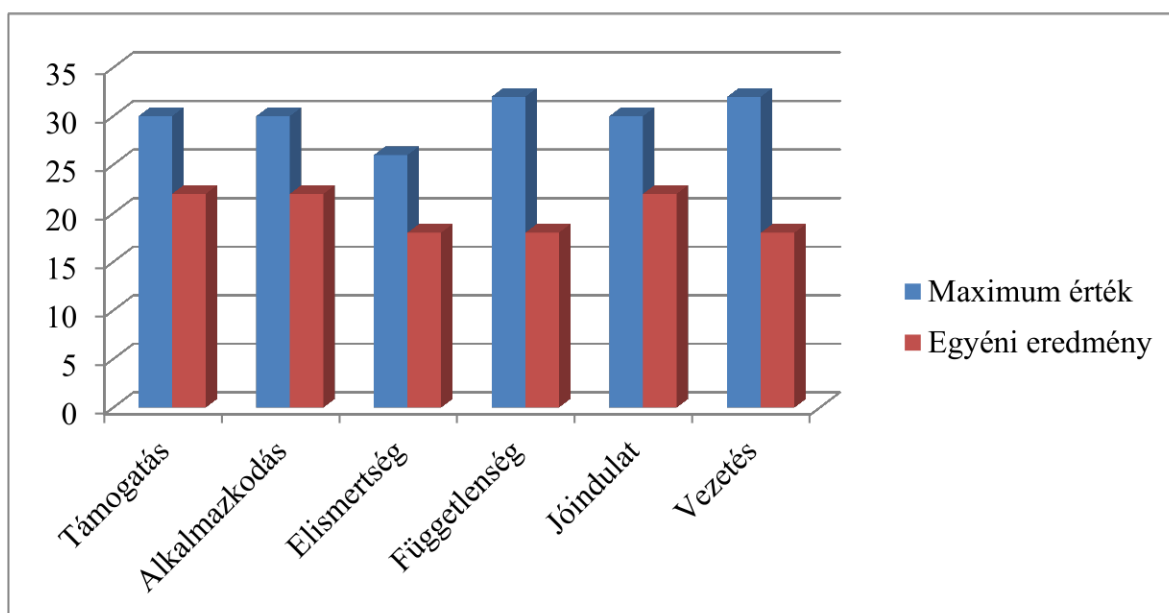
21. ábra, 0603 tanulási stílusa, 2020

0603- Ő az egyetlen az osztálytársai között, akinél jól látható, hogy még nagyon bizonytalan a jövőjét tekintve. Ezt bizonyítják a kérdőívben szerzett eredmények is (11. sz. táblázat), ahol három főcsoportban is azonos összeredményt ért el. Sőt egyazon eredményeket kapott az *a* és a *b* válaszokra is, az I. és a III. főcsoportokban (11. sz. táblázat). A II. főcsoportban az eredmények felcserélődtek az *a* válaszok eredménye került a *b* válaszokhoz és fordítva. Érdeklődést mutat az emberekkel kapcsolatos, a rendszer és folyamatok, valamint a kommunikáció és művészet szakmák irányába. De konkrét terve még nincsen a jövőjével kapcsolatban.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(b) válaszok száma	3	5	3	4
(b) válaszok száma	5	3	5	3
(a)+(b) válaszok száma	3+5=8	5+3=8	3+5=8	4+3=7

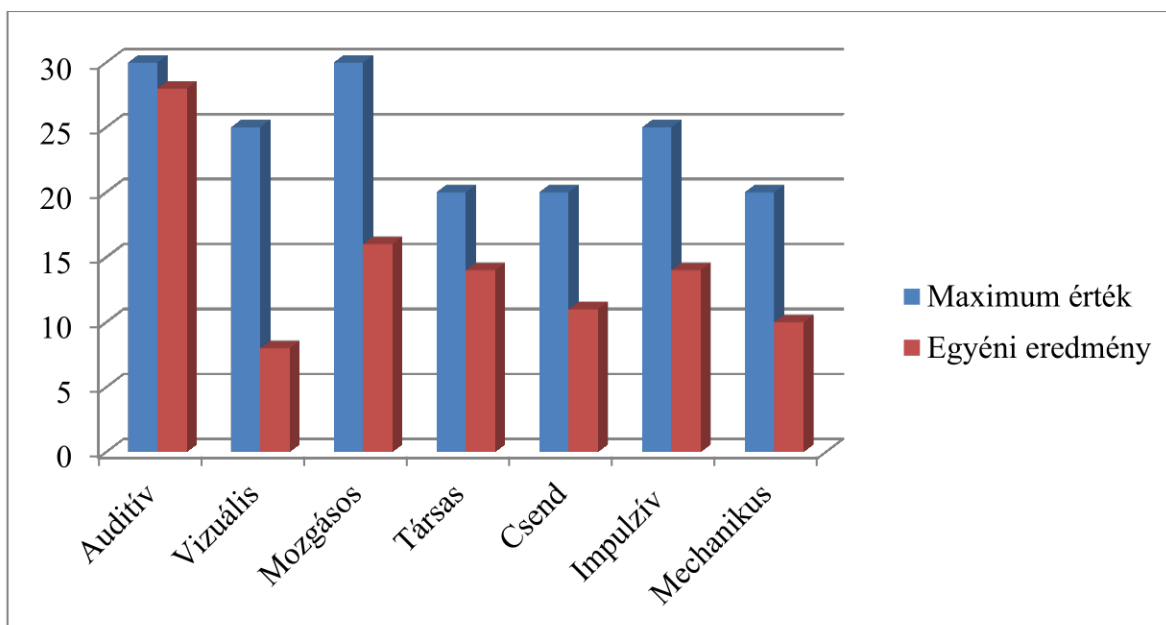
11. számú táblázat, 0603 Hajlam és hivatás, 2020

0603- az eredmények alapján elmondható, hogy még bizonytalan abban, milyen értékek fognak számítani neki a jövőbeli szakmájában. Erre utal az, hogy három értéktípus is ugyanazon eredményt ért el. A támogató, az alkalmazkodó és a jóindulat egyaránt 73 %-os eredményt mutat. Ezt követi az elismertség 69 %-kal, és végül a függetlenség és a vezetés. Ezek az eredmények is alátámasztják azt a feltevésemet, miszerint még bizonytalan a jövőjét illetően. Az egyértelműen látszik a mostani adatokból, hogy fontos szempont számára a beilleszkedés és alkalmazkodás, valamint az, hogy munkája során segíteni tudjon az embereknek (22. ábra).

22. ábra, 0603 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0604 – a csoportjából a második legmagasabb eredményt érte el az auditív tanulási stílusban (93%), ezt követi 70%-kal a társas tanulási stílus. Ezeket az impulzív (56%), a csend (55%), a mozgásos (53,3%), a mechanikus (50%) és végül az utolsó helyen a vizuális (32%) stílus követi (23. ábra). Az eredményekből elmondható, hogy a 0604-es tanuló számára a legalkalmasabb tanulási stílus az auditív és a társas stílusok. A két stílus kiegészíti egymást, mert az auditív stílusra a hallás utáni tanulás a legjellemzőbb. A társas stílusra pedig, a társakkal való együtt tanulás, egymás meghallgatása, a házi megbeszélése és felmondása. Jellemző a tanulóra, hogy a megérzéseire hallgatva hamarabb beszél, mintsem átgondolná azt. Az eredményekből jól látszik, hogy az első három vezető stílus között nagy az érdembeli különbség. Míg a csendes, a mozgásos és a mechanikus stílusok között nincsenek ilyen nagy különbségek. Az utolsó helyen álló vizuális stílus viszont ismét nagy különbséggel követi a többi stílust.

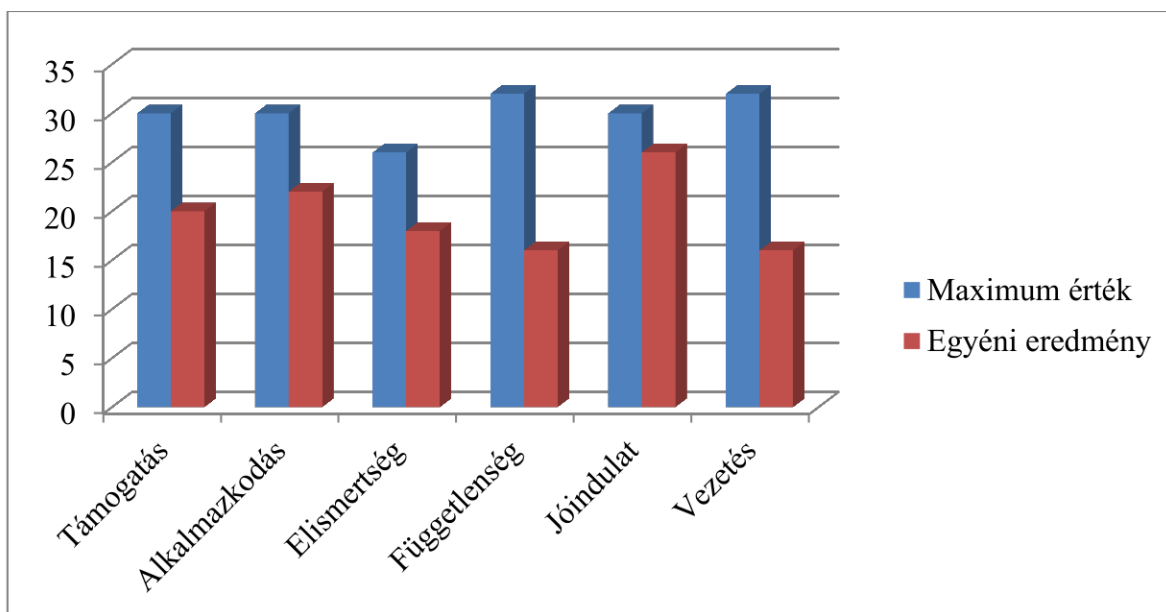
23. ábra, 0604 tanulási stílusa, 2020

0604 - a jelenlegi eredmények szerint alkalmas pálya lenne a számára az ügyvédi hivatás, vagy különböző adminisztrátori munkakörök. A II. főcsoportban érte el a legmagasabb eredményt, 12 pontot, ami átlagosnak számít. Ezen belül is az *a* válaszok voltak nagyobb arányban (7 pont) (12. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	7	1	3
(b) válaszok száma	3	5	5	4
(a)+(b) válaszok száma	3+3=6	7+5=12	1+5=6	3+4=7

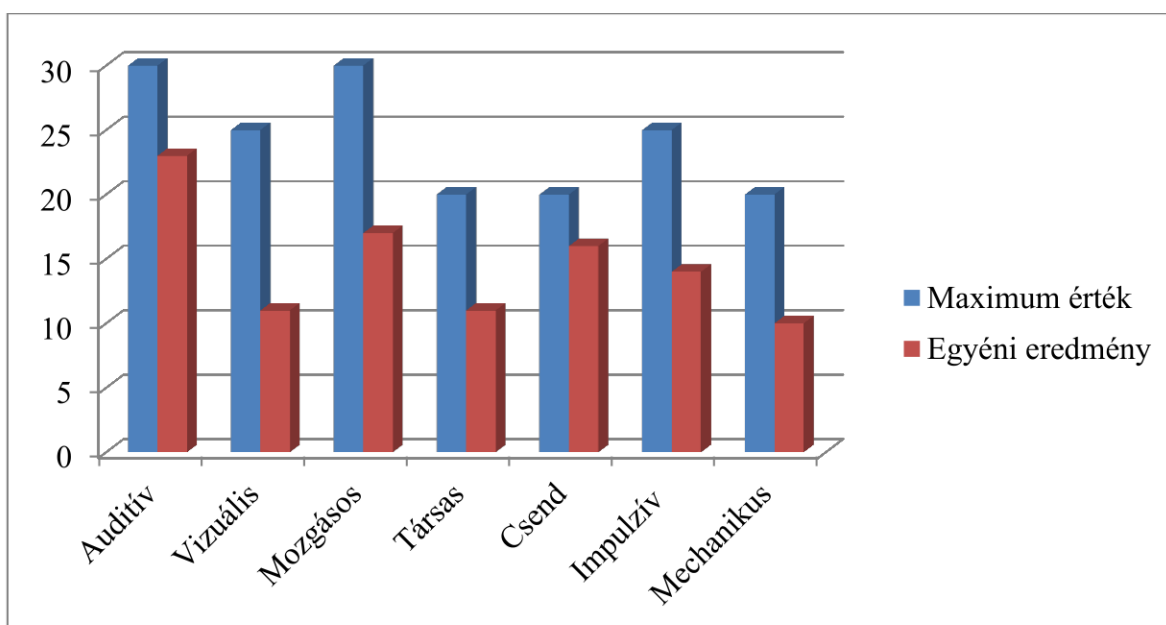
12. számú táblázat, 0604 Hajlam és hivatás, 2020

0604 – az eredmények alapján számára a legfontosabb erény a jóindulat (86,7%), hogy segítsen a bajban lévőkön, különböző ügyek elintézésében. Elnéző és megértő másokkal szemben. Ez az értékrendszer teljes mértékben kiegészíti az elképzelt jövőbeli munkakörét. Ezt követi az alkalmazkodás (73,3%) értéke, miszerint fontos számára a társadalom által felállított szabályok és normák követése. Úgy cselekszik, hogy az megfeleljen környezete elvárásainak, gondos és felelősségteljes. A következő érték az elismertség (69,2%), majd a támogatás (66,7%) és végül a függetlenség és a vezetés értékek azonos eredményekkel (50%) (24. ábra).

24. ábra, 0604 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0605 – legmagasabb eredményt a csendes tanulási stílusnál érte el (80%), feltételezhetően sokkal könnyebben és gyorsabban tanul, ha csend veszi körül. Ezt követi kis különbséggel az auditív stílus (77%), miszerint hasznos számára, ha hallja is a megtanulandó feladatokat. Ezek ismeretében elmondható, hogy a két stílus remekül kiegészítik egymást (25. ábra). A 2018-as felmérésben is ez a két stílus kapta meg a vezető szerepet, annyi eltéréssel, hogy akkor bár nem sokkal, de magasabb eredményeket ért el, mint most (Kosztjó, 2019). Ezt a két stílust nagy különbséggel követi a mozgásos (57%), az impulzív (56%), a társas (55%), a mechanikus (50%) és végül a vizuális (44%) stílusok, amelyek között viszont más nincsen nagy eltérés (25. ábra).

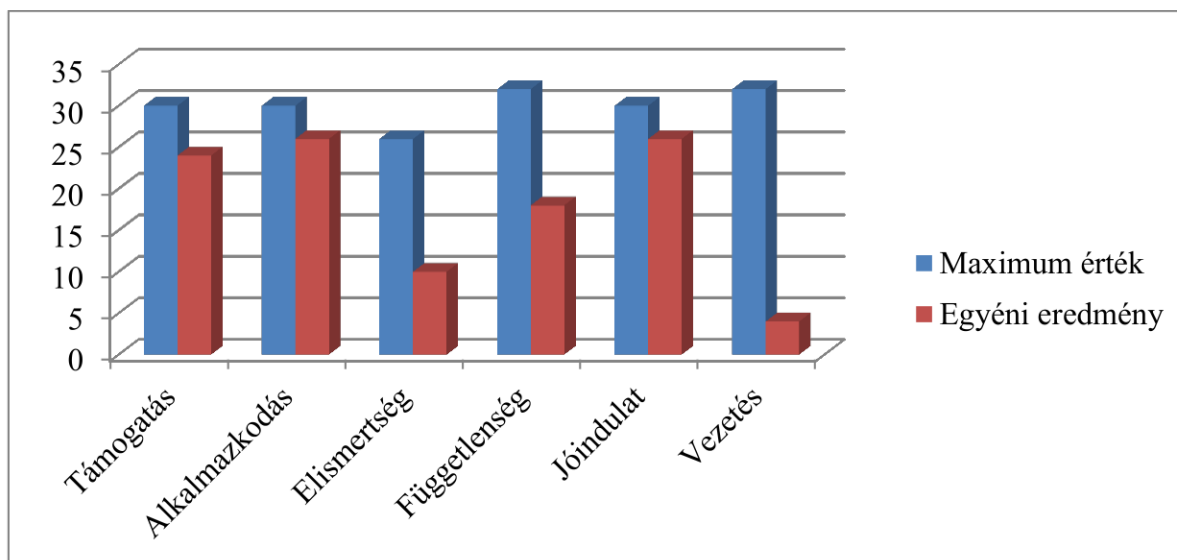
25. ábra, 0605 tanulási stílusa, 2020

0605 – a pályaorientációs vizsgálatban az I. első főcsoportban, az emberek főcsoportjában ért el átlagos eredményt (11 pont), az *b* válaszok voltak többségben (13. sz. táblázat). E szerint az emberekkel szeretne foglalkozni, ezen belül is inkább hatást akar gyakorolni az emberekre, mintsem törődni velük. Számára alkalmas szakma lenne a kereskedés, bankár, rendőr stb.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	5	4	4	3
(b) válaszok száma	6	4	6	4
(a)+(b) válaszok száma	5+6=11	4+4=8	4+6=10	3+4=7

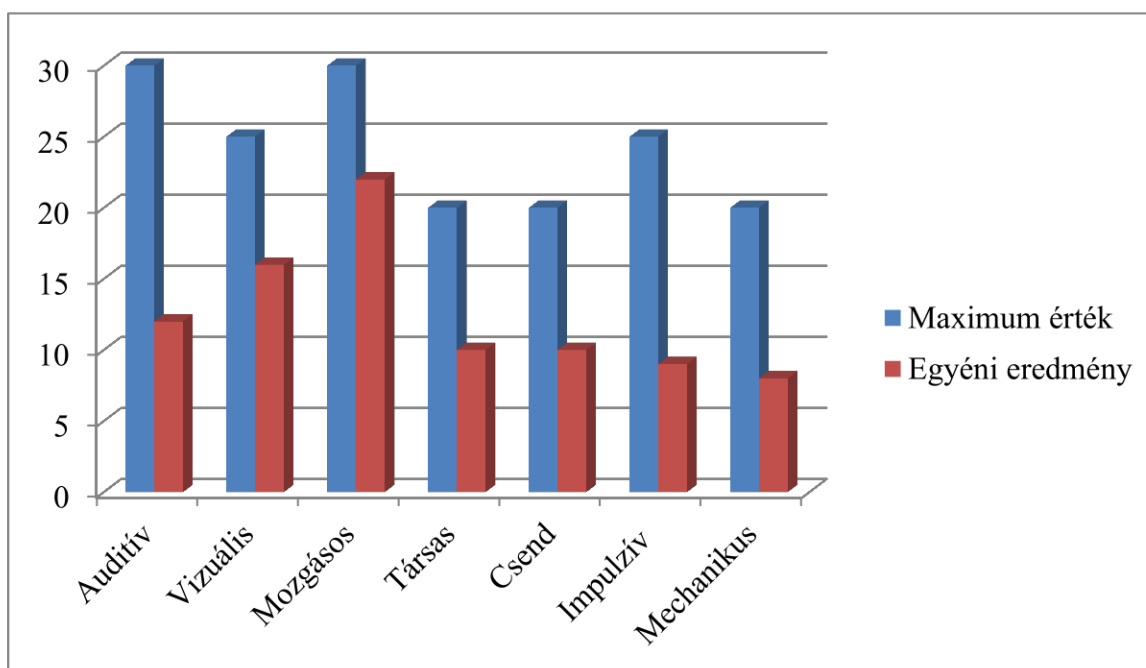
13. számú táblázat, 0605 Hajlam és hivatás, 2020

0605 – két érték csoportban is egyazon eredményt ért el, ezek pedig az alkalmazkodás és a jóindulat (87%) (26. ábra). Fontos számár a társadalmi szabályok követése és betartása. Cselekedeteivel a környezete elvárásainak akar megfelelni, gondos és felelősségteljes. Ugyanennyire alapvető számára a bajban lévők különböző ügyeit intézni, elnéző és megértő. Ezt követi a támogatás (80%) értéke, elvárja a jövődöbeli kollégáitól, hogy bátorítsák, megértsék és belátóak legyenek az irányában. Nagy különbséggel követi a függetlenség (56,2%), az elismertség (38,4%) és végül ismét nagy különbséggel a vezetés (12,5%) (26. ábra). Az itt kapott eredmények alátámasztják az elképzelt szakmáját, hiszen a legmagasabb értékek sokban jellemzik például egy rendőr feladatkörét.

26. ábra, 0605 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0606 – az eredmények szerint akkor a legoptimálisabb számára a tanulás, ha valamilyen cselekvést, mozgást végez a tanulás során, és ahhoz köti az új ismereteket. A mozgásos tanulási stílusnál 73% ért el, ami a legmagasabb eredmény volt (27. ábra). Ezt követi a második helyen álló vizuális stílus, amiben 64%-ot ért el. A tanulását a mozgás mellett képekkel, ábrákkal, szemléltetéssel lehet támogatni. Valamint célszerű számára, ha különböző színű tollakat használva kijelöli a megtanulandó feladatot (27. ábra). Ezt követik azonos eredménnyel a társas és csendes (50%-50%) tanulási stílusok, majd szintén egyforma eredménnyel az auditív és a mechanikus (40%-40%) stílusok, az utolsó helyre 36%-kal az impulzív stílus került (27. ábra).

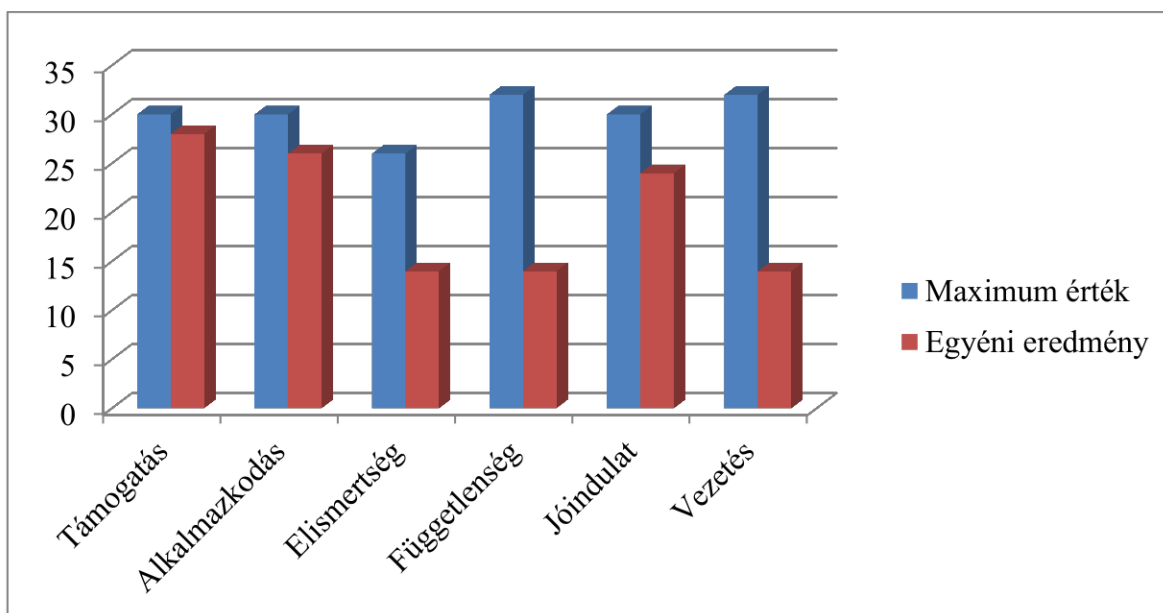
27. ábra, 0606 tanulási stílusa, 2020

0606 – két főcsoportban is egyforma (8-8 pont), átlagos eredményt ért el. A II. Rendszerek és folyamatok, valamint a IV. Tudomány, technika főcsoportban. A II. főcsoportban mind az *a* mind a *b* válaszoknál egyforma (4-4 pont) eredményt ért el. E szerint alkalmazkodni tud és el tudja sajátítani az olyan szakmákat ahol az a legfontosabb, hogy megfelelően bánjon a szavakkal, ilyen szakma lehet a könyvtáros, titkár(nő)é vagy hivatalnoké. De ugyanannyi esélye van egy olyan szakmában, ahol inkább a tényeken, a számszerű adatokon van a hangsúly, ilyen szakma például a bankároké, könyvelőké stb. (14. sz. táblázat). A másik főcsoport (IV.) a tudomány és technika, ahol az *a* válaszok nagyobb eredményt értek el mint a *b* válaszok. Ez alapján a tudomány és technika elméleti megközelítése is érdekli, ahol fontos a kutatómunka (14. sz. táblázat). Az eredményeket figyelembe véve számára jelenleg a legoptimálisabb szakmák, ahol az elméleti tudásra és annak használatára van szükség.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	4	2	5
(b) válaszok száma	4	4	4	3
(a)+(b) válaszok száma	3+4=7	4+4=8	2+4=6	5+3=8

14. számú táblázat, 0606 Hajlam és hivatás, 2020

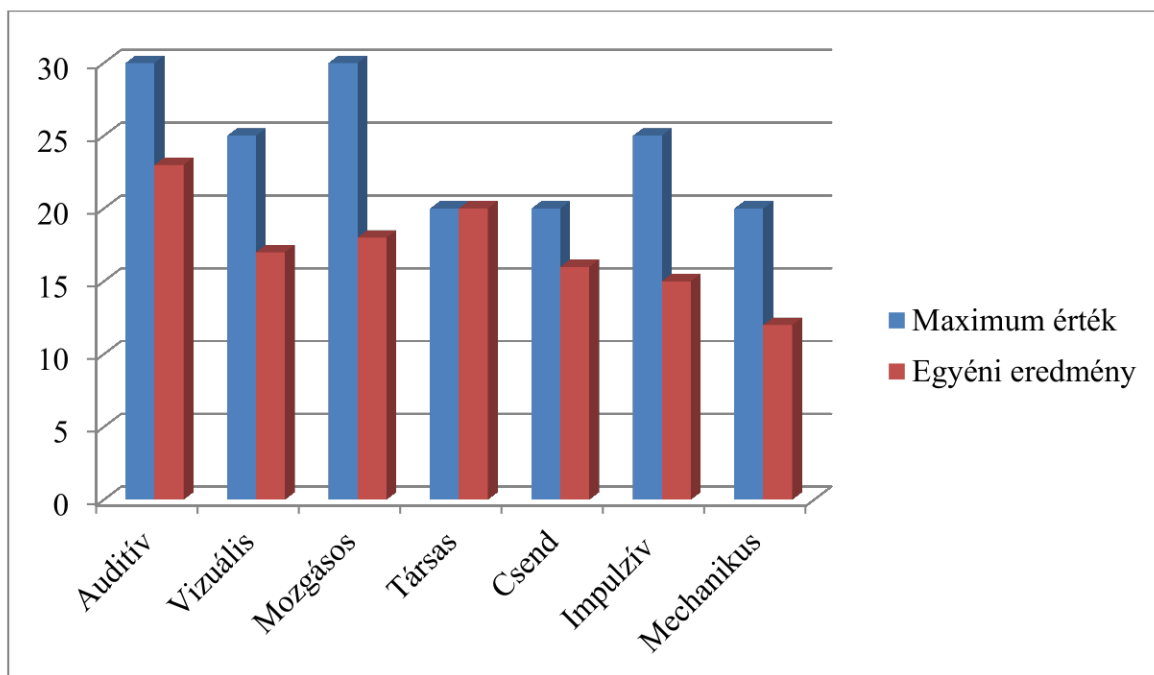
0606 – Legmagasabb eredményt a támogatás (93,3%) értéknél érte el, mi szerint számára a legfontosabb, hogy a jövőbeli munkatársai megértsék és bátorítsák, valamint elfogadóak legyenek vele szemben. Ezt követi az alkalmazkodás (87%), a társadalmi elvárások és szabályok betartása és követése. Úgy cselekszik, hogy az megfeleljen a környezete által elvárt feltételeknek. A harmadik legfontosabb erény a jóindulat (80%), hogy segíteni tudjon másoknak különböző ügyek intézésében. Ezt követi nagy különbséggel az elismertség (54%), valamint egyforma eredménnyel a függetlenség és a vezetés (43,7%) (28. ábra).

28. ábra, 0606 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0607 – a legmagasabb egyben maximális eredményt a társas (100%) stílusnál ért el, miszerint számára akkor a legeredményesebb a tanulás, ha az osztálytársaival együtt, csoportban tanul. Fontos számára, hogy újra hallja, megbeszélje, értelmezze a feladatokat. Ezt követi a csendes (80%) tanulási stílus, ami teljes ellentétje a társas stílusnak (29. ábra). A 2018-as felmérések során szintén a társas (85%) stílus érte el a legmagasabb eredményt, míg a csendes (35%) stílus az utolsó helyen szerepelt (Kosztyó, 2019). A tanulók életében

már nincsen jelen a napközi és ezzel együtt a társakkal együtt tanulás lehetősége is kevesebb. A csendes tanulási stílus magas jelenléte arra utalhat, hogy a tanulók többet tanulnak önállóan és ezzel együtt jár a csend. Ezt követi az auditív (77%) stílus, majd a vizuális (68%), a mozgásos, az impulzív és végül a mechanikus stílusok, ez utóbbi hasonló eredménnyel (60%) (29. ábra).

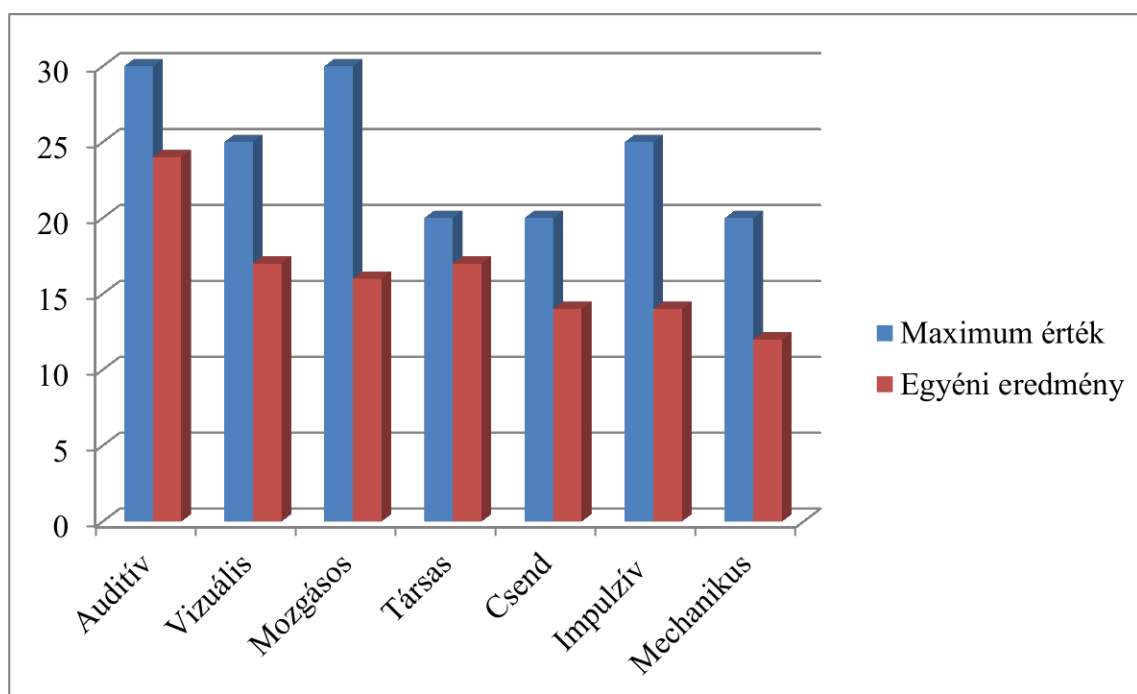
29. ábra, 0607 tanulási stílusa, 2020

0607 – átlagos eredményt ért el a rendszer és folyamatok főcsoportban, ezen belül is a *b* válaszai voltak magasabbak. Az eredmények értelmében meg van a képessége, ahhoz hogy alkalmazkodni tudjon, olyan hivatásokhoz ahol a választékos és helyes beszédstílus fontos. Ilyen szakmák például az ügyvédi és különböző szintű adminisztrátori munkakörök (15. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	4	2	3
(b) válaszok száma	4	5	3	5
(a)+(b) válaszok száma	3+4=7	4+5=9	2+3=5	3+5=8

15. számú táblázat, 0607 Hajlam és hivatás, 2020

0608 – legmagasabb eredményt a társas (85%) tanulási stílus érte el, e szerint akkor a legkönnyebb számára a tanulás, ha van kivel megbeszélni és felmondani a tanulandó anyagot. Ezt követi nem nagy különbséggel az auditív (80%) stílus, ez a tanulási stílus jól kiegészíti a társas stílust. Mivel az auditív stílust előnyben részesítő tanulóknak fontos, hogy hallják azt, amit meg kell tanulniuk, és egy társal való tanulás során pont ez is történik. Ezt követi a csendes tanulási (70%) stílus, melynek jelenléte szinte minden tanuló esetében megnőtt (30. ábra). A 2018-as felmérésnél a csendes stílus állt a vezető helyen, ezt követte az auditív és a harmadik helyen állt a társas stílus, ami jelenleg első helyre került (Kosztó, 2019). Ezt követi a vizuális (68%), a mechanikus (60%), az impulzív (56%) és végül a mozgásos (53%) stílusok (30. ábra).

30. ábra, 0608 tanulási stílusa, 2020

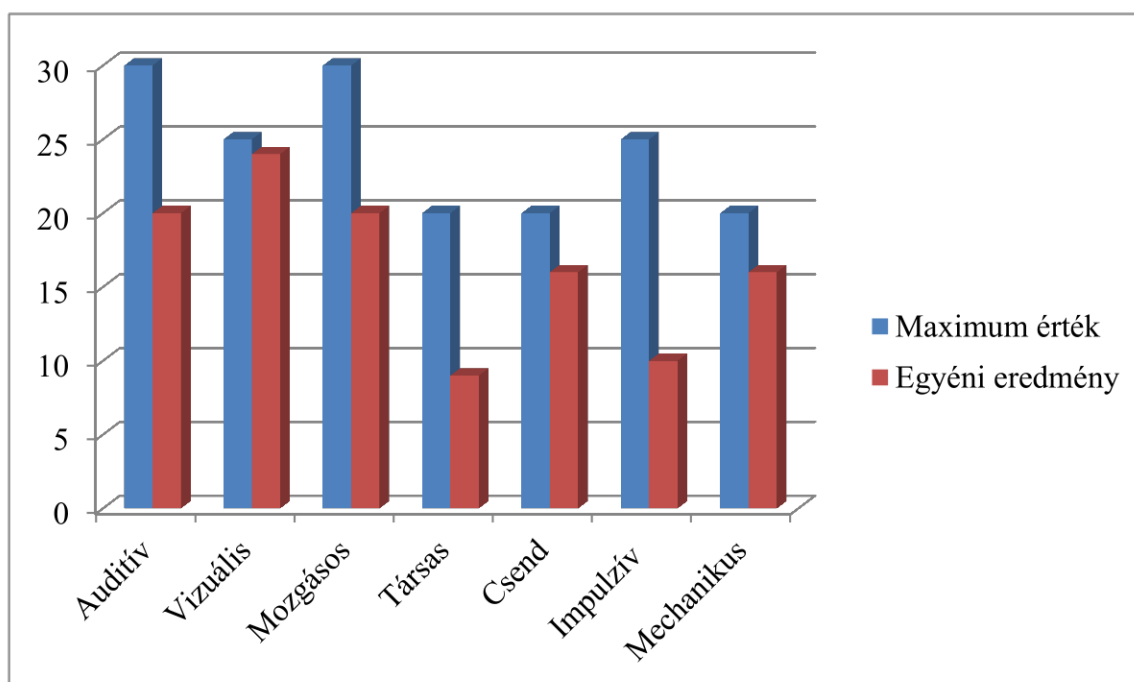
0608 – szintén a II. főcsoport a rendszerek és folyamatoknál ért el átlagos eredményt. Mind az *a* mind pedig a *b* válaszainak az eredmény egyforma (5-5 pont). Az eredmények tükrében elmondható, hogy egyforma eséllyel tud elhelyezkedni olyan szakmákban, ahol inkább a beszéden van a hangsúly, de olyan munkakörben is, ahol a tényekre, a számszerű adatokra fektetik a nagyobb hangsúlyt (16. sz. táblázat).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	5	5	3	3

(b) válaszok száma	3	5	4	5
(a)+(b) válaszok száma	5+3=8	5+5=10	3+4=7	3+5=8

16. számú táblázat, 0608 Hajlam és hivatás, 2020

0609 – a legmagasabb eredményt a vizuális (96%) tanulási stílusnál érte el, vagyis akkor tanul a legjobban, ha kép, ábrák, diagramok vannak a segítségére. Valamint ajánlott a vizuális típusoknak, hogy kijelöljék különböző színű tollakkal a megtanulandó szöveget, vagy akár többször le is írják azt. Ezt követi két stílus is, amelyek egyazon eredményt érték el, ezek pedig a csendes és a mechanikus (80%) stílusok (31. ábra). Ez a két stílus kiegészíti egymást, hiszen csendben a legkönnyebb szóról szóra megtanulni a házi feladatot. A következő stílusok már nagyobb különbséggel követik az előzőeket: auditív és a mozgásos (67%) stílusok. Ezeket követi a társas (45%) és az impulzív (40%) stílusok (31. ábra).

31. ábra, 0609 tanulási stílusa, 2020

0609 – átlagos eredményt (10 pontot) ért el a IV. főcsoportban, ezen belül is a *b* válaszok voltak nagyobb arányban, mint az *a* válaszok. Az eredmények szerint számára alkalmas lenne az olyan munkakör, ahol a tudását gyakorlati szinten kellene használnia, pl. mérnöki hivatás, alkalmazott kutatások, vagy bármely tudományos – technikai terület (17. sz. táblázat).

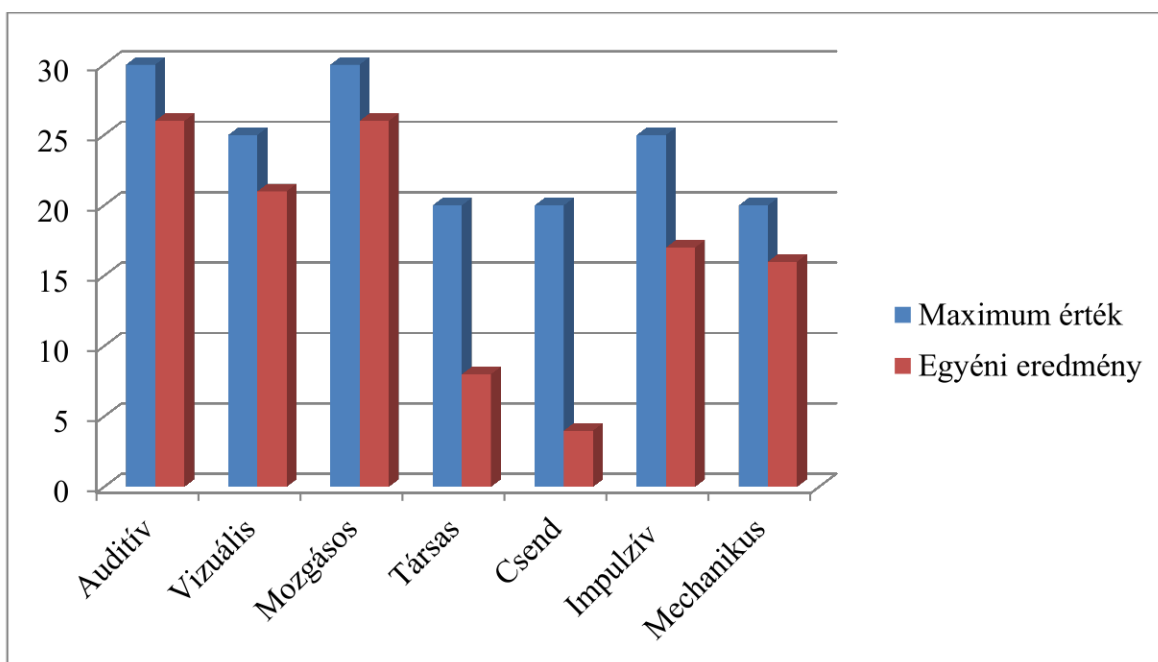
Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
-----------------	-----------	------------	-------------	------------

(a) válaszok száma	2	4	6	4
(b) válaszok száma	6	5	3	6
(a)+(b) válaszok száma	2+6=8	4+5=9	6+3=9	4+6=10

17. számú táblázat, 0609 Hajlam és hivatás, 2020

II.3.3. A 7. osztályos kérdőívek értékelése

0701 – tanulási stílusa a két év alatt szembetűnő változásokon ment át. Megfigyelve a 32. ábrát elmondható, hogy az egyéni eredményei között vannak eltérések, csökkenetek az ideai pontjai a 2018-es felmérés adataihoz mérv. A csend tanulási stílus az egyetlen, ahol most 2 ponttal többet ért el. Ugyanakkor a tanulási stílusa nem változott, mert most a korábbi években is auditív és a mozgásos stílusoknál érte el a legmagasabb eredményt (Kosztjó, 2019). Ami azt jelenti, hogy akkor a legeredményesebb a tanulása, ha a megtanulandó feladatot hangosan mondja és e közben valamilyen mozgást végez, mert ehhez a mozgáshoz társítja a szavakat, kifejezéseket, mondatokat. A két stílus kapcsolatát nevezhetjük harmonikusnak, mivel kiegészítik egymást.

32. ábra, 0701 Tanulási stílus, 2020

0701- a mostani eredményei szerint a számára legoptimálisabb szakma a tudomány és technika. Mivel a 4. oszlopban érte el a legmagasabb eredményt, és az elért eredmény

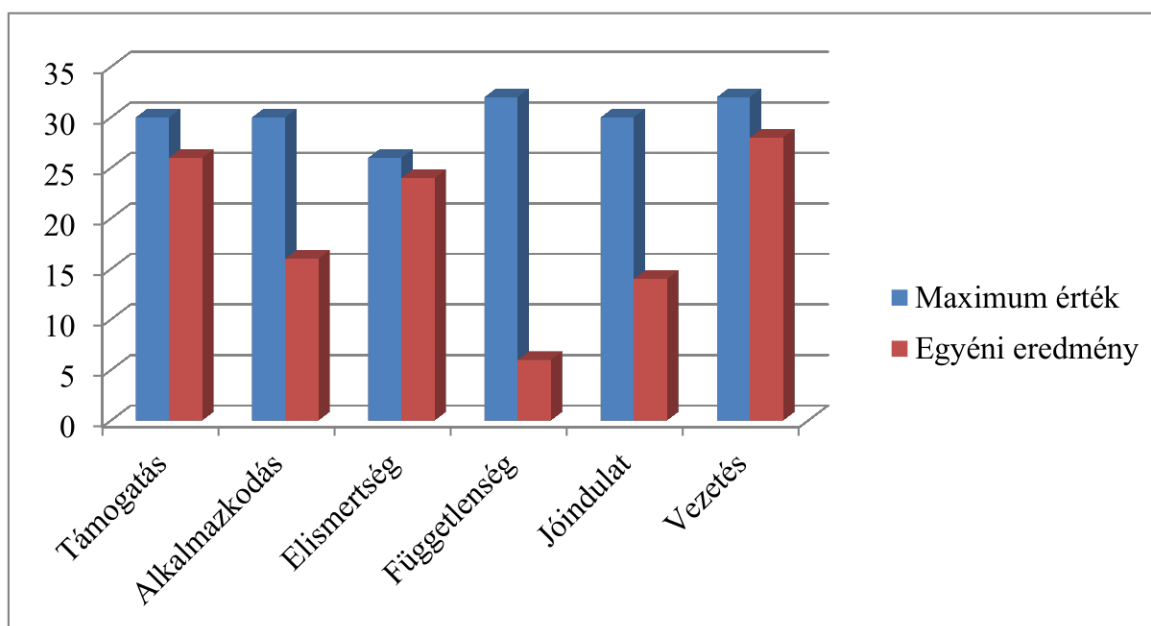
átlag felettinek számít, ezért számára jelenleg ez tűnik a legmegfelelőbb irányának. Ezen belül a tudomány és technika gyakorlati/alkalmazott része, a tervek megvalósítása az, ami közel áll hozzá (1. sz. táblázat), például a mérnöki szakma. Ezt megerősíti a tanulási stílusa is, mivel a második legmagasabb pontszámot a vizuális stílusra kapta. Ennek a stílusnak az egyik ismérve, hogy rajzolással, ábrák készítésével tud jól tanulni, feladatokat készíteni, illetve dolgozni is. Összehasonlítva az adatokat a 2018-as eredményeivel, ott egy másik oszlopban volt kiemelkedő eredménye, a kommunikáció és művészet, ezen belül a művészet, a tervezés és a látvány állt a legközelebb az érdeklődéséhez (Kosztyó, 2019). Kapcsolat abban figyelhető meg, hogy mindkét esetben a *b* válaszok voltak túlsúlyban, ami azt jelenti, hogy a gyakorlathoz közelebb álló, az alkalmazott tevékenységek végzése áll közelebb az érdeklődéséhez.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(c) válaszok száma	2	4	3	6
(b) válaszok száma	3	2	6	7
(a)+(b) válaszok száma	2+3=5	4+2=6	3+6=9	6+7=13

18. számú táblázat, 0701 hajlam és hivatás, 2020

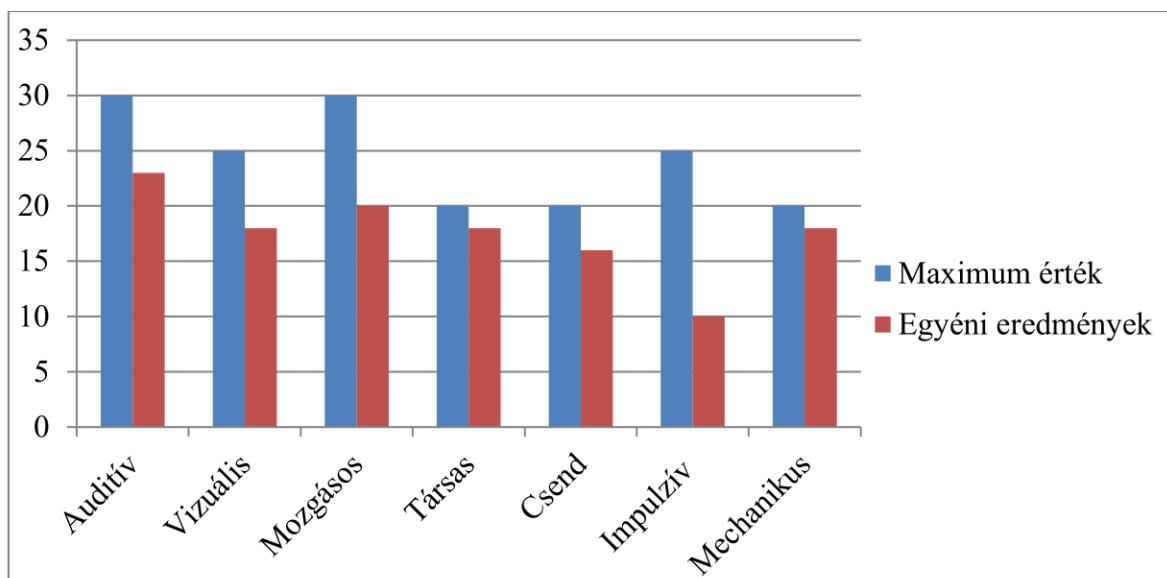
0701- szeretné, hogy a jövőbeli munkahelyén a munkatársai felnézzenek rá, fontosnak tartásuk, valamint jó benyomást keltsen másokban. Ugyanakkor vezetői szerepet is szeretne betölteni, mivel fontos számára a hatalmi pozíció. Ezek mellett, azt is szeretné, hogy támogassák, megértsék és biztassák abban, amivel foglalkozik. Összefoglalva szeretné, ha majd elismernék a munkájában, ebből kifolyólag vezetői helyet töltsön be, valamint azt is, ha a jövőbeli kollégái bátorítanák és megértenék őt. A vezetői és a támogató értékkörök összeférhetetlenek, mivel egy vezető céltudatos bízik önmagában, míg a támogatás azt jelenti, hogy állandóan szüksége van visszacsatolásra, hogy jól végzi a munkáját. E két értékkör közül a vezetői egy kicsit erősebb, mivel 87,5%, míg a támogató

86,6%. A két legtöbb pontot elért értékkör az elismertség 92,3 %, és a vezetés 87,5%.

33. ábra, 0701 Gordon-féle interperszonális értékek, 2020

0702 – tanulási stílusa nagy változásokon ment át, a 34. ábrán látható, hogy a társas és a mechanikus stílusok egyazon értéket értek el (90 % – 90%). A társas tanulást kedvelők szívesen tanulnak csoportban, legkönnyebben másoktól, illetve egymástól tanulnak, fontos számukra a hangos tanulás is. A mechanikus tanulást előnyben részesítőknek fontos a tanultak ismételtetése, a megerősítés, a biztos, szó szerinti szövegismeret a megértéssel szemben. A társak jelenléte abban segítheti őket, hogy elmondhatják hangosan a már megtanultakat és visszajelzést kaphatnak a tudásukról. Ezt követi a csendes stílus, a tanuló ebben 80%-os eredményt ért el. A csendes stílus jelenléte itt is arra utalhat, hogy ebben az életkorban megnő az önálló tanulásra fordított idő és ehhez elmélyülésre, megfelelő környezetre van szükség. Összevetve a 2018-as eredményeket a jelenlegivel, a csendes tanulási stílus eredménye egyezik, viszont két évvel ezelőtt ez a stílus volt a vezető, míg most háttérbe szorult a társas és mechanikus stílusok mögé. A csendes stílust 2018-ban az auditív és mozgásos stílusok követték (Kosztyó, 2019). Ezek ebben az évben (34. ábra) háttérbe kerültek.

34. ábra, 0702 Tanulási stílus, 2020

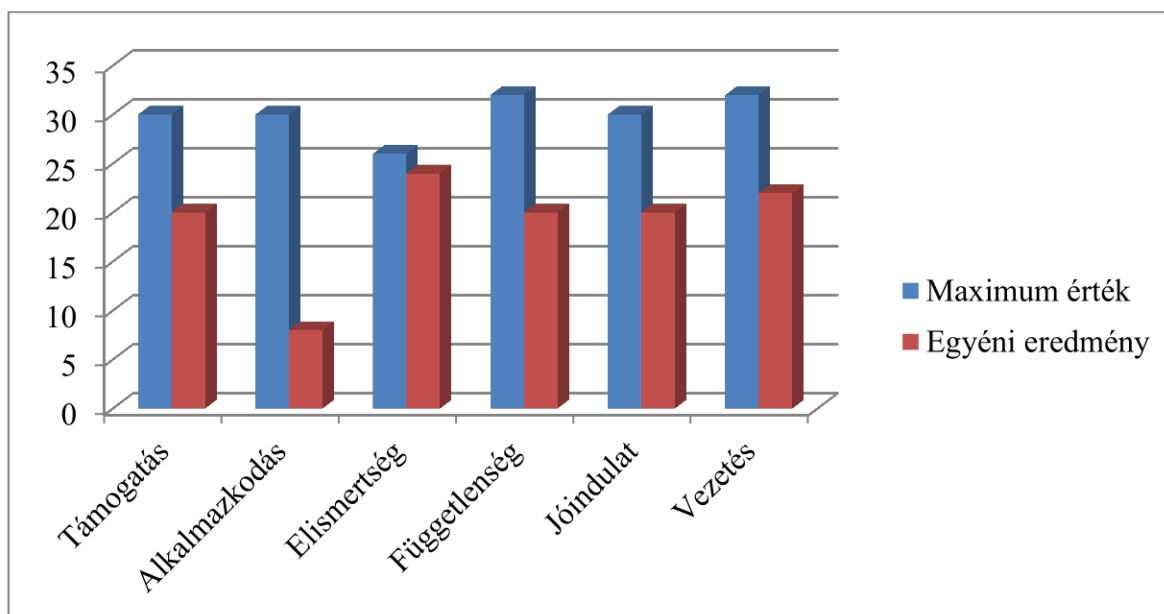
0702- a mostani eredményeket figyelembe véve (19. sz. táblázat) 11 pontot ért el, ami átlagosnak felel meg, vagyis számára az optimális szakma a tudomány és technika területeivel foglalkozó munkakörök. Ezekben a munkakörökben jól teljesítene, de nem ezek a legmegfelelőbbek a számára. Jól végezheti a munkáját, de nem az, ami a legjobban kielégíti a vágyait. A tudomány és technika munkakörön belül, ezeknek a gyakorlati része, vagyis azok a területek érdeklők, amelyek a tervek megvalósításával foglalkoznak. Ide sorolható a mezőgazdaságtól az űrhajózásig minden. A 2018-as felmérés adataiból jól látszik, hogy akkor is átlagos eredményt ért el a II. főcsoportban, ami azt jelenti, hogy nem teljesen azonosul a szakmával (Kosztó, 2019). Ennek is lehet az oka, hogy a mostani eredmények szerint egy teljesen más főcsoportba került (IV.). A főcsoportok változásából és az átlagos eredményekből arra következtettek, hogy még nincs teljesen tisztában azzal, hogy mivel is szeretne majd a jövőben foglalkozni.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	4	3	5
(b) válaszok száma	5	3	5	6
(a)+(b) válaszok száma	3+5=8	4+3=7	3+5=8	5+6=11

19. számú táblázat, 0702 Hajlam és hivatás, 2020

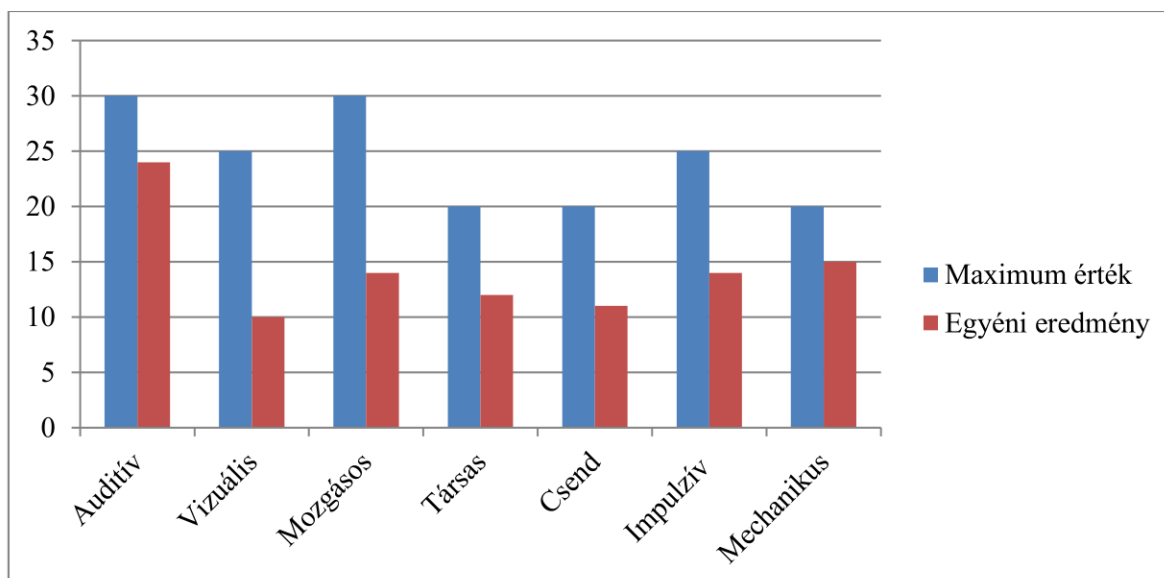
0702 – a legnagyobb egyéni eredményt 92% (35. ábra) az elismertség értéke érte el, ami azt jelenti, hogy szeretné, hogy a jövőbeli szakmájában felfigyeljenek rá, felnézzenek rá a munkatársai, fontos embernek minősítsék, valamint Ő legyen a középpontban. Ezt

követi a vezetés (68,75%), ami azt jelenti, hogy vezetői beosztásra vágyik, ahol tekintélyt szerezhet magának. Ezt követi a támogatás (66,6%), szeretné, ha támogatnák és mellette állnának. Összegezve, a 0702-es tanuló elképzelése a munkaviszonyokról a következő: legfontosabb a számára, hogy elismerjék abban, amivel foglalkozik, ahogy észrevették a tehetségét vezetői helyet kapjon, ami tekintéllyel és hatalommal jár, valamint ezek után bátorítsák a munkatársai.

35. ábra, 0702 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0703- először töltötte ki a kérdőívet, így nincs mivel összehasonlítani. A mostani felmérés eredményei szerint a három legnagyobb eredményt elért stílus a következő: auditív 80%, ezt követi a mechanikus 75%, majd a társas stílusok 60% (36. ábra). Ez azt jelenti, hogy legkönnyebben úgy tanul, ha hallja a leckét, vagyis ha olvassa vagy mondja hangosan. Az auditív és a mechanikus stílusok kiegészíthetik egymást, mivel a mechanikus stílust előnyben részesítő tanulók szeretnek hangosan tanulni. Ezt követi a társas stílus, a társas stílus is lehet kiegészítője az előző kettőnek, amennyiben a társakkal való együtt tanulás során megbeszélik, értelmezik a tanultakat. Viszont a társas és az auditív stílus is kiegészíti egymást, mert ebben az esetben is hallja a megtanulandó tananyagot. Valószínű, hogy mindkét párosítással megfelelően eltudja sajátítani a feladatokat, csak lehet, hogy az egyik párosítás megterhelőbb a számára, mert nagyobb odafigyelést, erőfeszítést igényel a részéről. Ez a párosítás a véleményem szerint nem más, mint a társas – auditív párosítás, azért feltételezem ezt, mert a társas stílus kevesebb eredményt ért el, mint a mechanikus.

36. ábra, 0703 Tanulási stílus, 2020

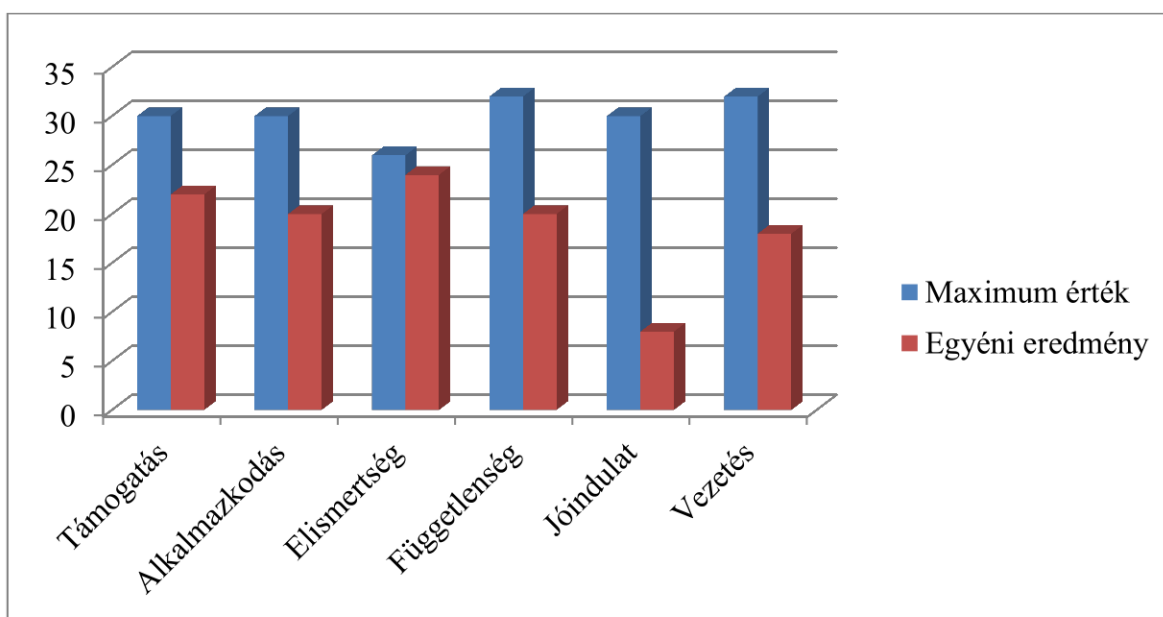
0703- két főcsoportban (II. és a III.) is egyforma, átlagos eredményt ért el (20. sz. táblázat), ami azt jelenti, hogy mind a II., mind a III. főcsoportoz tartozó munkakörökben helyt tud állni, de sosem válik a szenvedélyévé. A II. főcsoport a rendszereke és folyamatok, ezen belül is az olyan szakmák vonzzák, ahol emberekkel kell törődni, segíteni őket. Mivel az *a* válaszok voltak túlsúlyban, ez azt jelenti, hogy a diák a szavak embere, a neki való munka például: könyvtáros, titkárnő, vagy éppen ügyvéd. A III. főcsoportba tartozik a kommunikáció és művészet, az *a* és a *b* válaszok száma megegyezik, ami arra utal, hogy ne tudja még konkrétan, hogy mivel is szeretne majd foglalkozni, sok minden érdekli, ezt bizonyítják az eredmények is. Egyformán érdeklődik e főcsoporton belül a kifejezés és közlés (*a* válaszok eredménye), valamint a tervezés és látvány (*b* válaszok eredmény) között. Első esetben a megfelelő szakma a számára a rádióbemondó, vagy műsorvezetői munka, míg a második esetben a divattervezés, kirakattervezés és az ehhez hasonló szakmák. Figyelembe véve az eredményeket (20. sz. táblázat) azt mondanám, hogy leginkább az a szakma áll hozzá a legközelebb, ahol emberekkel dolgozhat és segíthet rajtuk, akár mint ügyvéd, vagy éppen egy könyvtárosként, vagyis a II. főcsoport *a* alcsoportja, mivel itt érte el a legmagasabb eredményt, öt pontot.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	4	5	4	0
(b) válaszok száma	2	3	4	6

(a)+(b) válaszok száma	4+2=6	5+3=8	4+4=8	0+6=6
------------------------	-------	-------	-------	-------

20. sz. táblázat, 0703 Hajlam és hivatás, 2020

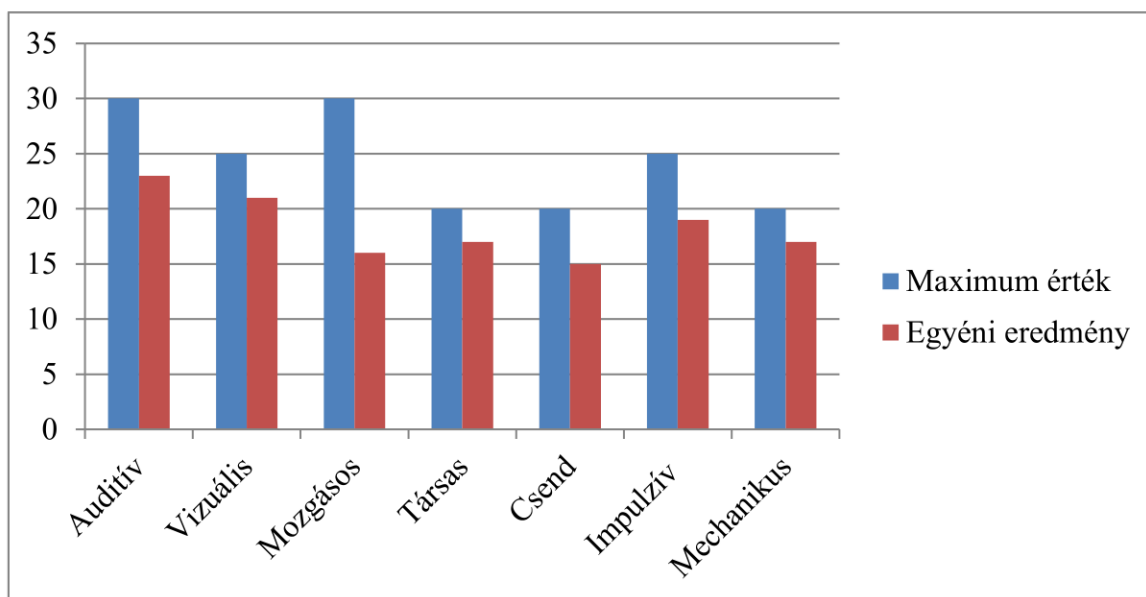
0703- szeretné, ha a jövőbeli munkájában elismernék, valamint, hogy jó benyomást keltsen másokban, ez az érték érte el a legmagasabb eredményt, 92,3% (37. ábra) tehát számára ez a legfontosabb. Ezt követi (73,3%) a támogatás, ami magába foglalja azt, hogy a többiek belátóak és szívélyesek legyenek az irányába. Ezt követi 66,6 %-kal az alkalmazkodás, ami alatt azt értjük, hogy fontos számára, hogy a társadalmi normáknak, elvárásoknak megfelelően éljen.

37. ábra, 0703 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0704- mostani eredmények alapján (38. ábra) elmondható, hogy a számára legalkalmasabb tanulási stílusok a társas és a mechanikus stílusok, mert mindkét esetben egyforma eredményt ért el (85%), majd ezeket követi 84%-kal a vizuális stílus. A 2018-as eredményekkel összehasonlítva elmondható, hogy változásokon ment át a diák tanulási stílusa. Nézzük először a mechanikus stílust, ami az előző felmérés eredményeihez képest megduplázódott, vezető stílussá vált, úgy hogy két éve az utolsó helyen állt (Kosztjó, 2019). A társas stílusnál is elmondható ez a változás, mert a mostani felmérés szerint (38. ábra) az első helyen van a mechanikus stílussal, míg a 2018-as felmérés szerint az utolsó előtti helyen állt 50%-kal. A 2018-as eredményeket megnézve a vizuális stílus volt a számára legalkalmasabb stílus 88% (38. ábra), ez a mostani adatok szerint (84%) a harmadik helyre került (38. ábra). A 0704-es tanuló számára a társas és mechanikus tanulás egyaránt fontossá vált. Ahogy a többi tanulónál is, itt is megjelenik az igény az önálló tanulásra és egyúttal az is, hogy társakkal együtt is tud, illetve képes tanulni. A vizuális

stílus az előző kettőhöz képest valamelyest kevesebb pontot kapott, ugyanakkor továbbra is fontos helyet tölt be a tanulási folyamatban.

38. ábra, 0704 Tanulási stílus, 2020

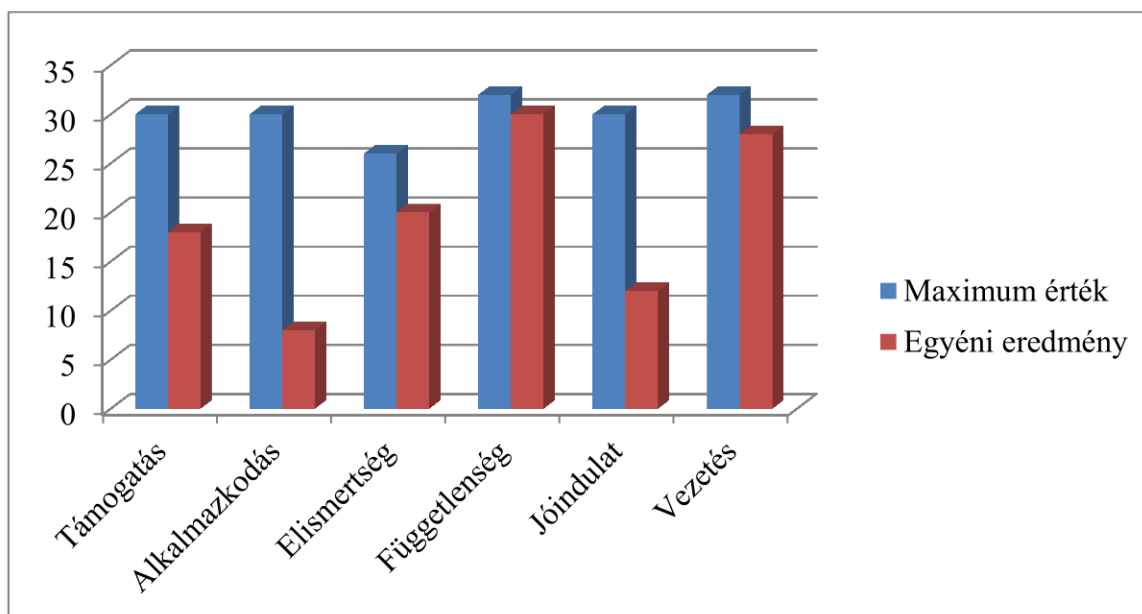
0704- a harmadik főcsoportban a kommunikáció és művészet terén ért el átlagos eredményt, 12 pontot (21. sz. táblázat), ahol a *b* válaszok voltak túlsúlyban. Ami azt jelenti, hogy a művészethez kapcsolódó szakmák, állnak közel hozzá ahol a tervezés és a látvány áll a középpontban, ilyen szakmák például a divattervező, építész, jelmezkészítő stb.. Mivel átlagos eredményt ért el ezekben a szakmákban jól teljesíteni, szeretné is, de nem ezek lennének számára a legalkalmasabbak. A 2018-as felmérésben pedig egy teljesen más főcsoportban ért el átlag feletti eredményt, ami nem más volt, mint, a rendszerek és folyamatok, ahol mindkét alcsoportban egyforma eredményt kapott (Kosztjó, 2019). Mint, ahogy a két felmérés eredménye is mutatja, a diák még nem tudja pontosan, hogy mi is szeretne lenni.

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	3	6	5	4
(b) válaszok száma	4	5	7	3
(a)+(b) válaszok száma	3+4=7	6+5=11	5+7=12	4+3=7

21. számú táblázat, 0704 Hajlam és hivatás, 2020

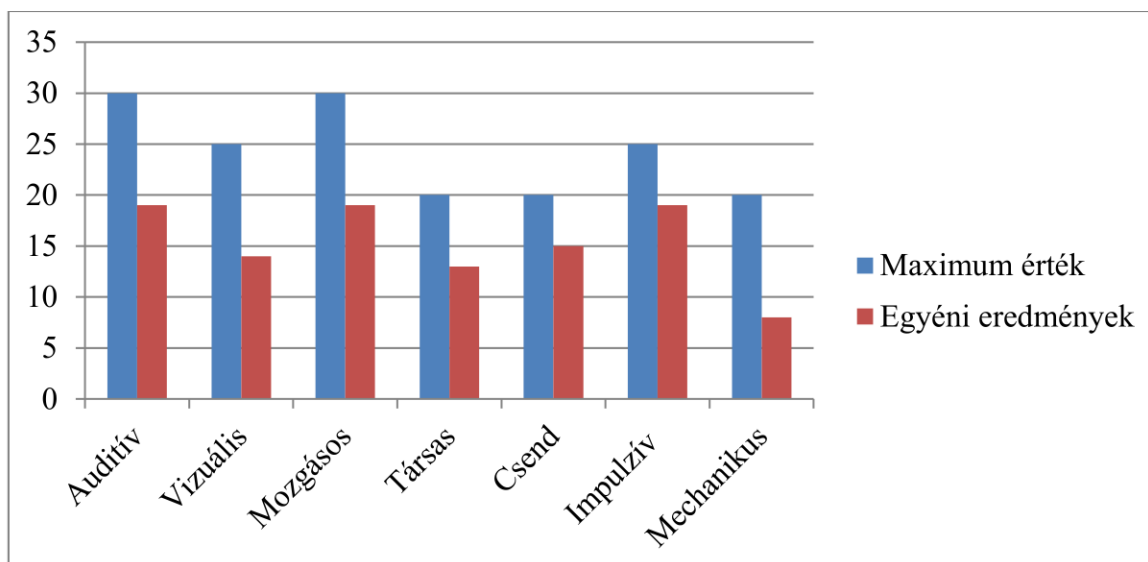
0704- nem tudja még, hogy mi is szeretne lenni, de konkrét elképzelései vannak arról, hogy a jövőbeli munkahelyén, milyen beosztásban legyen. A Gordon féle-interperszonális felmérés (39. ábra), jól mutatja, hogy számára a legfontosabb a

függetlenség (94%) szereti a dolgokat úgy elvégezni, csinálni, ahogy Ő látja jónak, valamint jogosultnak érzi magát arra, hogy szabadon hozzon döntéseket másoktól függetlenül. A függetlenség után a következő, ami fontos a számára, hogy vezetői szerepet töltsön be (88%), ami együtt jár a hatalommal és a tekintéllyel. Végül, de nem utolsó sorban ezeket követi az elismertség (77%) fontosnak gondolja, hogy a jövőbeli munkahelyén az emberek felnézzenek rá, fontos embernek minősítsék (39. ábra).

39. ábra, 0704 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

0705- a mostani adatok (40. ábra) szerint a legmagasabb eredményt az impulzív stílus érte el (76%), ami azt jelenti, hogy nem gondolja át a válaszait a kérdésekre, hanem a megérzéseire hagyatkozik, hamarabb beszél, mintsem átgondolná, nem mérlegel előtte. Ezt követi a csendes stílus (75%) ahol, előnyben részesíti a csendet a tanulási idő alatt, nem szereti, ha közben beszélnek hozzá, vagy szól valami mellette. Ezt követi a társas stílus (65%) ami magába foglalja azt, hogy másokkal együtt tanul és megbeszéljük a tanultakat. Valószínű, hogy alkalmazkodik a helyzetekhez és ahhoz mérten tanul, de figyelembe véve az adatokat (40. ábra) könnyebb számára csendben tanulni, hatékonyabb kevesebb idő és energia alatt megtanulja a leckét. Viszont társakkal is tud együtt tanulni, de ez nagyobb erőfeszítést igényel a részéről és több időt is. Összevetve az 2018-as eredményekkel észrevehető, hogy változásokon ment át a diák stílusa. A mechanikus stílust felváltotta az impulzív, valamint a társas stílus is nagyobb eredményt ért el most, mint akkor (Kosztjó, 2019).

40. ábra, 0705 Tanulási stílus, 2020

0705- a jövőbeli munkájával kapcsolatban még nincsenek konkrét elképzelései, ezt jól mutatja a 22. sz. táblázat, mert két főcsoportban is egyforma eredményt ért el, és nem csak az összeredményről beszélek, hanem az *a* és *b* válaszok eredményei is ugyanazok. Ez a két főcsoport, pedig a az I. és a IV., ahol átlagos eredményeket ért el (10 pont) miszerint helyt tud állni bármelyik szakmában, de egyik sem a számára legmegfelelőbb.

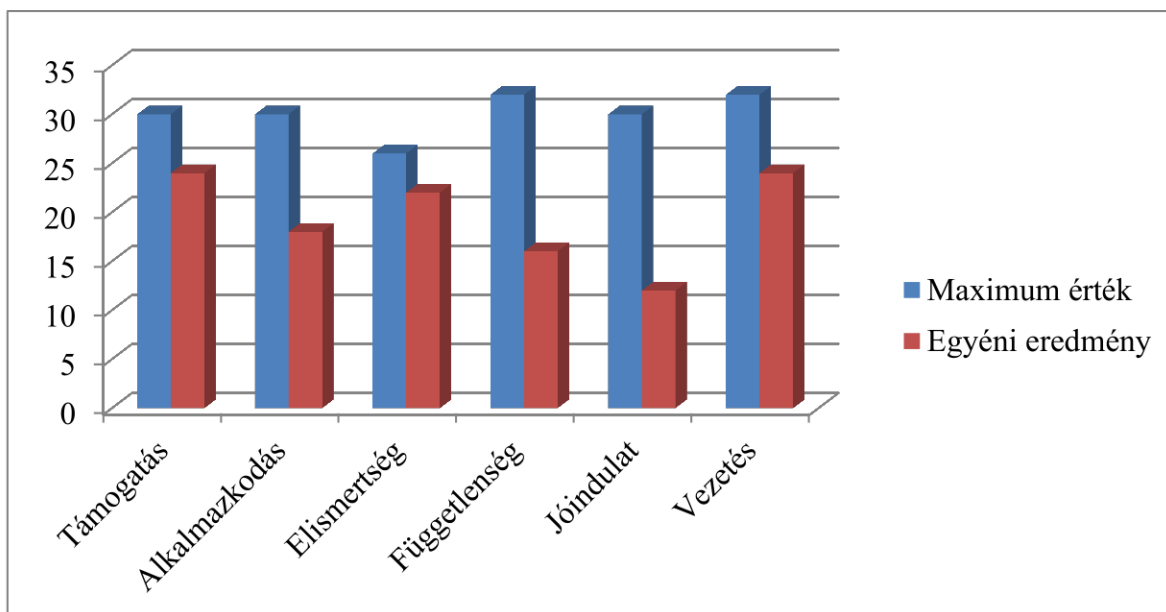
Az I. főcsoporthoz azok tartoznak akik szívesen foglalkoznak emberek, de mivel mind az *a* és *b* válaszok eredménye is megegyezik még nem tudja, hogy melyik irány a számára megfelelő törődni szeretne az emberekkel vagy hatni rájuk különböző formában.

A IV. a tudomány és technika, itt is mint az előző esetben mind az *a* mind *b* válaszok is egyforma eredményt értek el (5 pont) (22. sz. táblázat), ez arra utal, hogy nem tudja, hogy az elméleti része érdekli vagy a gyakorlati. A 22. számú táblázatot figyelembe véve véleményem szerint 0705 még nem tudja, hogy mivel is szeretne foglalkozni, de egy valami biztos, hogy sok minden érdekli. Viszont a 2018-as felmérés adatai csak a IV főcsoportnál ért el átlagos eredményt (11pont) ez is bizonyítja, hogy mostanra már több minden felől érdeklődik (Kosztó, 2019).

Állítások száma	I. oszlop	II. oszlop	III. oszlop	IV. oszlop
(a) válaszok száma	5	5	1	5
(b) válaszok száma	5	0	2	5
(a)+(b) válaszok száma	5+5=10	5+0= 5	1+2=3	5+5= 10

22. számú táblázat, 0705 Hajlam és hivatás, 2020

0705- pontosan még nem tudja, hogy mi is szeretne lenni, de konkrét elképzelése van arról, hogy hogyan viszonyuljanak majd hozzá a jövőbeli munkahelyén (41. ábra). A legfontosabb számára az elismertség (84,7%), hogy a körülötte dolgozó személyek felnézzenek rá, Ő legyen a figyelem központjában, valamint hogy fontos embernek minősítsék. Ezt követi a támogatás (80%), hogy másoktól megértést bátorítást kapjon, valamint szívélyesek és belátóak legyenek az irányába. Ami még fontos számára a vezetés (75%), hogy vezető beosztásba kerüljön, amihez hatalom is jár (41. ábra).

41. ábra, 0705 Gordon – féle interperszonális értékek, 2020

II.3.4. A pszichológiai vizsgálat eredménye

A 4. osztályos eredmények elemzése

A vizsgálatban 7 tanuló vett részt, 3 fiú és 4 lány. A fiúknál a legnagyobb eredményt elért motívum a presszóérzés, ami nem motiváló jellegű érzés. A 3 diák átlagosan 23 pontot ért el, úgy érzik, hogy a tanárok teljesíthetetlen elvárásokat állítanak velük szemben. Ezt jól bizonyítja a szórás eredménye, ami egy volt, a kérdésekre adott válaszokban nagyon sok az azonos eredmény. Ezt követi a melegség motivációja átlag 22 ponttal, mindennél jobban a szüleiknek akarnak megfelelni. Majd a követő dimenzióba tartozó affiláció 21 átlag ponttal és a teljesítő dimenzióhoz kapcsolódó rendszükséglet szintén 21 átlag ponttal. Fontos számukra, hogy megfeleljenek a társaiknak és az iskola szabályainak. Az érdeklődő dimenzióba tartozó kompetencia 20 átlag pontot ért el, ezt a tudásszerzés vágya követi. Ez után következik a teljesítő dimenzióba sorolható lelkiismeret 18 átlag ponttal az értékelés

és önértékelés motivációjának vágya. Majd az independencia 17 átlag ponttal, ami az önismeret motívuma. A következő az érdeklődés 15 átlag ponttal, ami az új ismeretek, fogalmak iránti motivációt jelöli. Az utolsó előtti helyen a felelősségvállalás 14 átlag ponttal, a saját teljesítménye iránti motiváció. Az utolsó helyre az identifikáció került, 11 pont (23. sz. táblázat).

A lányoknál az első helyen a 26 átlageredménnyel a melegség motívuma áll, a megfelelési vágy a szülei elvárásai iránt. Ezt követi 24 átlag ponttal a teljesítő dimenzióba tartozó lelkiismeret és felelősség motívumai. Fontos számukra, hogy visszajelzést kapjanak a munkájuk minőségéről a pedagógusoktól. Valamint ugyanannyira fontos számukra, hogy a munkájukat maximálisan teljesítsék. Ezeket a motívumokat követi 21 átlageredménnyel az érdeklődő dimenzióba tartozó independencia és kompetenciaszükséglet, amelyek egyforma eredményeket értek el. Az önállóság igénye valamint a tudásszerzés vágya. Ezt követi 20 átlag ponttal a rendszükséglet motívuma az iskolai szabályok betartása. Majd 19 átlag ponttal az identifikáció motívuma a követő dimenzióban, ahol fontos számukra a tanáraiknak való megfelelés. Ezek után következik 18 pontos átlageredménnyel az érdeklődés motívuma, a számukra ismeretlen dolgok iránti érdeklődés vágya. Valamint az ezzel egyazon értéket elért presszióérzése. Ami nem tartozik a motivációk közzé, mert a diák úgy érzi, hogy a pedagógus teljesíthetetlen elvárásokat állít vele szemben. A lányok csoportjában az utolsó helyre az affiláció motívuma került 17 átlageredménnyel, legkevésbé a társaik elvárásainak akarnak megfelelni (1. sz. táblázat).

Motívumok	Jel	Fiú (n=3)		Lány (n=4)	
		átlag	szórás	átlag	szórás
Melegség	M1	22	2	26	4,5
Identifikáció	M2	11	2,1	19	6,3
Affiláció	M3	21	1,4	17	6
Independencia	M4	17	2,1	21	2,3
Kompetencia	M5	20	0,6	21	5,7
Érdeklődés	M6	15	1,4	18	3,7
Lelkiismeret	M7	18	2,3	24	1,1
Rendszükséglet	M8	21	4,7	20	5,6
Felelősség	M9	14	1,2	24	3
Presszióérzés	M10	23	1	18	5,6

23. számú táblázat, 4. osztály

A 6. osztályos eredmények értékelése

A vizsgálatban 9 tanuló vett részt, 7 fiú és 2 lány. A fiúk a legmagasabb eredményt átlagosan a melegség motívumnál 21,1 pontot érték el. A legfontosabb számukra a szüleik elvárásainak megfelelni. Majd azt követi nagy különbséggel 22 átlag ponttal az independencia, az önállóság igénye. Ez után már kisebb különbséggel a lelkiismeret motivációja 21,8 ponttal, fontos számukra a tanulmányi teljesítményükről a visszacsatolás, valamint az önértékelés. Ezt az affiláció motívuma követi 21,4 átlag ponttal, a társaik elfogadásának fontossága. Majd a teljesítő dimenzióból a rendszükséglet 20,1 átlag ponttal és felelősség motívumai 20,3 átlageredménnyel. Az iskolai szabályok betartásának fontossága és a maximális teljesítés a házi feladatok elvégzése során. A következő 18,6 ponttal az érdeklődés motívuma az új ismeretek fogalmak során és azok elsajátítása. Ezt követi az identifikáció (18,2) a tanár elvárásaira való megfelelési motiváció. Az utolsó előtti helyet foglalja el a kompetenciaszükséglet (16,8) a tudásszerzési vágy fontossága. Végül és kizárólagosan csak erre a csoportra igaz, hogy a presszióérzés az utolsó helyet foglalja el 16 átlageredménnyel. Egyedül a 6. osztályos fiúknál került az utolsó helyre a követelmények teljesíthetlensége (24. sz. táblázat).

A két lány esetében is az első helyet a melegség (25 pont), a szülőknek való megfelelési vágy foglalja el. Ezt követi az érdeklődő dimenzióhoz tartozó independencia motívuma (20,5), az önállósági igény fontossága. A következő motívum az affiláció (19,5) az osztálytársak elvárásainak való megfelelési igény. A teljesítő dimenzióba tartozó lelkiismeret és felelősség motívumok (17,5 pont) következnek. Az elvégzett feladatok eredményeinek a visszajelzése a pedagógusok felől, valamint az önértékelés. Fontos számukra a feladatok maximális elvégzése. Ezt követi az ugyanabba a dimenzióba tartozó rendszükséglet (15 pont) motivációja, az iskolai szabályok helyes betartása. Majd a presszióérzés (14,3 pont), ami nem számít a motivációk közzé. Az identifikáció motívuma következik 14 pont átlageredménnyel, a tanáraiknak való megfelelési vágy nem tartozik a legfontosabb motivációk közzé, hiszen majdhogynem a végén helyezkedik el. Végül a két utolsó motivációk az érdeklődés (13 pont) és a kompetenciaszükséglete (11 pont). Nem kimondottan fontosak a lányoknak az új ismeretek megszerzése és a tanulás iránti vágy (24. sz. táblázat).

Motívumok	Jel	Fiú (n=7)		Lány (n=2)	
		átlag	szórás	átlag	szórás
Melegség	M1	27,1	5,5	25	2

Identifikáció	M2	18,2	5,4	14	8
Affiliáció	M3	21,4	3,1	19,5	3,5
Independencia	M4	22	3,1	20,5	2,5
Kompetencia	M5	16,8	6,7	11	2
Érdeklődés	M6	18,6	4,5	13	6
Lelkiismeret	M7	21,8	3,8	17,5	4,5
Rendszükséglet	M8	20,1	4,7	15	2
Felelősség	M9	20,3	5,1	17,5	2,5
Presszióérzés	M10	16	5,3	14,3	7,2

24. számú táblázat, 6. osztály

A 7. osztályos eredmények értékelése

A 7. osztályból öt tanuló vett részt a vizsgálatban. A lányok átlagos eredményei a következők. A legmagasabb értéket a melegség motivációja 23 átlageredménnyel érték el, vagyis a legfontosabb a lányok számára a szüleik elvárásaira való megfelelés. Majd az affiliáció (22 pont) motívuma következik, a szüleik után leginkább a társaik elvárásainak akarnak megfelelni. Ezt követi három motívum is, amelyben egyforma eredményeket értek el. Mindegyik más dimenzióba tartozik, az első motívum az independencia (21 pont), az önállóság vágyának fontossága. A második a rendszükséglet (21 pont), vagyis az iskola által megszabott szabályok betartásának fontossága. A harmadik pedig a presszióérzés (21 pont), ami nem tartozik a motivációk közé. A következő a teljesítő dimenzióhoz tartozó lelkiismeret (20 pont) motivációja az eredményeik értékelésének visszajelzése és az önértékelés. A következő két motiváció szintén azonos eredményt ért el, ezek pedig a felelősség és az érdeklődés 18 – 18 átlag ponttal. A kiadott feladatok maximális teljesítése és az új fogalmak ismeretek befogadása. Az utolsó két motiváció az identifikáció (13 pont) és a kompetenciaszükséglet (12 pont). Nem annyira fontos számukra a tanáriknak való megfelelése, és a tanulási vágy (25. sz. táblázat).

Motívumok	Jel	Fiú (n=1)		Lány (n=4)	
		egyéni eredmény		átlag	szórás
Melegség	M1	15		23	0,7
Identifikáció	M2	19		13	5,3
Affiliáció	M3	18		22	3,3
Independencia	M4	17		21	4,4

Kompetencia	M5	8		12	7,6
Érdeklődés	M6	12		18	6,8
Lelkiismeret	M7	16		20	2,7
Rendszükséglet	M8	10		21	3,8
Felelősség	M9	10		18	3,6
Presszióérzés	M10	23		21	5,2

25.számú táblázat, 7. osztály

Összesített eredmények

Összességében elmondható, hogy a vizsgálatban résztvevő diákok körében átlagosan a követő dimenzióban helyet foglaló melegség (23,8 - 24,5 pontokkal) szükséglet a legfontosabb. Miszerint a szülei elvárásainak akarnak a leginkább megfelelni. A lányoknál ezt követi az affiláció (21,7 pont) szükséglete, fontos számukra, hogy a társaik elfogadják őket, ezért figyelembe veszik azok elvárásait. A harmadik helyet a lelkiismeret (21,2 pont) motívuma áll, a családjának és barátainak való megfelelés után következik az értékelés és önértékelés fontossága. A negyedik helyet foglalja el a felelősség (20,7 pont) motivációja, fontosnak tartják, hogy feladataikat a képességeiknek megfelelően végezzék el, mialatt felelősséget vállalnak a tetteikért. Ezt követi a rendszükséglet (19,6 pont), a szabályok betartásának fontossága. Majd az érdeklődő dimenzióban az independencia (19,4 pont) motivációja, fontosnak tartják az önállóságukat, azt hogy a saját útjaikon járjanak. A következő a presszióérzés (18,9 pont), ami nem tartozik a motivációs szükségletekhez. A lányok csoportja átlagosan úgy érzi, hogy a tanáraik teljesíthetetlen követelményeket szabnak velük szemben. A kompetencia (17,6 pont) szükséglete a nyolcadik helyre került, ami arról árulkodik, hogy a lányokat nem motiválja túlságosan a tudásszerzés vágya. Ezt követi az identifikáció (15,9 pont) motivációja, az eredmények szerint nem túlságosan motiválja őket az, hogy megfeleljenek a tanáraiknak. Az utolsó helyre az érdeklődő dimenzióban helyet foglaló érdeklődés (15,4 pont) motiváció került. Mivel ez került az utolsó helyre, sajnós azt kell mondanom, hogy a lányokat nem motiválja az új ismeretek elsajátítása.

A fiúknál szintén az affiláció (21 pont) motivációja kapta a második legtöbb eredményt. Ebből következik, hogy számukra is fontos a társaik elfogadása ezért figyelembe veszik azok elvárásait. Ezt követi egyforma eredménnyel az érdeklődő dimenzióhoz tartozó independencia és a teljesítő dimenzióban található lelkiismeret motiváció 20,2 – 20,2 átlageredménnyel. A kettő nem zárja ki egymást, sőt kiegészítik

egymást, hiszen az önállósághoz fontos önmaguk ismerete, hogy tisztában legyenek céljaikkal és el is tudják érni azokat. Majd a teljesítő dimenzióba tartozó rendszükséglet (19,5 pont), ami magába foglalja az iskolai szabályok betartását. Ezt követi az ötödik helyen a presszióérzés (18,4 pont), ami nem tartozik a motivációs szükségletekhez. Megfigyelve az eredményeket észrevehető, hogy a fiúknál magasabb értékben jelenik meg. A hatodik eredményt a szintén a teljesítő dimenzióba tartozó felelősség (17,7 pont) motiváció érte el, ami arra enged következtetni, hogy a fiúk nagyobb arányban inkább kifogásokat keresnek, ha a tanulásban elért teljesítményükről van szó, mint sem vállalnák a felelősséget. Erre abból következtet, hogy amikor a vizsgálat kitöltése közben elérték a 15. kérdésig csoportosan teljesen egyet értetek. Ezt követi a követő dimenzióhoz tartozó identifikáció (16,4 pont) motivációja, miszerint nem tartják fontosnak, hogy megfeleljenek a tanáraiknak. Az utolsó két helyre az érdeklődő dimenzió két motivációja került, a kompetencia (14,3 pont) és az érdeklődés (11 pont). A tudásszerzés vágya az utolsó előtti helyre került, majd ezt követi az új ismeretek elsajátítására érzet motiváció.

Mind a lányoknál, mind a fiuknál az utolsó helyre került az érdeklődés motivációja (11 és 15,5 eredményekkel). Ebből arra következtettek, hogy a vizsgálatban résztvevő tanulókat nem a tudásvágy, az új ismertek megismerése és elsajátítása motiválja a tanulás során. Nem azért tanulnak, hogy a jövőben használják a már megszerzett, elsajátított tudást. Valószínűleg emiatt is bizonytalanok a jövőbeli szakmájuk elképzelésében. Ez jól látható a hajlam és hivatás kérdőív eredményeiből. A kérdőívet kitöltők közül átlagosan elmondható, hogy még nem tudják mivel is szeretnének foglalkozni, mert a négy főcsoportból többenél ugyanazt az eredmény érték el. Átlagosan azért tanulnak, hogy megfeleljenek a környezet által felállított követelményeknek. Ide tartozik a család, a tanárok és az osztálytársak elvárásainak való megfelelés (26. sz. táblázat). Ezt követi a teljesítő dimenzió a külvilág szabta és a saját maga elvárásaira való megfelelési vágy. Majd az utolsó helyre került az érdeklődés dimenziója, a tudásszerzés, az új ismeretek megismerése és elsajátítása, valamint az önállóság (26. sz. táblázat).

Véleményem szerint azért nem tudják a tanulók, hogy mivel is szeretnének foglalkozni a jövőben. Mert nagyobb bennük a vágy arra, hogy megfeleljenek a külvilág által szabott elvárásoknak. Mintsem a saját maguk és vágyaik megismerése és azok valóra váltása.

Motívumok	Jel	Fiú (n=10)		Lány (n=11)	
		átlag	szórás	átlag	szórás
Melegség	M1	23,8	4,1	24,5	2,6
Identifikáció	M2	16,4	5,6	15,9	6,2
Affiliáció	M3	21	2,8	21,7	3,4
Independencia	M4	20,2	3,6	19,4	3,8
Kompetencia	M5	14,3	6,9	17,6	6,3
Érdeklődés	M6	11	7,4	15,4	6,2
Lelkiismeret	M7	20,2	4,9	21,2	3,6
Rendszükséglet	M8	19,5	5,4	19,6	5
Felelősség	M9	17,7	4,8	20,7	4,3
Presszióérzés	M10	18,4	5,4	18,9	5,4

26. számú táblázat, összesített eredmények

	Átlag	Szórás
Követő	20,5	5,7
Érdeklődő	18,3	5,4
Teljesítő	19,8	5

27. számú táblázat

Jól látszik, hogy a legtöbb esetben a lányok értek el magasabb eredményeket a motivációk közül. A teljesítő dimenzióhoz tartozó rendszükséglet motivumnál értek el a lányok és a fiúk átlagosan egyforma eredményt. Két motivációnál, az identifikációnál és az independenciánál értek el a fiúk átlagosan magasabb eredményt, mint a lányok. Ebből arra következtettek, hogy a fiúknak fontosabb az önállóság igénye és a tanáraiknak való megfelelés, mint a lányok számára. Egyaránt fontos mind a lányok mind a fiúk számára a melegség, az affiliáció és a lelkiismeret motivációi. A legalacsonyabb eredményt mindkét csoport egyazon motivációnál érték el, ami nem más, mint az érdeklődés motivációja (27. sz. táblázat).

II.3.4. Következtetések megfogalmazása

A 4. osztályos tanulók átlagos tanulási stílusát figyelembe véve a következő rangsort állíthatunk fel. A legmagasabb eredményt az auditív (23 átlageredmény), a mozgásos (19

átlageredmény) a harmadik helyen a vizuális és az impulzív stílusok (17-17 átlageredménnyel), majd a társas (14 átlageredmény), a csendes (13 átlageredmény) és végül a mechanikus (12 átlageredmény) stílus érte el. Az eredmények összesítéséből jól látszik, hogy a vezető stílus az auditív, vagyis a tanulóknak nagyon fontos, hogy hallják a megtanulandó leckét, ebből kifolyólag fontos számukra a tanár magyarázata. Ugyanígy jellemző az osztályra a mozgásos tanulás, melynek érdekében sok aktivitást igénylő, cselekvő feladatvégzést kell biztosítani a tanulók számára. Az izgó-mozgó diákokot így lehet legjobban lekötöni. A vizualitásra is érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni a szemléltetés, az ábrák, táblázatok, képek használata által, mivel a diákok igényelnék azt. Jellemző továbbá az osztályra az impulzivitás, az, hogy meggondolatlanul, ösztöneikre hallgatva felelnek a kérdésekre.

A pszichológiai vizsgálatban kapott eredményekkel elemezve elmondható, hogy a fiúknál már kezd háttérbe szorulni a belső motiváció, az érdeklődésen alapuló tanulás. A legmagasabb értéket ugyanakkor a presszióérzés érte el. Mind a lányokra, mind a fiúkra igaz, hogy a teljesítő dimenzióhoz tartozó motívumok kaptak magasabb eredményeket. Ebből pedig az a következtetés fogalmazható meg, hogy egyre inkább háttérbe szorul a belső érdeklődésen alapuló tanulás, a külső motiváció a meghatározóbb, az önálló tanulás iránt egyre motiválatlanabbá válnak. Ezt az is megerősíti, hogy a tanulási stílusoknál az impulzív stílus a harmadik helyen áll. Ahogy Balogh is megfogalmazta, az impulzív és a mechanikus tanulási stílusokat a nem megfelelő motiváció váltja ki. Alsó tagozatos tanulókról lévén szó, törekedni kellene ezeknél a gyerekeknél a tanulás iránti belső motiváció, a kíváncsiság fenntartására, hogy a tanulási tevékenység pozitív élmény legyen számukra, ne csak a követelményeknek való megfelelést jelentse. A megfelelő motivációval a pályaválasztásukat is befolyásolhatja a pedagógus. A tanulók átlagosan magas eredményeket értek el a hajlam és hivatást mérő kérdőívben, egy tanuló közülük, pedig átlag feletti pontot ért el. A magas átlagos eredményeket figyelembe véve jól látszik, hogy már most sok tanulónak konkrét elképzelése van arról, hogy mivel is szeretne foglalkozni. Az értékkörök közül nincsen olyan, ami kimagaslóan jellemző lenne mindenkire ebben az életkorban.

A 6. osztályos tanulók tanulási stílusának eredményeit megfigyelve a következő rangsort állíthatjuk fel. A legelső helyen az auditív (25 átlageredmény), majd a mozgásos (22 átlageredmény), a vizuális (20 átlageredmény), a csendes (17 átlageredmény), az impulzív (16 átlageredmény) és az utolsó helyen a társas és a mechanikus (14 átlageredmény) stílusok foglaltak helyet. A motiváció és a tanulási stílusok kapcsolatából

elmondható, hogy a hatodikos tanulók kezdik elveszíteni a követő dimenzióba tartozó motivációkat és helyüket a teljesítő dimenzióba tartozó motívumok váltják fel. A változás megfigyelhető a tanulási stílusoknál is. Ez a változás észrevehető, ha a mostani eredményeket összehasonlítom a 2018-as adatokkal. Ahol az impulzív stílus az utolsó helyet foglalta el, a mostani mérésnél pedig megelőzte mind a társas mind a mechanikus stílusokat.

A motivációs dimenziók között nem ment végbe a teljes váltás, ezért még bizonytalanok a jövőbeli hivatásukkal kapcsolatban. Jellemzően két főcsoportban is egyforma eredményt értek el. Ez a bizonyos váltás a követő és a teljesítő dimenzió között várható. Ha a pedagógusok a nem megfelelő motivációkat fogják használni, akkor valószínűleg a tanulók teljes mértékben teljesítő dimenzióba fognak tartozni. Ez a tanulási stílusuk, a tanulási szokásaik alakulására is hatással lesz.

Az érték körök közül nem lehet egyet kiemelni, mert mindegyik gyereknek más és más érték fontos. Három diáknak a Gordon-féle interperszonális értékeket mérő kérdőívét nem lehetett értékelni, nem megfelelően végezték el a feladatot. A három kijelentő mondatot nem rangsorolták helyesen, ebből kifolyóig értékelhetetlené vált a kérdőívük.

A 7. osztályos diákok által kitöltött eredmények összesítéséből elmondható, hogy a csoportban a három vezető tanulási stílus az auditív, a vizuális és a mozgásos stílusok. Ha az összes stílust rangsorolnánk átlagosítva a következőt kapnánk: auditív (21,4 átlageredmény), mozgásos (17,4 átlageredmény), vizuális (15 átlageredmény), impulzív (14,8 átlageredmény), mechanikus (13,6 átlageredmény), társas (13 átlageredmény), csend (12,6 átlageredmény). Leginkább hallás után tanulnak könnyen, az aktív, cselekvő tanulást szintén előnyben részesítik, fontos számukra a vizualitás, a tananyag átlátható, szemléletes elrendezése. Jellemző a tanulókra az impulzivitás, az hogy ösztönösen reagálnak dolgokra. Inkább ráéreznek dolgokra, mintsem a tudásukra támaszkodnának. Ugyanígy jellemző a mechanikus tanulási forma is. A tanulók megtanulják szóról szóra a tananyagot, mintsem gondolkodjanak rajta, vagy annak az értelmét keressék, ez a folyamat szintén az önálló tanulási szokások alakulása ellen hat.

A pszichológiai vizsgálat eredményei azt támasztják alá, hogy a tanulóknál nincs meg a megfelelő motiváció, a belső érdeklődésből fakadó tanulás szintje alacsony, a diákokat a feladat elvégzése motiválja. Jellemző erre a korosztályra is, hogy a tanulók bizonytalanok a tekintetben, mivel is szeretnének foglalkozni a jövőben. Az osztályból csak egy diák ért el átlag feletti eredményt. Ezek az adatok természetesen csak azokra vonatkoznak, akik kitöltötték a kérdőívet, nem az egész osztályra.

Fontos lenne már most elkezdni az érdeklődési motívumok csoportjába tartozó motivációk kialakítását, hogy a diák ne azért tanulja meg a leckét, hogy megfeleljen a tanár elvárásainak, vagy letudja ezt a feladatot. A tanulók többsége még nem tudja pontosan, hogy mivel is szeretne majd foglalkozni a jövőben, sok minden érdekli őket. A legfontosabb számukra, hogy a jövőbeli pályájuk során elismerjék és támogassák őket, valamint fontos számukra az is, hogy vezető pozíciót töltsenek be. A saját érdeklődési kör, irányultság, az erősségek tudatosításával az önálló tanulási szokások fejlődhetnének és a pályaválasztásuk eredményesebb lehetne.

ÖSSZEFOGLALÁS

Kutatási témám feldolgozásakor első lépésként a témával kapcsolatos szakirodalmakat kerestem és dolgoztam fel. Jelentős mértékben: Réthy Endréné, Balogh László, Lukács István, Mező Ferenc, Csirszka János, Nahalka István munkáira és megfogalmazásaira támaszkodtam. Emellett Szitó Imre, Bánki M. Csaba és Flamm Zsuzsa, Buti Lajos és Simon Péter, valamint Kozéki és Entwistle kidolgozott vizsgálati módszereit használtam fel.

A tanulási stílusok ismeretében és a megfelelő munkaszervezési formák megválasztásával színvonalasabbá válhat mind a tanár, mind a diákok munkája. Ezért is választottam a munkám céljává a tanulási stílusok és a pályorientációs vizsgálatokat. Pedagógusi munkám során így segíthetem a tanulókat a számukra legelőnyösebb tanulási stílus kiválasztásában és annak helyes használatában. Hozzájárulhatok egyúttal, hogy az érdeklődésüknek, adottságaiknak és képességeiknek megfelelő hivatás megtalálják és eredményes életpályájuk legyen.

A 2018-as és 2020-as eredmények összevetésével bebizonyosodott, hogy azok a diákok, akik az alsó tagozatból a felső tagozatba kerültek, megváltozott a tanulási stílusok is. Átlagosan leginkább két tanulási stílus változása figyelhető meg, ezek a társas és a csendes stílusok. A társas stílust a csendes tanulási stílus váltotta fel, bár a társas stílus sem szorult teljesen háttérbe. Első hipotézisem így nem igazolódott, mivel az általam megfigyelt gyerekek esetében a tanulási stílus megváltozott.

Az második hipotézisemet fenntartásokkal kell kezelni, mivel bizonyos esetekben igaz az, hogy a tanulási stílus és a pályorientáció között kapcsolatot lehet megállapítani. Például azokban az esetekben, amikor a társas stílushoz olyan szakma párosul, ahol szintén emberekkel kell foglalkozni. Más esetben viszont a csendes tanulási stílushoz kapcsolódik olyan szakma, ami szintén megköveteli az emberekkel való közös munkát, feltételezésem ezek az esetek miatt egyértelműen nem igazolható.

Az a feltételezésem hogy a tanulási motiváció és a tanulási stílus között összefüggések vannak, bizonyosságot nyert. Ezt a bizonyosságot a pszichológiai vizsgálat alá is támasztja. Jól látszik, hogy a 7. osztályos tanulók a legkevésbé motiváltak, ez a motiválatlanság pedig megmutatkozik a tanulási stílusokban. A legmagasabb eredményeket az impulzív és a mechanikus stílusok érték el. Ez az eredmény pedig megegyezik Balogh László vizsgálatának eredményével, miszerint a motiváció

befolyásolja a tanulók egyéni tanulási stílusát. Ez a motivátlanság a másik két osztályban is jelen van, de nem ilyen magas mértékben.

Az utolsó feltételezésemet is fenntartásokkal kell kezelni, mert vannak esetek, amikor a tanulóknak valóban konkrét elképzeléseik vannak a jövőbeli hivatásukkal kapcsolatban. De ez nem mondható el minden diákról, mert sok közülük nem tudja biztosra, hogy mivel is szeretne foglalkozni a jövőben. Ezt bizonyítják azok az adatok, ahol a négy főcsoport közül kettő vagy akár három csoportnál is egyforma eredményt értek el a diákok. Arról viszont minden diáknak konkrét elképzelése van, hogy milyen értékrendek szerint szeretné majd a munkáját végezni.

Hangsúlyoznom kell, hogy a következtetéseket csak azokra a tanulóra igazak, akik részt vettek a vizsgálatban, az elért eredmények nem vonatkoznak a teljes osztályra és kis számuk miatt nem is tekinthető reprezentatívnak a mérés.

Összességében elmondható, hogy átlagosan az auditív, a vizuális és a mozgásos tanulási stílusok a kiemelkedőek. A tanulók nagy része még nem tudja, hogy pontosan mivel is szeretne foglalkozni a jövőben. A több főcsoportban is elért egyforma eredményből arra enged következtetni, hogy a tanulók többsége sok mindenre nyitott. Abban viszont biztosak, hogy milyen értékörök lesznek fontosak a számukra a jövőben. Nem elhanyagolható ugyanakkor az a tény sem, hogy a megfelelő motiváció használatával sokban tudjuk segíteni az önálló tanulási szokások kialakulását. Ezért is fontos, hogy a pedagógusok elhivatottak legyenek és a megfelelő szakértelemmel rendelkezzenek. Nem csak a diákjaikban kell kialakítani az élethosszig tartó tanulás képességét, hanem saját magukban is, saját motivációink, hatékonyságunk megőrzése érdekében.

REZÜMÉ

Першим кроком в обробці моєї теми дослідження я шукала та обробляла літературу, пов'язану з цією темою. Я значною мірою спиралася на праці та формулювання Ендрене Реті, Ласло Балого, Іштвана Лукача, Ференца Мезю, Яноша Чіршки, Іштвана Нагалки. Крім того, я використовувала розроблені методи дослідження Імре Сіто, Чаби М. Банкі та Жужи Фламм, Лайоша Буті та Петера Шімона, а також Козекі та Ентвістлета.

Знаючи стилі навчання та вибираючи правильні форми організації праці, робота як вчителя, так і учнів може стати кращою. Ось чому метою своєї роботи я обрала стилі навчання та навчання кар'єрної орієнтації. Таким чином, у своїй педагогічній роботі я можу допомогти учням вибрати стиль навчання, який є найбільш вигідним для них, і правильно його використовувати. У той же час я можу допомогти їм знайти професію, яка відповідає їхнім інтересам, здібностям і мати успішну кар'єру.

Порівнюючи результати 2018 та 2020 років, було показано, що учні, які переходили з початкових до старших класів, також змінювали свої стилі навчання. У середньому зміни в двох стилях навчання є найбільш помітними, це соціальний та спокійний стилі. На зміну соціальному стилю прийшов тихий стиль навчання, хоча соціальний стиль теж не був повністю відсунутий на другий план. Таким чином, моя перша гіпотеза не була обґрунтована, оскільки стиль навчання дітей, яких я спостерігала, змінився.

До моєї другої гіпотези слід ставитись із застереженням, оскільки в деяких випадках це правда, що можна встановити взаємозв'язок між стилем навчання та кар'єрною орієнтацією. Наприклад, у випадках, коли соціальний стиль супроводжується професією, де до людей також потрібно звертатися. Однак в інших випадках тихий стиль навчання асоціюється з професією, яка також вимагає роботи з людьми, моє припущення не може бути чітко виправданим через ці випадки.

Моє припущення про наявність взаємозв'язку між мотивацією навчання та стилем навчання підтвердилось. Цю впевненість також підтверджує психологічне обстеження. Зрозуміло, що учні 7-го класу найменш мотивовані, і ця відсутність мотивації відображається на стилях навчання. Найвищих результатів досягли імпульсивний та механічний стилі. Цей результат збігається з результатом дослідження Ласло Балого, згідно з яким мотивація впливає на індивідуальний стиль

навчання учнів. Ця відсутність мотивації також присутня в інших двох класах, але не в такій високій мірі.

До мого останнього припущення також слід ставитись із застереженням, оскільки бувають випадки, коли учні справді мають конкретні уявлення про своє майбутнє покликання. Але це стосується не всіх учнів, оскільки багато хто з них не впевнені, чим би хотіли займатися в майбутньому. Про це свідчать дані, коли учні досягали однакових результатів у двох, а то й у трьох із чотирьох основних груп. Однак кожен учень має конкретне уявлення про цінності, згідно з якими він захоче виконувати свою роботу.

Я повинна наголосити, що висновки справедливі лише для учнів, які брали участь у дослідженні, отримані результати не стосуються всього класу, і через їх невелику кількість вимірювання не можна вважати репрезентативним.

Загалом, слуховий, зоровий та руховий стилі навчання є найбільш використані. Більшість учнів ще не знають, чим саме хочуть займатись у майбутньому.

З тих самих результатів, досягнутих у кількох основних групах, можна зробити висновок, що більшість учнів відкриті для багатьох речей. З іншого боку, вони впевнені, які цінності будуть для них важливими в майбутньому. У той же час не можна нехтувати тим фактом, що ми можемо багато зробити для сприяння виробленню самостійних навчальних звичок, використовуючи правильну мотивацію. Ось чому важливо, щоб учителі були відданими і мали належний досвід. Їм потрібно розвивати здатність до навчання протягом усього життя не лише у своїх учнів, а й у них самих, щоб підтримувати власні мотивації та ефективність

FELHASZNÁLT IRODALOM

Balogh László. (2000): Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.

Balogh László. (1995): Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai. Debrecen.

Balogh László. (2011): a tanulási stratégiák fejlesztésének pszichológiai alapjai. Didaktika Kiadó, Debrecen.

Bánki M. Csaba és Flamm Zsuzsa (szerk.). (1992): Agyteszt 2. Biográf Kiadó. 92-99. o.

Bernáth László – N. Kollár Katalin – Németh Lilla. (2015): A tanulási stílusok mérése. In: Iskolapszichológia Füzetek 36. sz. Budapest.

Bernáth László, N. Kollár Katalin. (2013): A tanulási stílusmérése. Magyar Pszichológiai Társaság XXII. Országos Tudományos Nagygyűlés. Budapest.

Csirszka János. (1966): Pályalélektan. Gondolat Kiadó, Budapest.

Falus Iván (szerk.). (1998): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest.

Gaszó Mónika. (2020): Tanulási stílusok vizsgálata a kisiskolások körében.

Harsányi István. (1971): A tanulók megismerése. Tankönyvkiadó, Budapest. 60-61. o.

Józsa Krisztián. (2007): Az elsajátítási motiváció. Műszaki Kiadó, Budapest.

Józsa Krisztián. (2002): Tanulási motiváció és humán műveltség.

Kozéki Béla. (1980): A motiválás és a motiváció összefüggéseinek pedagógiai pszichológiai vizsgálata. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Kozéki Béla. (1990): Az iskolai motiváció. In.: Kürti Jarmila (szerk.): A neveléslélektani kutatások aktuális kérdései. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Kozéki Béla. (1986): Tanulási motivációk és orientációk vizsgálata magyar és skót általános iskoláskorúak körében. Pszichológia, 6 (2), 271-292.o.

Kozéki Béla és Entwistle N. J. (1986): Tanulási motivációk és orientációk vizsgálata magyar és skót iskoláskorúak körében. Pszichológia, 6 (2), 289-291.o.

Kozéki Béla és Entwistle N. J. (1986): Tanulási motivációk és orientációk vizsgálata magyar és skót iskoláskorúak körében. Pszichológia, 6 (2), 271-292. o.

Kosztó Dianna. (2019): Tanulási stílusok mérése.

Kozéki Béla. (1984): Személyiségfejlesztés az iskolában. Békés megyei Pedagógiai Intézet. 233-253. o.

Kósáné Ormai Vera, Porkolábné Balogh Katalin és Ritoók Pálné. (1984): Nevelés lélektani vizsgálatok. Tankönyvkiadó, Budapest. 268-272. o., 284-286. o.

Lukács István. (2006): Tanulási stratégia és tanulási stílus. In: Nahalka István (szerk.): Hatékony tanulás. Bölcsész Konzorcium. Budapest.

Mező Ferenc. (2004): A tanulás stratégiája. Pedellus Novitas Kft., Debrecen.

Mérei Ferenc. (1971): Közösségek rejtett hálózata. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest. 402 o.

N. Kollár Katalin, Bernáth László. (2015): Tanulási stílus kérdőív – a Szitó-féle kérdőív továbbfejlesztése. A Magyar Pszichológiai Társaság XXIV. Országos Tudományos Nagygyűlése, Eger, 2015. 05. 28–30.

Oroszlány Péter. (1999): A tanulás tanítása. AKG Kiadó, Budapest.

Peck, David, és Whitlow, David. (1983): Személyiségelméletek. Gondolat, Budapest.

Réthy Endréné. (2001): A tanulási motiváció elemzése. In: Csapó Benő, Vidákovich Tibor (szerk.): Neveléstudomány az ezredfordulón. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Réthy Endréné. (2002): A kognitív és motivációs önszabályozást kialakító oktatás. Iskolakultúra, 2, 3–12.

Réthy Endréné. (2003): Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulunk jól vagy rosszul? Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Szilágyi, Klára. (2000): Munka - pályatanácsadás, mint professzió. Kollégium Kft., Budapest.

Szitó Imre. (1987): A tanulási stratégiák fejlesztése. In: Iskolapszichológiai füzetek, 2.sz.

Tóth Péter. (2012/1): Szakközépiskolák tanulási stílusának vizsgálata. Szakképzési szemle XXVIII. évfolyam.

Váriné Szilágyi Ibolya. (2006): Építészprofilok. Akik a 70-es 80-as években indultak. Építészet-elmélet sorozat 11. kötet (sorozatszerkesztő: Lévai Kanyó Judit), Terc Kiadó, Budapest.

Völgyesy Pál. (1995): Pályaismeret. GATE, GTK, Tanárképző Intézet, Gödöllő.

MELLÉKLET

1= nem jellemző rád

2= inkább nem jellemző, mint igen

3= talán igen, talán nem

4= inkább igen, mint nem

5= igen jellemző rád

Tanulási stílus

1. Ha látom és hallom is a megtanulandó szöveget, nagyon könnyen megjegyzem.	5	4	3	2	1
2. Hangosan szoktam elolvasni a szöveget, amikor felkészülök.	5	4	3	2	1
3. Szívesebben tanulok az osztálytársammal vagy a barátommal, mint egyedül.	5	4	3	2	1
4. Nagyon hasznos számomra, ha a tanár ábrákat mutat be a táblán vagy az írásvetítőn, amikor magyaráz.	5	4	3	2	1
5. Ha ábrát készítek, jobban megértem a leckét, mintha csak olvasom.	5	4	3	2	1
6. Jól tudok úgy tanulni, ha csupán némán olvasva átveszem a leckét.	5	4	3	2	1
7. Szívesebben töltöm az időmet rajzolással, festéssel, mint sportolással vagy testmozgást igénylő játékkal.	5	4	3	2	1
8. Gyakran előfordul, hogy szóban elismétlem, "felmondom" magamnak a leckét.	5	4	3	2	1
9. Ha leírom magamnak azt a szöveget, meg kell tanulnom,akkor könnyebben megjegyzem, mintha csak látom vagy hallom.	5	4	3	2	1
10. Nem szeretem azokat a feladatokat, amelyeken törnöm kell a fejem.	5	4	3	2	1
11. Nyugtalanít, ha tanulás közben csend van körülöttem.	5	4	3	2	1

12. Jobban kedvelem azokat a feladatokat, ahol kézzel fogható tárgyakkal kell foglalkozni, mint ahol csak rajzok, ábrák vagy szövegek vannak. 5 4 3 2 1
13. Jobban megy nekem az olyan feladat, ahol valamilyen mozdulatot kell megtanulnom, mint ahol szöveget kell megértenem. 5 4 3 2 1
14. Jobb, ha a tanár magyarázatát meghallgatom, mintha a könyvből kellene megtanulni az anyagot. 5 4 3 2 1
15. A szabályokat szóról szóra "bevágom". 5 4 3 2 1
16. Ha ábrát készítek magamnak, jobban megértem a leckét mintha más által készített rajzot nézegetnék. 5 4 3 2 1
17. Amikor a tanár felszólít és kérdez tőlem valamit, gyakran előbb válaszolok, minthogy át tudnám gondolni, hogy mit is mondok. 5 4 3 2 1
18. Szeretem, ha kikérdezik tőlem, amit megtanultam. 5 4 3 2 1
19. Ha vannak képek, ábrák a könyvben, könnyebb a tanulás. 5 4 3 2 1
20. Ha megbeszélem valakivel a tananyagot, akkor hamarabb megtanulom. 5 4 3 2 1
21. Teljes csendben tudok csak tanulni. 5 4 3 2 1
22. Amikor új dolgokat tanulok, jobban szeretem, ha bemutatják, mit kell csinálni, mintha szóban elmondják, mit kell tennem. 5 4 3 2 1
23. Ha valaki szóban elmondja nekem a leckét, sokkal könnyebben megértem, mintha egyszerűen csak elolvasom. 5 4 3 2 1
24. Egyedül szeretek tanulni. 5 4 3 2 1
25. Tanulás közben nagyon zavaró, ha beszélgetnek körülöttem. 5 4 3 2 1
26. Akkor tanulok könnyen, ha közben szól a rádió vagy a magnó. 5 4 3 2 1
27. Akkor vagyok biztos magamban, ha szóról szóra megtanulom a leckét. 5 4 3 2 1
28. Gyakran előfordul, hogy megtanulom a számtanpélda

	megoldását, de nem tudom elmagyarázni és bebizonyítani, hogyan jutottam el a megoldáshoz.	5	4	3	2	1
29.	Szívesebben bemutatom, hogyan kell valamit csinálni, minthogy elmagyarázom.	5	4	3	2	1
30.	Gyakran előfordul, hogy olyan dolgokat is megtanulok, amiket nem nagyon értek.	5	4	3	2	1
31.	Amikor egy számtanpéldát megoldok, szinte minden lépést meg tudok indokolni, hogy miért tettem.	5	4	3	2	1
32.	A tanár magyarázata nem sokat jelent nekem, a könyvből mindent meg tudok tanulni.	5	4	3	2	1
33.	Több olyan dolgot tudok csinálni, amit nehéz lenne szavakkal elmagyarázni (játékok és szerkezetek javítása, makramé stb.)	5	4	3	2	1
34.	Mozdulatokat könnyebben megjegyzek, mint képeket vagy ábrákat.	5	4	3	2	1

HAJLAM ÉS HIVATÁS

	IGAZ	NEM IGAZ
1. Mielőtt döntök valamiben, mindig figyelembe veszem mások véleményét.	a	c
2. Szeretek számadatokkal, statisztikákkal dolgozni.	c	a
3. Mindig segítek az osztálytársamnak, ha családi problémákkal küszködik.	a	c
4. Gyakran elfelejtem, hogy hová raktam a dolgaimat.	b	c
5. Nagyon nehezen tudom csak elérni, hogy mások megértsék az én álláspontomat.	c	b
6. A személyes sértéseket nem szoktam komolyan venni.	c	a
7. Gyakran szorongok új helyzetben, új társaságban.	c	b
8. Szeretek másoknak az eredményeimről, sikereimről beszélni.	c	a
9. Untatnak a hétköznapi feladatok.	b	c
10. Ha részt veszek egy versenyen, számomra nagyon fontos a győzelem.		
11. Engem könnyen meggyőz a többség véleménye.	c	b
12. Ha tehetem, a dolgokat először a magam módján igyekszem elvégezni.	c	a
13. Számomra rendkívül fontos a munkámban a siker.	b	c
14. Szeretem a nagy fizikai vagy szellemi erőfeszítést igénylő feladatokat.	b	c
15. Gyakran foglalkozom a saját érzéseimmel.	a	c
16. Ha valaki felidegesít, ezt meg szoktam mondani az illetőnek.	c	b
17. Szeretem a dolgokat rendben tartani.	a	c
18. A legtöbb dologból gyorsan le szoktam vonni a következtetést.	c	a
19. A megszokott, hagyományos megoldások a legjobbak.	a	c
20. Más emberek problémái engem nem érdekelnek.	b	c
21. Ritkán vonom kétségbe, amit mások mondanak.	c	b

22. Nem mindig készülök el a feladataimmal határidőre.	c	a
23. Szinte minden társaságban jól feltalálom és jól érzem magam.	c	b
24. Mielőtt bármibe belefogok, szeretem előre tudni a várható eredményt.	a	c
25. Szeretek sietősen, szoros határidővel dolgozni, „hajtani”.	b	c
26. Élvezem az új feladatok kihívásait.	c	a
27. Érveim rendszerint meggyőzik az embereket.	c	b
28. A részletek ellenőrzése nem tartozik az erősségeim közé.	c	a
29. Számomra a tiszta és világos gondolkodás nagyon fontos.	b	c
30. Mások társaságában csak nehezen tudom magam jól kifejezni.	b	c
31. Mindig igyekszem befejezni azt, amit elkezdtem.	a	c
32. A természet szépsége gyakran egészen elbűvöl.	c	b
33. Szívesen lennék tévémomondó.	a	c
34. Néha nehezemre esik pontosan megfogalmazni, amire gondolok.	c	a
35. Azt hiszem, jó történeteket, novellákat tudnék írni.	a	c
36. Új divatötletkehez, ruhákhoz szívesen készítenék vázlatokat.	b	c
37. Elég keveset tudok általában a művészetekről.	c	b
38. Jobban szeretek kézimunkázni vagy barkácsolni, mint olvasni.	c	a
39. Nem szoktam különösképpen megfigyelni a ruhák szabását.	c	b
40. Szeretem mások véleményét velük megvitatni.	a	c
41. Tele vagyok megvalósításra váró ötletekkel.	b	c
42. A regényeket, novellákat meglehetősen unalmasnak találom.	c	a
43. Nem vagyok valami találékony ember.	c	b
44. Hétköznapi, gyakorlati, „fölhöz ragadt” módon gondolkodom.	c	a
45. Szívesen kiállítanám saját rajzaimat vagy az általam készített fényképeket nyilvánosan.	b	c

46. Szívesen terveznék valami látványos, szép dolgot.	b	c
47. Vonzanak az idegen nyelvek, szívesen fordítok.	a	c
48. A szokatlan, különc emberek kifejezetten idegesítenek.	c	b
49. Hamar megtalálom mások érveiben a hibákat.	a	c
50. Szinte mindig ösztönösen, fontolgtatás nélkül döntök.	c	a
51. Új ötletek kigondolása nekem könnyen szokott menni.	a	c
52. Mások meggyőzéséhez nincs igazán tehetségem.	b	c
53. Szeretem a dolgokat előre megszervezni.	c	b
54. Az elvont gondolkodás segít megoldani a problémákat.	c	a
55. Dolgok kijavítása, javítgatása nem tartozik az erősségeim közé.	c	b
56. Élvezetes olyan lehetőségekről beszélgetni, amelyek talán soha nem fognak megvalósulni.	a	c
57. Engem soha nem sértenek mások megjegyzései.	b	c
58. A dolgokat intuícióval (megérzéssel) és saját érzéseim alapján igyekszem megoldani.	c	a
59. Nem mindig csinálom végig mindent, amibe belefogok.	c	b
60. Nem törekszem az érzéseimet elleplezni, eltitkolni.	c	a
61. A gyakorlati problémákra általában könnyen találok megoldást.	b	c
62. A megszokott módszerek rendszerint a legjobb módszerek.	b	c
63. A függetlenség számomra rendkívül fontos.	a	c
64. Szeretek klasszikus irodalmat olvasni.	c	b

A Gordon-fele interperszonális értékek felmérése

Minden hármas csoportot, számokkal jelölve állítsd, a számodra megfelelő sorrendben ahol az 1-es szám azt jelenti, hogy a **legfontosabb**; 2-es szám az a **fontos**; a 3-mas szám pedig, hogy **nem fontos**.

1. Saját elhatározásom szerint cselekedhessem.
Mások értsenek egyet velem.
A bajban levőkkel közösséget vállaljak.
2. Olyan helyzetbe kerüljek, hogy ne kelljen utasításokat követnem.
Szigorúan betartsam a szabályokat és előírásokat.
Az emberek figyeljenek fel arra, amit csinállok.
3. Jelentős állást töltsék be.
Figyelmesen bánjak az emberekkel.
A viselkedésben kövessem az együttélés szabályait.
4. Az emberek fontos személyiségnek tartsanak.
Legyen teljes a személyi szabadságom.
Tudjam, hogy az emberek mellettem állnak.
5. Kövessem a társadalmi normákat.
Érezzem, hogy az emberek törődnek velem.
Vezető szerepet vállaljak a csoportom döntéseiben.
6. Kedvem szerint éljek.
Fontos tervek megvalósításában vegyek részt.
Mások javáért dolgozzam.
7. Ismert emberekkel barátkozzam.
Kizárólag feladatom pontos végrehajtásával törődjem.
Nagy befolyással rendelkezem.
8. Sok ember ismerjen.
Megtegyem másokért, amit tudok.
Önállóan, utasítás nélkül dolgozzam.
9. A vezetés előírásait kövessem.
Tekintélyes beosztásban legyek.
Környezetem bátorítson, ösztönözzön.
10. Támogassam a magányos embereket.
Legyenek emberek, akikre számíthatok.
Fontos emberek ismerjenek.

11. Fontos feladattal bízzanak meg.
Meg tanuljak alkalmazkodni a szabályokhoz.
Érezzem, hogy környezetem megbecsül.
12. Elképzelésem szerint éljek.
Teljesítsem a kötelességemet.
Megértsenek az emberek.
13. Vezető legyek a csoportomban.
Nagyra becsüljék eredményeimet.
Független legyek a jövőbeli munkámban.
14. Az emberek tisztelettel, figyelmesen bánjanak velem.
Legyenek beosztottaim (a jövőbeli munkámban), akiket irányítok.
Segíthessek másokon.
15. Képes legyek magam irányítani az életemet.
Segítsek a rászorulókon.
Az emberek jó véleményekkel legyenek rólam.
16. Befolyásos ember legyek (a jövőben).
Előzékenyen (kedvesen) bánjanak velem.
Sohase feledkezzek meg az erkölcs követelményeiről (a megfelelő viselkedésről).
17. Dicsérjének
Megszabaduljak a szigorú kötöttségektől (szabályoktól).
A közösség javáért dolgozzam.
18. Az emberek ragaszkodjanak, hozzám.
A megszokott, elfogadott módon cselekedjek.
Szívességet tegyek másoknak.
19. Azt tehessem, amit akarok.
Vezetőnek tekintsenek.
Tisztességesen (helyesen, megfelelően) viselkedjem.
20. Támogassák, helyeseljék cselekedeteimet.
Csoportomban én hozzam a döntéseket.
Javaimat másokkal megosztom.
21. Ne korlátozzanak mozgási szabadságomban.
Segítsek a rászorulókon.
Tiszteletet mutassak (szülők, tanárok stb.) feletteseim iránt.
22. Tisztelettel bánjanak velem az emberek.

Felelős beosztásban legyek.

A szokások tiszteletben tartásával cselekedjek.

23. Bízzák rám egy csoport vezetését. (fontos –e nekem, hogy másokat vezessek (irányítsak)).

Mindenben magam döntsek.

Bátorítsanak.

24. Tisztelettel nézzenek rám.

Könnyen kössek barátságot.

Mások munkáját irányítsam.

25. Nagyvonalú, bőkezű legyek az emberekkel.

A magam ura legyek.

Legyenek megértő barátaim.

26. Vezetéssel (irányítással) bízzanak meg.

Fontos emberként kezeljenek.

Kedvemre való legyen a környezetem.

27. Érdeklődjenek irántam az emberek.

Példás életet éljek.

Törődjek a bajbajutottakkal.

28. Legyek népszerű

Kötetlenül (szabadon) élhessek.

Vezessek (irányítsak) másokat.

29. Mindig erkölcsösen (helyesen) cselekedjem.

Lemondás árán is segítsék másoknak.

Legyenek emberek, akik segítenek nekem.

30. Nagyra becsüljenek.

Mindig az elfogadott módon cselekedjek.

Megszabaduljak a dologi kötöttségektől.

Iskolai motiváció

1. Szívesen beszélgetek a szüleimmel arról, hogy mi történt az iskolában.
2. A legtöbb tanár minden diákkal, mindig igazságos.
3. Nekem fontosabb, hogy barátságos legyek a társaimmal, mint hogy versengjek velük.
4. Ha valamilyen tevékenységbe belemerülök, a szüleim nem zavarnak meg.
5. Sokszor annyira megragad, amit az iskolában tanulunk, hogy majd később is foglalkozni akarok vele.
6. Az iskola unalmas. (-)
7. Önmagam előtt is nagyon szégyellem, ha nem jól teljesítek az iskolában.
8. Nekem nagyon fontos, hogy a tanárain tudják, bennem bízhatnak.
9. A büntetés az iskolában mindig igazságtalan. (-)
10. A felnőttek túl sokat követelnek a fiataloktól, s nagyon kevés segítséget adnak cserébe.
11. Nagyon jól esik nekem, hogy érzem, a szüleim boldogok, ha jól teljesítek az iskolában.
12. Rossz érzés lenne, ha csalódást okoznék a tanáromnak.
13. Örülök, ha segíthetek társaimnak az iskolai munkában.
14. Nem szeretem, ha egyedül kell a feladataimon dolgozni. (-)
15. Az utolsó percig szoktam halogatni a házi feladat elkészítését. (-)
16. A legtöbb óra unalmas. (-)
17. Inkább bevallom, ha elkövettem valamit, mint hogy elleplezni próbáljam.
18. Ha hagynak a tanárok, hogy mindenki azt csináljon az iskolában, amit akar, jobban tetszene az iskola. (-)
19. Jobb, ha kijavíttatják a hibaimat, mint ha elnézik azokat.
20. A tanárain akkor sem elégedettek azzal, amit csinálok, ha nagyon igyekszem.
21. A szüleimet nem érdekli igazán, hogy mi történik velem az iskolában. (-)
22. Nagyon kevés az olyan tanár, akiért lelkesedni tudnék. (-)
23. Jó érzés, ha a társaim láthatják, hogy jól dolgozom.
24. Nem lehet a gyerekektől elvárni, hogy maguktól jó ötleteik támadjanak. (-)
25. Az iskolában sok olyat tanulunk, aminek az életben hasznát vesszük.
26. Szabadidőm nagy részében olyan dolgokra igyekszem rájönni magamtól, amik érdekelnek.
27. Ha megbíznak valamivel, azt mindig igyekszem olyan jól elvegezni, ahogy csak tudom.
28. Az iskolai szabályok általában helyesek, ésszerűek, mindig igyekszem betartani azokat.
29. Ha valami rosszat tettem, mindig kész vagyok vállalni a következményeket.

30. Nehezemre esik elviselni azt a nyomást, amit a tanárok gyakorolnak rám.
31. Szüleim segítségére, biztatására mindig számíthatok az iskolai munkámmal kapcsolatban is.
32. A legtöbb tanár nem veszi azt a fáradságot, hogy igazán jól elmagyarázza a dolgokat.
(-)
33. Nem érdekel, hogy mások mit gondolnak rólam. (-)
34. Szüleim mindig fontosnak tartják a véleményemet.
35. Amit az iskolában tanulunk, annak valójában nemigen vehetem hasznát.
36. Felélénkít, ha új dolgok tanulásába fogunk.
37. Mindig találok kifogást, ha nincs kész a házi feladatom. (-)
38. Ha nehéz az iskolai munka, általában abbahagyom az erőfeszítést. (-)
39. Valahogy mindig mentségeket kell keresnem. (-)
40. A szüleim túl sokat követelnek, s túl nagy nyomást gyakorolnak rám.
41. A felnőttek nem igazán igyekeznek megérteni a fiatalok érzéseit. (-)
42. Gyakran a tanár hibás abban, hogy az ember bajba kerül az iskolában. (-)
43. Úgy veszem észre, a többiek elég nehezen jönnek ki velem. (-)
44. Jobban szeretem, ha magamnak kell rájönnöm, hogyan kell valamit megcsinálni.
45. Ha a feladat nehéz, hamar elvesztem az érdeklődésemet.
46. Nagyon sok órát kifejezetten izgalmasnak, nagyon érdekesnek tartok.
47. Ha valamiben számíthatnak rám, mindig el is végzem.
48. Mindig nagyon igyekszem teljesíteni azt, amire megkérnek az iskolában.
49. Mindig kész vagyok vállalni a felelősséget azért, amit tettem, bármilyen következménnyel számolhatok.
50. A szüleim teljesen irreális követelményeket támasztanak az iskolai teljesítményemmel kapcsolatban.
51. Ha jól teljesítek az iskolában, a szüleim mindig kimutatják, hogy elégedettek velem.
52. A legtöbb tanár minden tanulónak igyekszik annyit segíteni, amennyit csak tud.
53. Ebben az iskolában jó viszony van a gyerekek között.
54. Túl sok mindennel kapcsolatban várják el azt, hogy magam jöjjek rá, magam oldjam meg. (-)
55. Nem bánom, ha nagyon keményen kell dolgoznom, ha közben fontos dolgokat tanulhatok meg.
56. Az iskolai munkát érdekesítőnek tartom.
57. Mindig igyekszem megfelelni a szüleim bizalmának.

58. Csak a gyenge emberek szeretik a szabályokat, a rendet. (-)
59. A lelkiismeret furdalás még a szigorú büntetésnél is kínosabb.
60. A felnőttek mindig túl sokat várnak el a fiataloktól (Kozéki és Entwistle, 1986).

Feladatok a téma tanulmányozásához

1. A kérdőív segítségével derítse fel egy osztályban, hogy az egyes tanulókat mi motiválja legjobban a tanulásra és mi a legkevésbé!
2. Milyen összefüggés mutatkozik a tanulási motiváció ereje és a tanulmányi teljesítmény között?
3. Mutassa ki, van-e számottevő különbség a fiúk és a lányok iskolai motivációja között? (Kozéki és Entwistle, 1986).

Motívumok	Jel	Fiú (n=résztevők száma)		Lány (n=résztevők száma)	
		átlag	szórás	átlag	szórás
Melegség	M1				
Identifikáció	M2				
Affiliáció	M3				
Independencia	M4				
Kompetencia	M5				
Érdeklődés	M6				
Lelkiismeret	M7				
Rendszükséglet	M8				
Felelősség	M9				
Presszióérzés	M10				

Összesített adatok

	Átlag	Szórás
Követő		
Érdeklődő		
Teljesítő		

Завідувачу кафедри
Біді Олені Анатоліївні,
доктору пед. наук, професору
здобувача вищої освіти
Костюю Діанні Аттіліївни,
студентки II-го курсу,
ОП 013 Початкова освіта, магістр

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення «Про академічну доброчесність в Закарпатському угорському Інституті імені Ф. Ракоці II» від «30» серпня 2019 року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту і застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а),

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/ схожості в роботах здобувачів вищої освіти повідомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження копії роботи в Базі даних Інституту. Також надаю ЗУІ право на передачу копії роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія копії роботи збігається (ідентична) з друкованою.

24.05.2021.

Дата

Kostyjo

Підпис

Bida Olena
tanszékvezető részére
Kosztjó Diannától
II. évfolyamos,
013 Tanító, magiszter szakos hallgatótól

NYILATKOZAT

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola 2019. augusztus 30-án kelt tudományetikai szabályzatának pontjaival, amelyek szerint plágium felfedezése esetén a diplomamunka nincs védéshez engedve, megismerkedtem.

Tájékoztatót kaptam a plágiumszűrő rendszer használatáról, hozzájárulok a munkám ellenőrzéséhez és tárolásához az intézményi adatbázisban. Felhatalmazom az intézményt, hogy a munkámat ellenőrzés után felhasználhassák a plágiumszűrő program működésénél a további munkák ellenőrzésének folyamatában.

A munkát ellenőrzés céljából elektronikusan és nyomtatott formában is benyújtottam az intézménynek. Munkám elektronikus változata azonos a nyomtatott példánnyal.

21.05.2021

Dátum

Kosztjó

Aláírás

Ім'я користувача:

Моца Андрій Андрійович

Дата перевірки:

05.05.2021 14:06:54 EEST

Дата звіту:

05.05.2021 15:13:13 EEST

ID перевірки:

1007718319

Тип перевірки:

Doc vs Internet

ID користувача:

100006701

Назва документа: Kosztyó-Dianna

Кількість сторінок: 81 Кількість слів: 19901

Кількість символів: 138782 Розмір файлу: 2.32 MB ID файлу: 1007822327

6.86%

Схожість

Найбільша схожість: 1.65% з Інтернет-джерелом (http://p2014-26.palyazat.ekf.hu/public/uploads/13-neveleslektan_55)

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

12.1% Цитат

Не знайдено жодних посилань

0%

Вилучень

Немає вилучених джерел